

Uitspraak op de beroep van [...] [appellant]

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 13 februari 2007, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen op 14 februari 2007, heeft [appellant] beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college) van 15 januari 2007, verzonden op 29 januari 2007, bij welke uitspraak het bezwaar van [appellant] ongegrond is verklaard. Het bezwaar van [appellant] komt er kort gezegd op neer, dat het besluit van de Algemene Kerkenraad van de Hervormde Gemeente [...] (hierna: de algemene kerkenraad) van 23 oktober 2006 tot vaststelling van de begroting 2007 niet in stand kan blijven.
- 1.2 De algemene kerkenraad heeft bij brief van 26 maart 2007 verweer gevoerd tegen het beroep van [appellant].
- 1.3 Op verzoek van het generale college heeft de algemene kerkenraad een afschrift van de plaatselijke regeling in het geding gebracht.
- 1.4 Het generale college heeft op 10 april 2007 een afschrift van het verweerschrift van de algemene kerkenraad d.d. 26 maart 2007 met daarbij gevoegd het verweerschrift in eerste instantie d.d. 2 januari 2007 aan [appellant] doen toekomen.
- 1.5 Partijen hebben niet verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. Het oorspronkelijke bezwaar en de bestreden uitspraak

- 2.1 [appellant] heeft bij brief van 30 oktober 2006 bezwaar gemaakt tegen het besluit van de algemene kerkenraad van 23 oktober 2006, waarbij de begroting 2007 voor de hervormde gemeente [...] is vastgesteld.
- 2.2 [appellant] heeft zich op het standpunt gesteld dat de algemene kerkenraad in strijd heeft gehandeld met ordinantie 11-6-4 aangezien de voorlopige vaststelling van de begroting 2007 in de kerkbode van 14 oktober 2006 bekend is gemaakt zonder vermelding van de reactietermijn van drie dagen, die ingaat nadat een termijn van zeven dagen na de terinzagelegging is verstreken. De algemene kerkenraad stelt zich op het standpunt dat de publicatie en de vaststelling van de begroting 2007 is geschied in overeenstemming met de voorschriften van de kerkorde en de plaatselijke regeling.
- 2.3 Het regionale college heeft overwogen dat de algemene kerkenraad de procedure- en termijnvoorschriften, vastgelegd in ordinantie 11-6-4 en de plaatselijke regeling heeft nageleefd. Het regionale college heeft tevens overwogen, dat in voormelde bepaling van de ordinantie niet gelezen kan worden dat de algemene kerkenraad verplicht is tot vermelding van de reactietermijn.
- 2.4 De kern van het beroep van [appellant] komt hierop neer dat de algemene kerkenraad bij de publicatie van de voorlopige begroting 2007 heeft verzuimd de uiterste datum kenbaar te maken, waarop gemeenteleden hun mening over de voorlopige begroting 2007 kenbaar konden maken. [appellant] klaagt er voorts over dat het regionale college is voorbij gegaan aan het door [appellant] gestelde ten aanzien van de begeleidende tekst bij de cijfers van de voorlopige begroting 2007, aangezien daar vermeld staat "tussentijds overzicht per 30 juni 2006", maar de cijfers van dit tussentijds overzicht niet zijn te downloaden. [appellant] heeft zijn beroep op 13 februari 2007 schriftelijk toegelicht.

3. Beoordeling

- 3.1 Ordinantie 11-6-4 stelt niet de eis, dat bij de publicatie van de samenvatting van de voorlopige begroting tevens de reactietermijn moet worden vermeld. De gemeenteleden moeten in de gelegenheid worden gesteld hun mening over de begroting kenbaar te maken op de wijze, die in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad is aangegeven. De algemene kerkenraad heeft wel de intentie uitgesproken bij toekomstige publicaties te vermelden tot welke datum reacties kunnen worden ingediend.
- 3.2 De plaatselijke regeling kent een reactietermijn van drie dagen na het einde van de periode van terinzagelegging. [appellant] heeft niet betwist, dat hem op 19 oktober 2006 door de algemene kerkenraad is bericht wanneer de reactietermijn zou eindigen.

- 3.3 [appellant] was er derhalve van op de hoogte welke de uiterste datum was waarop hij zijn bezwaren kenbaar had kunnen maken. [appellant] had bovendien de plaatselijke regeling, waarmee hij bekend was, kunnen raadplegen.
- 3.4 De termijn van de terinzagelegging liep af op 21 oktober 2006, waarna de gemeenteleden tot 24 oktober 2006 konden reageren.
- 3.5 De algemene kerkenraad heeft weliswaar al op 23 oktober 2006 de begroting voor 2007 vastgesteld, echter blijkt de notulen onder het voorbehoud dat nog tot 24 oktober 2006 door gemeenteleden reacties konden worden ingebracht.
- 3.6 [appellant] heeft op 5 november 2006 – derhalve niet tijdig – zijn reactie aan de algemene kerkenraad doen toekomen. Deze termijnoverschrijding is niet verschoonbaar, aangezien [appellant] de juiste termijn voor de indiening van zijn reactie kende en evenmin bijzondere omstandigheden zijn gesteld, die tot een ander oordeel kunnen leiden.
- 3.7 Het feit, dat [appellant] zich mede op het standpunt stelt, dat de mededeling in de kerkbode tekstueel gezien niet juist zou zijn omdat het woordje “gedurende” weggevallen zou zijn, doet aan vorenstaande niets af. Uit 3.2 volgt dat [appellant] wist wanneer de reactietermijn zou eindigen, terwijl [appellant] ook zelf begrepen heeft dat de tekst in de kerkbode onvolkomenheden bevatte en hij deze uiteindelijk op de juiste manier heeft begrepen.
- 3.8 Het bezwaar van [appellant] dat het tussentijds overzicht per 30 juni 2006 niet te downloaden was treft evenmin doel. De algemene kerkenraad heeft betoogd, dat halfjaarscijfers niet gepubliceerd worden en dat de aanhef “tussentijds overzicht per 30 juni” abusievelijk is opgenomen.
- 3.9 De kerkorde verplicht niet tot vaststelling en publicatie van halfjaarscijfers, zodat aan de eis van [appellant] dat de algemene kerkenraad dit alsnog dient te doen niet tegemoet kan worden gekomen.
- 3.10 Het beroep van [appellant] is derhalve ongegrond.

4. Beslissing

- 4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van [appellant] ongegrond;
 - bevestigt de bestreden uitspraak;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak – voorzover het generale college betreffende – komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 6 september 2007 door
mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds
J. Vroegindewij, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark RA.

01/07H

Uitspraak op het verzoek van [...] [appellant] om herziening van de uitspraak van het generale college van 6 september 2007

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 9 oktober 2007, ingekomen op 10 oktober 2007, reageert [appellant] op de uitspraak van het generale college van 6 september 2007, waarbij het generale college de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 15 januari 2007 heeft bevestigd.
- 1.2 [appellant] verzoekt het generale college de uitspraak van 6 september 2007 te herzien.

2. Beoordeling

- 2.1 Ingevolge ordinantie 12-11 kan herziening uitsluitend aan de orde komen indien het generale college feiten en omstandigheden ontmoet waarmee bij het nemen van de betreffende eindbeslissing geen of onvoldoende rekening is gehouden en die, als zij in aanmerking genomen waren, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven.
- 2.2 Het feit dat [appellant] in eerste instantie geen afschrift van het verweerschrift van de algemene kerkenraad d.d. 2 januari 2007 had ontvangen, is in beroep hersteld. [appellant] heeft in zijn beroepschrift van 13 februari 2007 uitsluitend om de toezending ervan verzocht en heeft evenmin na de ontvangst ervan het generale college verzocht alsnog op de inhoud te mogen reageren. Het generale college is van oordeel dat, nu in beide instanties hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden en [appellant] evenmin aangeeft in welk opzicht zijn eventuele nadere reactie op het verweerschrift mogelijk tot een andere uitspraak van het generale college aanleiding had kunnen geven, dit middel niet tot herziening kan leiden.
- 2.3 De algemene kerkenraad heeft na een tweede verzoek van het generale college de plaatselijke regeling toegestuurd. [appellant] klaagt zich er over dat het generale college hieraan in zijn uitspraak geen enkel woord wijdt, terwijl kerkelijke lichamen toch gehouden zijn gevraagde inlichtingen en gegevens aan het generale college te verschaffen. Dit laatste heeft de algemene kerkenraad naar het oordeel van het generale college gedaan en het feit dat zulks pas na een herinnering gebeurde doet daaraan niets af. De algemene kerkenraad heeft voor de verlate toezending haar verontschuldiging aangeboden en er bestond dientengevolge voor het generale college geen aanleiding hierover een overweging in de uitspraak op te nemen. Dit middel kan derhalve niet tot herziening leiden.
- 2.4 [appellant] merkt ten aanzien van overweging 3.1 van de uitspraak van het generale college op dat het generale college niet heeft aangegeven hoe de plaatselijke regeling moet worden geïnterpreteerd waar het betreft de wijze van werken van de kerkenraad. [appellant] heeft in bezwaar en beroep betoogd dat zulks in zou moeten houden dat de algemene kerkenraad bij de publicatie van de voorlopige begroting 2007 de uiterste datum kenbaar had moeten maken, waarop gemeenteleden hun mening over de voorlopige begroting 2007 kenbaar hadden kunnen maken. Het generale college heeft hierover uitspraak gedaan zodat dit middel derhalve niet tot herziening kan leiden.
- 2.5 [appellant] merkt ten aanzien van de overweging 3.2 van de uitspraak van het generale college op dat niet de algemene kerkenraad [appellant] bij e-mailbericht van 19 oktober 2006 heeft bericht wanneer de reactietermijn zou eindigen doch de penningmeester. Het generale college is van oordeel dat de kern van overweging 3.2 hierin is gelegen dat [appellant] – zoals door hem niet betwist wordt – op 19 oktober 2006 op de hoogte is gesteld van het tijdstip, waarop de reactietermijn zou eindigen. Het feit dat de email afkomstig is geweest van de penningmeester doet aan vorenstaande niets af en kan niet tot herziening leiden.
- 2.6 [appellant] merkt ten aanzien van overweging 3.6 van de uitspraak van het generale college op dat hij het opneemt voor alle gemeenteleden en dat, als een publicatie onduidelijk is voor gemeenteleden en zij nimmer een plaatselijk regeling ontvangen hebben, er een rectificatie dient plaats te vinden, hetgeen een bijzondere omstandigheid oplevert. [appellant] miskent dat overweging 3.6 betrekking heeft op de termijnoverschrijding van [appellant] zelf die niet verschoonbaar is, terwijl evenmin bijzondere omstandigheden door [appellant] zijn gesteld die tot een ander oordeel zouden kunnen leiden. Dit middel kan derhalve niet tot herziening leiden.
- 2.7 Het door [appellant] gestelde ten aanzien van de punten 3.7 en 3.8 van de uitspraak van het generale college kunnen evenmin tot herziening leiden. Het feit dat in de kerkbode het woordje “gedurende” weggevallen zou zijn, maakt het niet anders dat [appellant] wist wanneer de

reactietermijn zou eindigen. Dat er mogelijk fouten op de website van de kerkenraad stonden, doet evenmin iets af aan overweging 3.8 in de uitspraak van het generale college.

2.8 Gezien het bovenstaande is geen sprake van feiten en omstandigheden in de zin van ordinantie 12-11 en moet het verzoek om herziening worden afgewezen.

3. Beslissing

3.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- wijst het verzoek om herziening van zijn uitspraak van 6 september 2007 af;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak voorzover het generale college betreffende komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 21 februari 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J. Vroegindewey, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark RA.

02/07

Uitspraak op het beroepschrift van [...] [appellant]

1. De procedure

- 1.1 Het generale college heeft kennisgenomen van de brief met datering 15 februari 2007 van [appellant], waarmee hij beroep instelt tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de provincie Zuid-Holland van 8 januari 2007. Dit beroepschrift is door hem bij het Protestants Landelijk Dienstencentrum bezorgd op 16 februari 2007 en op die datum door het generale college in ontvangst is genomen.
- 1.2 Bij brief van 5 maart 2007 heeft het generale college [appellant] verzocht de redenen aan te geven voor het overschrijden van de in ordinantie 12-8-2 genoemde termijn.
- 1.3 Op 19 maart 2007 ontving het generale college daarop schriftelijk zijn antwoord.

2. Ontvankelijkheid van het beroep en de beoordeling

- 2.1 Krachtens het bepaalde in ordinantie 12-8-2 dient een beroep te worden ingesteld binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 2.2. [appellant] geeft in zijn brief van 15 februari 2007 aan dat hij van de op 15 januari 2007 verzonden uitspraak van het regionale college op 16 januari 2007 heeft kennisgenomen. Vaststaat dat [appellant] op 16 januari 2007 kennis droeg van de uitspraak van het regionale college, maar het beroepschrift bij het generale college eerst heeft ingediend op 16 februari 2007, derhalve na het verstrijken van de in ordinantie 12-8-2 bedoelde beroepstermijn.
- 2.3 Aan de in die bepaling voorgeschreven termijn dient in verband met de rechtszekerheid strikt de hand te worden gehouden. Redenen waarom de termijnoverschrijding verschoonbaar zou zijn heeft [appellant] niet gesteld, noch is het generale college daarvan anderszins gebleken.
- 2.4 [appellant] stelt in de brief die het generale college op 19 maart 2007 ontving dat het om complexe zaken gaat waarover hij niet dagelijks schrijft en spreekt en die niet eenvoudig onder woorden te brengen zijn; dit levert naar het oordeel van het generale college geen rechtvaardigingsgrond op voor de termijnoverschrijding. De stelling van [appellant] dat hij vanwege zijn persoonlijke ervaring in deze zaak rekenkundige zaken volstrekt verkeerd doet en daaraan een verkeerde waarde toekent, kan evenmin leiden tot het oordeel dat sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding.
- 2.5 Gezien het bovenstaande dient [appellant] niet-ontvankelijk te worden verklaard in zijn beroep. Derhalve komt het generale college aan een inhoudelijke beoordeling niet toe.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart [appellant] wegens overschrijding van de in ordinantie 12-8-3 voorgeschreven termijn niet-ontvankelijk in zijn beroep;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 9 juli 2007

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA.

03/07

Uitspraak op het beroep van [...] [appellant]1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 5 maart 2007, met bijlagen, ingekomen op 6 maart 2007, heeft [appellant] beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college) van 19 februari 2007, verzonden op 23 februari 2007. Daarbij is zijn bezwaar tegen het in gebreke blijven van het breed moderamen van de klassicale vergadering van [...] (hierna: het BM-CV) om ds X. te [...] (hierna: de predikant) een verklaring te laten afleggen dat hij antisemitisme verwerpt en afstand neemt van de antisemitische uitspraken in zijn op 13 maart 2005 in de [...]kerk te [...] gehouden preek, niet-ontvankelijk verklaard.
- 1.2 Bij brief van 10 oktober 2007, met bijlagen, heeft het BM-CV op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Het generale college heeft voorts kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.4 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 19 december 2007.
Aldaar zijn verschenen:
- [appellant], vergezeld van zijn raadsman dr B.;
- namens het BM-CV: de heer C. (scriba), ds Y. (preses) en ds Z. (vice-preses).
Beide partijen hebben pleitnotities overgelegd.

2. Achtergronden

- 2.1 Op 13 maart 2005 heeft de predikant in de [...]kerk te [...] een preek gehouden over tekstgedeelten uit Mattheus 26 en 27 (hierna: de preek), die door een deel van de wijk-gemeente – en ook daarbuiten – is aangemerkt als antisemitisch.
In een schriftelijke verklaring van 20 maart 2005 aan de gemeente heeft de predikant uiteen-gezet wat hij met de preek beoogd heeft en verklaard dat het een misverstand is dat hij antisemitische uitspraken heeft gedaan en het hem spijt dat hij door zijn bewoordingen dit misverstand niet heeft kunnen voorkomen.
- 2.2 In april 2005 heeft het BM-CV, na overleg met de kerkenraad, het regionale college voor de visitatie verzocht om een tussentijdse visitatie te doen houden in de wijkgemeente. Het daar-over opgemaakte rapport van april 2006 bevat de conclusie dat de preek zo niet gehouden had mogen worden.
- 2.3 Bij op 9 juli 2006 bekend gemaakt besluit van het BM-CV is de predikant tijdelijk vrijgesteld van zijn ambtelijke werkzaamheden om met deskundigen gesprekken te voeren over de opzet van de preek en de theologische aspecten ervan. Daarin is voorts vermeld dat de uitkomsten van deze gesprekken duidelijkheid zullen moeten verschaffen dat er bij de predikant geen sprake is van antisemitisme. Het BM-CV verzocht vervolgens prof.dr [...], emeritus hoogleraar praktische theologie, om deze gesprekken met de predikant te voeren. Bij op 20 augustus 2006 bekend gemaakt besluit heeft het BM-CV de tijdelijke vrijstelling beëindigd op grond van de constatering, naar aanleiding van bedoelde gesprekken en de bespreking van de uitkomsten daarvan met prof.dr [...] en de predikant in de vergadering van het BM-CV van 17 augustus 2006, dat de predikant de preek naar vorm en inhoud intrekt en dat hij zijn verontschuldiging aanbiedt aan allen die hij door zijn woorden gekwetst en beschadigd heeft.

3. Het beroep

[appellant] voert aan dat zijn bezwaar ten onrechte niet inhoudelijk is beoordeeld en betoogt dat het BM-CV heeft nagelaten gevolg te geven aan diens besluit om duidelijkheid te verschaffen over de vraag of er bij de predikant sprake is van antisemitisme.

4. Beoordeling

- 4.1 In zijn brief aan het regionale college van 27 januari 2007 heeft [appellant] toegelicht dat zijn bezwaar niet is gericht tegen het besluit van het BM-CV van 9 juli 2006, maar tegen het feit dat geen gevolg is gegeven aan het verschaffen van de daarin in het vooruitzicht gestelde duidelijkheid met betrekking tot antisemitisme van de predikant.
- 4.2 Uit de stukken die aan het regionale college zijn overgelegd blijkt voorts dat appellant, na een op 7 september 2006 in de [...]kerk door prof.dr [...] aan de wijkgemeente gegeven toelichting met betrekking tot het resultaat van de gesprekken met de predikant over de preek, in zijn

brief van 18 september 2006 aan het BM-CV heeft blijk gegeven van zijn teleurstelling over de gevolgde werkwijze, dat hij voorts in een naar aanleiding van die brief op 19 oktober 2006 met het BM-CV gevoerd gesprek verzocht heeft om de predikant een verklaring als nader omschreven in overweging 1.1 te laten afleggen. Nadat het BM-CV bij brief van 4 december 2006 aan [appellant] te kennen had gegeven geen aanleiding te zien voor een verklaring als door [appellant] verzocht, heeft deze bij brief van 18 december 2006 gericht aan het generale college (op grond van artikel 2 lid 1 van de Generale regeling kerkelijke rechtspraak door het generale college doorgezonden aan het regionale college) zich over het antwoord van het BM-CV van 4 december 2006 beklaagd, gesteld dat hij recht heeft op de gevraagde verklaring en het college gevraagd te bewerkstelligen dat de predikant alsnog een dergelijke verklaring aflegt.

- 4.3 De brief van 18 december 2006 is gelet op de inhoud daarvan en van de overige in overweging 4.2 weergegeven omstandigheden aan te merken als een – tijdig ingediend – bezwaar tegen een gesteld verzuim van een kerkelijk lichaam en uit dien hoofde ontvankelijk.
- 4.4 Het voorgaande leidt ertoe dat de uitspraak van het regionale college van 19 februari 2007 niet in stand kan blijven. Het generale college zal het bezwaar tegen het gestelde verzuim inhoudelijk beoordelen en overweegt daartoe het volgende.
- 4.5 Niet in geschil is dat de predikant de preek naar vorm en inhoud heeft ingetrokken. Voorts is van belang dat het BM-CV op grond van de rapportage van de ingeschakelde deskundige en het besprokene met de predikant en de deskundige in de vergadering van het BM-CV van 17 augustus 2006, de overtuiging heeft gekregen dat de predikant zich wil inzetten tegen iedere vorm van antisemitisme en in zijn theologie het gesprek met – en niet zoals in de preek is geformuleerd over – de joden een essentiële plaats wil toekennen. Tenslotte is niet gebleken – en heeft [appellant] ook ter zitting niet aannemelijk kunnen maken – dat de predikant nadien andere uitlatingen heeft gedaan die op antisemitisme zouden kunnen wijzen.
- 4.6 Gelet op het vooroverwogene bestaat geen grond voor het oordeel dat het BM-CV in verzuim is door geen gehoor te geven aan het verzoek van [appellant]. Het bezwaar van [appellant] moet dan ook ongegrond worden verklaard.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 19 februari 2007;
- verklaart het bezwaar van [appellant] van 18 december 2006 ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 16 januari 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr H.W.A. Haeck, mr G.H. Bunt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark RA.

04/07

Uitspraak op het beroepschrift d.d. 15 maart van [...] [appellant], organist van de gemeente [...]

1. De procedure

1.1 Het generale college heeft kennis genomen van:

- de brief gedateerd 15 maart 2007, op die datum ingekomen bij het generale college, waarmee [appellant] beroep instelt tegen de uitspraak d.d. 22 januari 2007, verzonden op 2 maart 2007, van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (hierna: het regionale college);
- de brief d.d. 30 maart 2007, met bijlagen, ingekomen bij het generale college op 3 april 2007, houdende het verweerschrift van de wijkkerkenraad van de [...]kerk te [...] (hierna: de wijkkerkenraad);
- de e-mail d.d. 12 juni 2007 van [appellant], waarin opgenomen de e-mail d.d. 15 juni 2006 van [appellant] aan P. en het antwoord van genoemde P. aan [appellant] d.d. 16 juni 2006.

2. Ontvankelijkheid van het beroep

2.1 Het beroep tegen de uitspraak van het regionale college is tijdig ingesteld. In zoverre is [appellant] ontvankelijk in zijn beroep.

3. Beoordeling van het beroep

3.1 Bij voormelde uitspraak heeft het regionale college [appellant] niet-ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar. Dit bezwaar, door [appellant] bij het regionale college per brief van 12 juli 2006 ingediend, richtte zich tegen het besluit van de wijkkerkenraad, aan [appellant] meegedeeld bij brief van 3 juni 2006. De wijkkerkenraad heeft [appellant] in die brief bericht, op basis van een rapport van de visitatoren, de samenwerking met [appellant] als beëindigd te beschouwen.

3.2 [appellant] stelt in zijn beroepschrift dat hij zich voor advies had gewend tot P., juridisch medewerker stafafdeling juridische zaken en colleges. Volgens [appellant] was het gevolg van dat advies, dat hij op 15 juni 2006 per e-mail bezwaar tegen de uitspraak van het college van visitatoren aantekende en dat hij tevens bij het college van bezwaren en geschillen beroep aantekende tegen het ontslag (van 3 juni 2006). [appellant] constateert daarbij dat 'kennelijk zijn bezwaar door het genoemde college niet op het juiste adres is gekomen, maar dat dit hem niet verweten kan worden, hij heeft binnen de gestelde termijn van 30 dagen op de ontslagmededeling gereageerd.'

3.3 De e-mailwisseling van 15 en 16 juni 2006 is op verzoek van het generale college door [appellant] bij de e-mail van 12 juni 2007 toegezonden.

In zijn e-mail van 15 juni 2006 aan P. schrijft [appellant] onder andere:

"Overigens ben ik, nadat ik, omdat ik de visitatie heb aangevraagd, geschorst was, nu ontslagen. Ik ga in beroep bij het Generaal college voor de Visitatie en bij de commissie bezwaren en geschillen. ... Ik ga deze zaak verder aanhangig maken bij de daartoe bevoegde instantie's. Daarbij beroep ik mij op Ordinantie 12 lid 4."

3.4 P. bericht [appellant] in zijn e-mail van 16 juni 2006: *"Uw e-mail heb ik in goede orde ontvangen, en in het postvak van de. (bedoeld is kennelijk: ds.) [...] gelegd, de secretaris van het Generale College voor de Visitatie. ..."*

3.5 Het regionale college heeft bij brief van 14 december 2006 aan [appellant] gevraagd om expliciet aan te geven of er bijzondere redenen zijn geweest om de termijn van 30 dagen, die voor bezwaar maken in de kerkorde is gesteld, te overschrijden. Op die brief heeft [appellant] niet schriftelijk geantwoord. [appellant] heeft zich bij de mondelinge behandeling voor het regionale college beroepen op onbekendheid met de in de kerkorde bepaalde bezwaartermijn en op het niet vermelden van de bezwaartermijn in de brief van 3 juni 2006 door de wijkkerkenraad.

3.6 Het generale college is van oordeel dat de beslissing van het regionale college moet worden bevestigd en wel op de navolgende gronden.

3.7 In tegenstelling tot het thans door [appellant] ingenomen standpunt, valt uit zijn e-mail d.d. 15 juni 2006, met name uit de hiervoor aangehaalde passages die op de beroepsmogelijkheid betrekking hebben, niet af te leiden dat die e-mail bedoeld was als inleidend bezwaarschrift, ook al maakt [appellant] daarin wel kenbaar het met het ontslag niet eens te zijn. [appellant] kondigt in die e-mail uitdrukkelijk aan dat hij bij het generale college voor de visitatie in beroep gaat, de zaak op grond van Ordinantie 12 lid 4 (bedoeld zal zijn artikel 4) *aanhangig gaat* maken en bij de commissie van bezwaren en geschillen in beroep gaat. Taalkundig betekent

- dit dat [appellant] de benodigde acties om in beroep te gaan nog zal ondernemen. Bovendien geeft [appellant] met die mededeling aan bekend te zijn met ordinantie 12, waarin de bezwaarprocedure staat vermeld. [appellant] had in ordinantie 12 ook kunnen lezen dat het indienen van een bezwaarschrift aan een bepaalde termijn is gebonden. [appellant] heeft niet gesteld, noch is gebleken, dat er voor hem sprake was van bijzondere redenen om de kerkordelijke termijn van 30 dagen te overschrijden. Onbekendheid met een termijn, zeker ingeval deze wel gekend *kan* zijn, en het niet vermelden van een termijn in een mededeling, houdende een beslissing, zijn geen rechtvaardigingsgronden voor termijnoverschrijdingen.
- 3.8 Aan het vorenoverwogene doet niet af dat P. in zijn e-mail van 16 juni 2006 aan [appellant] heeft meegedeeld de e-mail van [appellant] van 15 juni 2006 in het postvak van de secretaris van het generale college voor de visitatie te hebben gelegd (het entameren van de visitatie, zowel regionaal als generaal is immers geen procedure). Uit die mededeling had [appellant] kunnen opmaken dat zijn e-mail van 15 juni 2006 in ieder geval door P. – gelet op hetgeen in 3.7 is overwogen terecht – niet als een aan het bevoegde regionale college voor bezwaren en geschillen gericht bezwaarschrift was opgevat. Zo [appellant] dit wel had bedoeld, dan had hij onmiddellijk naar aanleiding van de e-mail van P. in die zin kunnen reageren. [appellant] heeft zich echter eerst bij brief van 12 juli 2006 tot het regionale college gewend en daarin met zoveel woorden uitdrukkelijk en gemotiveerd bezwaar aangetekend tegen het ontslagbesluit van 3 juni 2006.
- 3.9 Tenslotte beroept [appellant] zich, althans zo begrijpt het generale college zijn stellingen, op een tegenstrijdigheid tussen de ontvangstbevestiging van 5 oktober 2006 van het generale college, waarin wordt meegedeeld dat de zaak in behandeling wordt genomen, de brief van 29 november 2006 van het generale college, waarin de brief wordt terugverwezen naar het regionale college en de uiteindelijke beslissing tot niet-ontvankelijkheid van het oorspronkelijke bezwaar door het regionale college.
- 3.10 Voormeld standpunt van appellant rust op een verkeerde lezing en interpretatie van de brieven en de stukken. De mededeling in een ontvangstbevestiging dat een zaak in behandeling wordt genomen, betekent slechts dat het generale college de stukken zal bestuderen en vervolgens een oordeel geven. Dit oordeel kan zijn een niet-ontvankelijk verklaring, een terugverwijzing danwel een inhoudelijke beoordeling van het bezwaar. Bij een termijnoverschrijding, zoals in dit geval, wordt aan een inhoudelijke beoordeling niet toegekomen. Het generale college gaat, ook in hoger beroep, dan ook verder niet in op hetgeen partijen daaromtrent hebben aangevoerd.
4. Beslissing
 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
- verklaart het beroep van [appellant] tegen de uitspraak van het regionale college voornoemd ongegrond;
 - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gedaan op 6 september 2007 door
 mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds
 J. Vroegindeweij en dhr J.B.W. van Vark R.A.

05/07

Uitspraak op het beroep van de diaconie van de Hervormde gemeente te [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van haar raadsman van 29 maart 2007, bij het generale college ingekomen op 30 maart 2007, heeft de diaconie van de Hervormde gemeente te [...] – hierna te noemen de diaconie – beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de provincie Utrecht (hierna: het regionale college) van 15 februari 2007 – verzonden op 1 maart 2007 – inhoudende dat het bezwaar van R. gegrond is verklaard en is bepaald dat de diaconie zo spoedig mogelijk bij voorkeur voor 1 mei 2007 nog een beslissing neemt, waarin uitleg wordt gegeven op het verzoek zoals verwoord in de brief van R. van 21 maart 2003.
- 1.2 R. heeft bij brief van haar raadsman van 9 mei 2007 verweer gevoerd tegen het beroep.
- 1.3 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft evenmin ambtshalve aanleiding gezien om een hoorzitting te bepalen.

2. Het oorspronkelijke bezwaar en de bestreden uitspraak

- 2.1 R. heeft bij brief van haar raadsman van 21 maart 2003 de diaconie verzocht op basis van artikel 6 van het moderamenbesluit d.d. 23 januari 1975 en onderdeel van de overeenkomst, die partijen op 25 april 1975 hebben getekend (hierna: de overeenkomst), over te gaan tot hertaxatie van de woning [...] te [...] en de overwaarde te voldoen op de rekening-courant van R.
- 2.2 R. heeft zich bij bezwaarschrift van 28 januari 2004 tot de toenmalige provinciale commissie voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Nederlandse Hervormde Kerk te Utrecht – thans het regionale college – gewend, waarbij het bezwaar van R. op de hoorzitting van 19 januari 2007 zodanig is omschreven, dat het bezwaar zich richt tegen het verzuim van de diaconie om te reageren op het verzoek van R. om te handelen conform artikel 6 van de in 1975 tussen partijen gesloten overeenkomst.
- 2.3 Het regionale college heeft in de bestreden uitspraak onder meer overwogen, dat het ingediende bezwaarschrift ontvankelijk is nu voor het indienen van een bezwaarschrift, gericht tegen een verzuim, geen termijn geldt. Het regionale college heeft voor het overige het bezwaar gegrond verklaard en heeft bepaald dat de diaconie zo spoedig mogelijk nog een beslissing neemt, waarin uitleg wordt gegeven op het verzoek zoals verwoord in de brief van de raadsman van R. van 21 maart 2003.
- 2.4 De diaconie voert in het beroepschrift – zakelijk weergegeven – de volgende gronden aan:
- A: Ten onrechte is het bezwaar van R. ontvankelijk verklaard, omdat zij voor het indienen van een bezwaar binnen 30 dagen nadat zij redelijkerwijs kennis had kunnen dragen van het verzuim, bezwaar had moeten maken.
- B: Ten onrechte is uitgegaan van een bezwaar in de zin van de kerkorde, aangezien de uitleg van overeenkomsten bij uitsluiting is opgedragen aan de burgerlijke rechter.
- C: Ten onrechte is een verzuim van de diaconie aangenomen, aangezien de diaconie sinds 1975 uitvoering heeft gegeven aan de overeenkomst en jaarlijks R. schriftelijk op de hoogte heeft gehouden van de stand van zaken.
- D: Ten onrechte overweegt het regionale college dat de diaconie nog een reactie hoort te geven op het verzoek van R. tot uitleg van artikel 6 van de overeenkomst, aangezien op de hoorzitting d.d. 19 januari 2007 een schriftelijke notitie door de diaconie is overgelegd, welke het standpunt van de diaconie voldoende duidelijk maakt.
- E: Ten onrechte bepaalt het regionale college dat de diaconie een besluit neemt zoals vermeld in het dictum van zijn uitspraak, aangezien het bezwaarschrift van R. geen klacht over een besluit of het achterwege blijven van een besluit bevat.
- F: Bepaalde stukken ontbreken of zijn onjuist ingevuld, waarbij gewezen wordt op onjuiste dateringen in de uitspraak.
- 2.5 R. voert in haar verweerschrift – zakelijk weergegeven – aan, dat het beroep van de diaconie niet-ontvankelijk dan wel ongegrond moet worden verklaard, omdat een bezwaar tegen een verzuim niet aan een termijn is gebonden, het bezwaar wel degelijk het belang van de kerk, de gemeente of het gemeentelijke leven raakt, er wel degelijk sprake is van een verzuim nu R. vele jaren uitleg heeft gevraagd over de uitleg van de overeenkomst zonder dat de diaconie hieraan heeft voldaan, alsmede dat de op de hoorzitting in januari 2007 in het geding gebrachte notitie

onvoldoende duidelijkheid biedt, zodat het regionale college terecht heeft bepaald, dat de diaconie nog uitleg dient te geven op de brief van R. d.d. 23 maart 2003.

3. Beoordeling

- 3.1 Het generale college zal ingevolge art. 263 van de Overgangsbepalingen van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: de overgangsbepalingen) het beroep behandelen met inachtneming van de bepalingen, die voor 1 mei 2004 van toepassing waren.
- 3.2 Artikel 1 van ordinantie 19 van de kerkorde van de Nederlandse Hervormde Kerk bepaalt dat bezwaar gemaakt kan worden tegen een besluit, waaronder tevens een handeling of een verzuim van een kerkelijke lichaam moet worden verstaan. Een bezwaarschrift moet worden ingediend binnen 30 dagen na de dag, waarop de beslissing werd verzonden of na de dag, waarop daarvan redelijkerwijs kennis kon worden genomen.
- 3.3 Het bezwaarschrift van R. had derhalve ingediend moeten worden binnen 30 dagen nadat zij redelijkerwijs kennis had kunnen nemen van het bestaan van een verzuim.
- 3.4 Het generale college is van oordeel, dat in dezen bepalend is op welk moment sprake is van een verzuim in de zin van ordinantie 19 (oud) thans artikel 3 van ordinantie 12 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: de kerkorde).
- 3.5 Het generale college is van oordeel dat dit afhankelijk is van de bijzondere omstandigheden van elk geval, waarbij enerzijds het kerkelijk orgaan in de gegeven omstandigheden voldoende ruimte geboden moet worden om tot een beslissing te komen, zodat niet snel een verzuim mag worden aangenomen, doch anderzijds bij het nemen van een beslissing een termijn in acht moet worden genomen, die gelet op alle omstandigheden van het geval redelijk is.
- 3.6 Het generale college stelt vast dat naar aanleiding van de brief van de raadsman van R. van 21 maart 2003 tussen de respectievelijke raadslieden nader is gecorrespondeerd. De raadsman van de diaconie heeft bij brief van 11 juli 2003 het standpunt van de diaconie nader toegelicht en een aanbod tot afrekening gedaan, waarop de raadsman van R. bij brief van 31 juli 2003 niet bij voorbaat afwijzend heeft gereageerd doch wel nadere uitleg heeft gevraagd over de uitleg van artikel 6 van de overeenkomst. Nadat partijen zowel telefonisch als bij brieven van 26 september 2003 en 11 november 2003 nader onderhandeld hebben en hun respectievelijke standpunten nader uiteen hebben gezet, stelt R. bij brief van haar raadsman d.d. 22 januari 2004 vast, dat nu opnieuw niet inhoudelijk wordt ingegaan op het verzoek van R. om uitleg te geven aan artikel 6 van de overeenkomst, zij zich zal wenden tot de provinciale commissie voor de behandeling van bezwaren en geschillen en vanaf dat moment blijikbaar het bestaan van een verzuim aanneemt. Het bezwaar is vervolgens op 16 februari 2004 – derhalve binnen 30 dagen – bij de provinciale commissie te Utrecht ingediend.
- 3.7 Het generale college is van oordeel dat gelet op de tussen partijen na 23 maart 2003 gevoerde onderhandelingen en correspondentie, R. terecht pas op 22 januari 2004 het bestaan van een verzuim heeft aangenomen, aangezien de diaconie gedurende de tussen partijen gevoerde correspondentie op geen enkel moment door middel van een expliciete en ondubbelzinnige mededeling geweigerd heeft de gevraagde uitleg van de overeenkomst te geven, zodat een expliciete peildatum voor het intreden van het verzuim in de correspondentie van de diaconie ontbreekt. Het regionale college heeft het bezwaar van R. terecht ontvankelijk verklaard.
- 3.8 De uitleg van een vermogensrechtelijke overeenkomst is bij uitsluiting opgedragen aan de burgerlijke rechter, zodat het generale college niet bevoegd is daarover te oordelen. Het generale college acht zich wel bevoegd kennis te nemen van de wijze, waarop kerkelijke organen c.q. leden van de kerk met elkaar hebben gecommuniceerd. Het generale college zal het beroep ten aanzien van dit laatste aspect beoordelen.
- 3.9 Het generale college stelt vast dat de diaconie sedert het sluiten van de overeenkomst jaarlijks daaraan uitvoering heeft gegeven en jaarlijks R. schriftelijk op de hoogte heeft gesteld van de cijfermatige stand van zaken. Het generale college is van oordeel dat R. zich op ieder moment redelijkerwijs een oordeel heeft kunnen vormen over de financiële stand van zaken.
- 3.10 Het generale college is met R. van oordeel dat de diaconie weliswaar niet tijdig heeft gereageerd op het verzoek van R. om uitleg en uitvoering te geven aan artikel 6 van de overeenkomst, doch vaststaat dat de diaconie uiteindelijk een schriftelijke toelichting heeft overgelegd ter gelegenheid van de mondelinge behandeling bij het regionale college op 19 januari 2007.
- 3.11 De diaconie stelt zich in deze notitie ondubbelzinnig op het standpunt, dat de overeenkomst in haar ogen niet inhoudt dat de waarde c.q. de genoemde marge na hertaxatie aan mevrouw R. wordt uitgekeerd, maar uitsluitend dat er afboeking van het negatieve saldo ten laste van de marge plaatsvindt. Het regionale college overweegt terecht dat de notitie van de diaconie

- voldoende duidelijkheid geeft over haar standpunt, doch verbindt hieraan naar het oordeel van het generale college ten onrechte de conclusie dat nog niet voldaan is aan het verzoek van R. en dat de notitie door de diaconie dient te worden vervat in een besluit van de diaconie.
- 3.12 Het generale college stelt vast dat partijen na de uitleg van de diaconie blijkbaar van mening blijven verschillen over de uitleg van artikel 6 van de overeenkomst, doch zal daarover geen oordeel geven omdat dit een geschil omtrent de uitleg van de overeenkomst betreft, waarvan de beoordeling bij uitsluiting aan de burgerlijke rechter is opgedragen.
- 3.13 Het beroep van de diaconie is, gelet op het voorgaande, gegrond. Het regionale college had het bezwaar van R. ontvankelijk doch ongegrond moeten verklaren.

4. Beslissing

- 4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen :
- verklaart het beroep van de diaconie gegrond;
 - vernietigt de beslissing van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de provincie Utrecht d.d. 15 februari 2007 en verklaart het bezwaar van R. ongegrond;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak voorzover het generale college betreffende komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 24 oktober 2007

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J. Vroegindeweij, dhr J.B.W. van Vark R.A.

06/07 S

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van

- a. de brief van de kerkenraad van de protestantse wijkgemeente [...]kerk te [...] (hierna: de wijkgemeente) van 16 mei 2007, met bijlage, waarin verzocht wordt om een spoedvoorziening als bedoeld in ordinantie 12-3-5 (lees: 12-8-3), ertoe strekkende dat het regionale college voor de visitatie in Friesland (hierna: het RCV) zich onthoudt van elke bemoeienis met de wijkgemeente en haar leden totdat het generale college heeft beslist op het bij het generale college ingediende beroepschrift van het RCV van 23 april 2007, gericht tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen Friesland (hierna: het RCBG) van 5 april 2007 op het door de kerkenraad van de wijkgemeente en door ds X. te [...] tegen besluiten van de RCV gemaakte bezwaar;
- b. de aanvulling van ds X. voornoemd op dit verzoek van 17 mei 2007;
- c. de reactie, van 6 juni 2007, van het RCV op het verzoek om spoedvoorziening;
- d. de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.

Beoordeling

1. In de uitspraak van het RCBG is, voorzover thans van belang en samengevat weergegeven, beslist dat het RCV de twee nieuw benoemde visitatoren geen stukken en gegevens betreffende de visitatie-werkzaamheden van de vorige visitatoren ter kennis zal (doen) brengen en dat het RCV de nieuwe visitatoren zal gelasten zich te onthouden kennis te nemen van dergelijke stukken en gegevens, een en ander in de meest ruime zin van het woord.
2. Het RCV heeft bij brief van 11 mei 2007 de gemeenteleden met wie tijdens de visitatie in 2006 is gesproken in kennis gesteld van voormelde beslissing van het RCBG en zijn daartegen ingediende beroep en voorts medegedeeld dat het zich hangende de beslissing op dat beroep moet onthouden van verdere activiteiten in het kader van de visitatie.
3. Gelet op de inhoud van deze brief en met name de laatstvermelde mededeling daarin is er geen aanleiding voor het treffen van een spoedvoorziening als door de kerkenraad van de wijkgemeente verzocht. Nu het RCV in die brief aangeeft zich van verdere activiteiten in het kader van de visitatie in de wijkgemeente te zullen onthouden zolang het generale college geen uitspraak op het beroep heeft gedaan, heeft de kerkenraad geen spoedeisend belang bij de gevraagde voorziening.
4. Evenmin bestaat aanleiding om een voorziening te treffen als gevraagd in de aanvulling van ds X. van 17 mei 2007, die strekt tot het gelasten van een rectificatie van de brief van het RCV van 11 mei 2007. De inhoud van die brief bevat naar het voorlopig oordeel van de voorzitter geen beschuldigingen van de zijde van het RCV jegens de kerkenraad danwel ds X.
5. Het verzoek om spoedvoorziening dient daarom te worden afgewezen. Daarmee wordt niet vooruitgelopen op de uitspraak in de hoofdzaak.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen wijst het verzoek om spoedvoorziening af.

Gedaan te 's-Gravenhage op 18 juni 2007
door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, voorzitter.

06/07

Uitspraak op het beroep van het regionale college voor de visitatie in Friesland

1. De procedure
 - 1.1 Bij brief van 23 april 2007, met bijlagen, ingekomen op 24 april 2007, heeft het regionale college voor de visitatie in Friesland (hierna: het RCV) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland (hierna: het RCBG) van 5 april 2007, verzonden op diezelfde datum, op het door de kerkenraad van de Protestantse wijkgemeente [...]kerk te [...] (hierna: de kerkenraad) en ds X. te [...] tegen besluiten van het RCV gemaakte bezwaar.
 - 1.2 Bij brieven van 30 mei 2007, beide met bijlagen, hebben de kerkenraad en ds X. op het beroepschrift gereageerd.
 - 1.3 Bij brief van 28 juni 2007 en e-mailbericht van 30 juni 2007, beide met bijlagen, heeft ds X. een nadere reactie en nadere stukken ingezonden.
 - 1.4 Bij brief van 30 juni 2007 heeft de kerkenraad verzocht zijn verzoek om spoedvoorziening van 16 mei 2007, met bijlagen, en de reactie daarop van het RCV van 7 (lees 6) juni 2007, met bijlagen, te voegen bij de stukken in deze beroepsprocedure.
 - 1.5 Aan het RCV is gelegenheid geboden om voor 15 augustus 2007 op de in 1.3 vermelde nadere stukken te reageren. Het RCV heeft van die gelegenheid geen gebruik gemaakt. Vervolgens heeft het generale college, aangezien partijen niet om een mondelinge behandeling hadden verzocht en het generale college daartoe evenmin aanleiding had gevonden, partijen bericht dat het college het onderzoek met betrekking tot het ingediende beroepschrift heeft gesloten en dat het ernaar streeft binnen dertien weken uitspraak in deze zaak te doen.
 - 1.6 Bij brief van 18 september 2007, met bijlage, heeft het RCV bericht dat het, in de verwachting van een mondelinge behandeling, een pleitnota had opgesteld en heeft het RCV het generale college verzocht om van dit stuk alsnog kennis te nemen. Dit verzoek is ingewilligd en aan de kerkenraad en ds X. is vervolgens gelegenheid geboden om op dat stuk te reageren.
 - 1.7 Bij brief van 19 oktober 2007 hebben de kerkenraad en ds X. gezamenlijk gereageerd.
 - 1.8 Het generale college heeft voorts kennis genomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.
 - 1.9 Het generale college heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling.
2. Het besluit van het RCV en de uitspraak van het RCBG
 - 2.1 In beroep is alleen nog aan de orde het besluit van het RCV van 16 februari 2007 strekkende tot vervanging van de twee voor de buitengewone visitatie in de wijkgemeente [...]kerk aangewezen visitatoren door twee andere visitatoren.
 - 2.2 Het RCBG heeft dit besluit bevestigd, en daarbij tevens gelast – samengevat weergegeven – dat het RCV de twee nieuw benoemde visitatoren geen stukken en gegevens betreffende de visitatiewerkzaamheden van de vorige visitatoren ter kennis zal (doen) brengen en dat het RCV de nieuwe visitatoren zal gelasten zich te onthouden kennis te nemen van dergelijke stukken en gegevens, een en ander in de meest ruime zin van het woord.
3. Het beroep en de reactie daarop
 - 3.1 Het RCV voert aan dat het RCBG ten onrechte de bezwaarde kerkenraad en ds X. ontvankelijk hebben verklaard in hun aanvullende eis dat de nieuw aangewezen visitatoren geen kennis zullen mogen dragen van stukken uit het inmiddels opgebouwde dossier die – kort gezegd – voor bezwaardenden belastend zijn en klaagt voorts dat het RCBG, door kennisneming van het gehele opgebouwde dossier te verbieden, meer heeft toegewezen dan is verzocht. Verder betoogt het RCV dat het RCBG het bestreden besluit ten onrechte niet marginaal doch volledig heeft getoetst en klaagt het over de overwegingen van het RCBG met betrekking tot de contacten van het RCV met het breed moderamen van de classis [...] hangende de bezwaarschriftprocedure en de aanhouding van de behandeling van de nieuwe bezwaarschriften die de kerkenraad en ds X. op 1 maart 2007 hebben ingediend.
 - 3.2 De kerkenraad en ds X. benadrukken in hun reacties – samengevat weergegeven – het belang van een blanco start door de nieuwe visitatoren opdat de buitengewone visitatie op zorgvuldige wijze plaats kan vinden en niet belast wordt door de – in de visie van de kerkenraad en ds X. – bevooroordeelde werkwijze jegens hen van de vorige visitatoren, die schadelijk is geweest voor de verhoudingen in de wijkgemeente.

4. Beoordeling

- 4.1 Het RCV kan niet worden gevolgd in zijn betoog dat het RCBG ten onrechte een inhoudelijk oordeel heeft gegeven over de vraag van de dossieroverdracht. Dit onderwerp is ook in de op 25 januari 2007 bij het RCBG ingediende gronden van het bezwaarschrift van de kerkenraad van 14 december 2006 al aan de orde gesteld. Daarin wordt bijvoorbeeld gesteld dat de kerkenraad grote moeite heeft met de telkens weer eenzijdige verslaglegging door de destijds fungerende visitatoren waardoor (leden van) de kerkenraad en de wijkpredikant in een negatief daglicht worden geplaatst. Bovendien heeft de kerkenraad in zijn reactie van 24 februari 2007, op het verweerschrift van 6 februari 2007, naar aanleiding van de brief van het RCV van 16 februari 2007 betoogd dat vervanging van de visitatoren met behoud van "aantijgingen aan het adres van de wijkkerkenraad in de rapporten van de oude visitatoren" voor hem onaanvaardbaar is. Dit betoog moet worden aangemerkt als een nadere adstructie van de eerder bedoelde stelling. De in grief I van het beroepschrift vervatte klacht gaat dan ook niet op.
- 4.2 De in grief II vervatte klacht van het RCV over de wijze van toetsing van het besluit van 16 februari 2007 treft wel doel. Het RCBG heeft met de overweging dat het door het RCV voor de visitatie gekozen vertrekpunt naar het oordeel van het RCBG niet in het belang van bezwaarders, de nieuw benoemde visitatoren en de mogelijk aan te vangen nieuwe visitatie is, ten onrechte zijn eigen oordeel in de plaats gesteld van een terughoudende toetsing van het besluit van het RCV. Zo'n terughoudende toetsing is, gelet op de aan dat kerkelijk lichaam met betrekking tot de opzet en uitvoering van de visitatie toegekende mate van beleidsvrijheid, gepast. Terughoudend toetsend bestaat geen grond voor het oordeel dat het RCV niet in redelijkheid heeft kunnen besluiten om de nieuw aangewezen visitatoren te laten aanvangen vanuit de huidige situatie en met de informatie van het inmiddels opgebouwde dossier. Er bestaat op voorhand geen grond om aan te nemen dat de nieuwe visitatoren niet zorgvuldig, kritisch en onbevooroordeeld met de in het dossier aanwezige gegevens zullen omgaan.
- 4.3 Dit leidt ertoe dat de uitspraak van het RCBG niet in stand kan blijven en het tegen het besluit van het RCV van 16 februari 2007 gerichte bezwaar ongegrond dient te worden verklaard. Gelet hierop behoeven de in grief III, IV en V van het beroepschrift vervatte klachten geen bespreking meer.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland van 5 april 2007, nr. 016/04.2.a.2;
- verklaart het bezwaar van de kerkenraad van de Protestantse wijkgemeente [...]kerk en ds X. te [...] tegen het besluit van het regionale college voor de visitatie in Friesland van 16 februari 2007 ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 16 januari 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark RA.

07/07 en 08/07 (I)

Uitspraak: op de bezwaarschriften van de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] en van het breed moderamen van de classicale vergadering van [...]

1. Procedure

- 1.1 Op 25 april 2007 is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen het bezwaarschrift van de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: "de Kerkenraad"), gericht tegen het besluit van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: "CBZ") van 20 maart 2007, dat de Kerkenraad – na behandeling in de vergadering van de Kleine Synode op 30 maart 2007 – is toegezonden.
 - 1.2 Bij brief van 26 april 2007 heeft tegen ditzelfde besluit het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] (hierna: "BM-CV") eveneens een bezwaarschrift ingediend bij het generale college. Dit bezwaarschrift is bij brief van 30 mei 2007 nader gemotiveerd.
 - 1.3 Bij het bestreden besluit heeft de CBZ een voorziening getroffen met betrekking tot de overdracht van de volgende vermogensrechtelijke onderdelen aan de Hersteld Hervormde gemeente te [...] (hierna: "HHG"):
 1. kerkgebouw inclusief begraafplaats;
 2. pastorie inclusief erf en tuin;
 3. kerkgebouw met nevenlokaliteiten inclusief de op deze goederen rustende hypotheek en andere lasten;
 4. de overige tot het vermogen van de Hervormde gemeente [...] behorende financiële middelen tegen inbreng van een bedrag van € 25.000,00 vanwege de HHG, door de Hervormde gemeente [...] aan te wenden voor het pastoraat aan de hervormde leden te [...].
 - 1.4 Voorts zijn middels deze voorziening de volgende vermogensrechtelijke diaconale bestanddelen aan de diaconie van de HHG toegewezen:
 1. de verpachte percelen;
 2. de tot het vermogen van de diaconie van de Hervormde gemeente [...] behorende financiële middelen, na betaling van het nog verschuldigde diaconale quotum over de eerste vier maanden van 2004, minus een bedrag van € 25.000,00 door de Hervormde gemeente [...] aan te wenden voor het diaconaat aan en namens de hervormde leden te [...].
 - 1.5 Aan de overdracht van de vermogensbestanddelen heeft de CBZ een vijftiental voorwaarden verbonden, waaronder de voorwaarden dat de overdracht eerst kan plaatsvinden nadat de Hervormde gemeente [...] de beschikking heeft gekregen over € 25.000,00 aan liquide middelen vanwege de HHG en de diaconie van de Hervormde gemeente [...] de beschikking heeft gekregen over € 25.000,00 alsmede dat de passering van de met de overdracht van de vermogensbestanddelen samenhangende notariële akte pas kan plaatsvinden nadat de CBZ zich akkoord heeft verklaard met de tekst ervan.
 - 1.6 De CBZ heeft bij brief van 11 juni 2007 een verweerschrift ingediend onder overlegging van drie bijlagen.
 - 1.7 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 24 oktober 2007.
Aldaar zijn verschenen:
namens de Kerkenraad de heer B.,
namens het BM-CV: de heer Z. en mevrouw ds L.,
namens de CBZ: mr. J., ds W. en de heer Van B..
 - 1.8 Ter zitting hebben de Kerkenraad en het BM-CV een pleitnota overgelegd. Ook de CBZ heeft een pleitnota overgelegd.
- ## 2. Bezwaren
- 2.1 De bezwaren van de Kerkenraad richten zich voornamelijk op de tweemaal € 25.000,00 die de Hervormde gemeente [...] is toegewezen. Het toegekende bedrag van tweemaal € 25.000,00 acht de Kerkenraad beschamend laag, nu dit betekent dat vrijwel alle kerkelijke goederen worden overgedragen aan de HHG. Dit is meer dan nodig is om de start van nieuw kerkelijk leven mogelijk te maken. Daarnaast maakt de Kerkenraad bezwaar tegen het feit dat

- hem niet om advies is gevraagd alvorens de voorziening werd voorgelegd aan de Kleine Synode.
- 2.2 Het BM-CV heeft zijn bezwaren tegen de door de CBZ getroffen voorziening in twee punten uiteen-gezet. Zakelijk weergegeven komen deze er op neer dat de CBZ niet adequaat heeft gereageerd op het verzoek van het BM-CV bij brief van 6 februari 2007 om uitstel op de gevraagde reactie op de concept voorziening met betrekking tot het kerkelijk leven in [...] en de daarmee samenhangende haastige wijze waarop de classicale vergadering is geraadpleegd. De omstandigheid dat in het advies ook een reactie moet worden gegeven op de met de voorziening samenhangende beslissing, namelijk dat de Hervormde gemeente [...] zal moeten worden samengevoegd met de Hervormde gemeente [X], vergt, aldus het BM-CV een goed voorbereide beslissing van de classicale vergadering. Willen de classicale vergadering en het BM-CV hun kerkordelijke taken zoals verwoord in ordinantie 4-15 van de Kerkorde ook in dit perspectief naar behoren en in de juiste geest verrichten, dan is daarvoor meer tijd nodig.
- 2.3 In het tweede bezwaar sluit het BM-CV aan bij de brief van de kerkenraad van de Hervormde gemeente [...] van 26 januari 2007, gericht aan het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Gelderland (hierna: "RCBB") en bij de brief van de Hervormde gemeente [...] van 26 januari 2007 waarbij bezwaar is gemaakt tegen de voorziening van de CBZ. Het BM-CV maakt hierin ernstig bezwaar tegen de gang van zaken en vindt het onjuist dat de Hervormde gemeente [...] plaatselijk niet langer bestaat en de facto is overgenomen door de HHG.
3. Feitelijke achtergronden
- 3.1 Bij brief van 22 januari 2007 heeft de CBZ aan het BM-CV gevraagd om zijn reactie kenbaar te maken in verband met de te treffen voorziening in [...]. In deze brief zijn de achtergronden en overwegingen van de te treffen voorziening uiteengezet. In zijn brief van 6 februari 2007 heeft het BM-CV laten weten onvoldoende informatie beschikbaar te hebben om een afgewogen advies te kunnen geven. Enerzijds stond de verkiezing van een nieuw breed moderamen op stapel. Verder waren nadere gegevens nodig van de kerkenraad van [...] en waren taxaties nodig. Voorts is gevraagd om nadere argumentatie. Mede in verband met mogelijke precedentwerking is verzocht om uitstel van de beslissing over de voorziening.
- 3.2 De CBZ heeft daarna contact gezocht met de preses en scriba van het BM-CV om in nader overleg een en ander toe te lichten en te verduidelijken, doch het BM-CV bleef bij zijn standpunt dat hij meer tijd diende te hebben om een afgewogen advies te kunnen geven.
- 3.3 Het verzoek om uitstel is niet gehonoreerd door de CBZ. Bij brief van 16 maart 2007 heeft de CBZ in een gemotiveerd schrijven aan het BM-CV laten weten waarom zij in afwijking van het verzoek van het BM-CV van 6 februari 2007 de voorziening [...] heeft vastgesteld. Haar beslissing heeft de CBZ gemotiveerd door te verwijzen naar het veelvuldig overleg tussen de CBZ en het BM-CV vanaf het voorjaar 2004, de afwachtende en zelfs afhoudende reacties van het BM-CV, de veelvuldige communicatie respectievelijk op 3 oktober 2005, 20 december 2005 en op 19 mei 2006. Op grond hiervan acht de CBZ het bezwaar van het BM-CV onjuist voor zover daarin wordt gesteld dat het BM-CV binnen een te korte periode van drie weken had moeten reageren op de met de voorziening samenhangende opheffing van de Hervormde gemeente [...].
4. Toetsingskader
- 4.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens overgangsbepaling 33 PKO, gelet op de tekst van de bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer behoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen die nodig zijn voor het voortbestaan van de Hervormde gemeente.
- 4.2 Primair dient de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de Hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken waarbij de "basisbehoefte" van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt.
- 4.3 Dat brengt mee dat nieuwe kerkgemeenschappen in ieder geval moeten kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden die hun registratie in de plaatselijk Hervormde gemeente hebben beëindigd en thans behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid

biedt om

– gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.

- 4.4 De CBZ komt uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak een grote mate van vrijheid toe bij de invulling van de door haar te treffen voorziening. Deswege zal haar besluit door het generale college terughoudend worden getoetst. Dit betekent dat het college slechts beoordeelt of de CBZ bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.
5. Beoordeling
- 5.1 In haar meest verstrekkende bezwaar voert het BM-CV aan dat de voorziening niet met de vereiste zorgvuldigheid is tot stand gekomen en dat er geen zorgvuldige afweging van belangen heeft plaatsgevonden, nu het BM-CV inhoudelijk niet in staat is gesteld een reactie te geven op de concept voorziening meer in het bijzonder omdat de concept voorziening meebrengt dat de Hervormde gemeente [...] mogelijk zal moeten worden samengevoegd met de Hervormde gemeente te [X] om als Hervormde gemeente binnen de PKN te kunnen voortbestaan.
- 5.2 Het generale college is van oordeel dat dit bezwaar terecht is voorgesteld. Uit de hiervoor geschetste gang van zaken en de overgelegde documenten blijkt dat de voorziening tot stand is gekomen in strijd met de overgangsbepaling 33 PKO en dat overigens ook een onvoldoende zorgvuldige afweging van belangen is gemaakt.
- 5.3 Primair dient immers de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de Hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken waarbij de “basis-behoefte” van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt. Uit de verhandeling ter zitting en de ingebrachte stukken blijkt dat reeds in november 2005 duidelijk was dat de Hervormde gemeente te [...] mogelijk te weinig draagvlak zou hebben om als zelfstandige gemeente voort te bestaan. Hiervan uitgaande had het op de weg van de CBZ gelegen om alles in het werk te stellen om de Hervormde gemeente [...] te behouden, al dan niet door samenvoeging met een aangrenzende hervormde gemeente. De bevoegdheid van de CBZ strekt niet zo ver dat zij in het met het treffen van de voorlopige voor-ziening samenhangende onderzoek naar de mogelijkheid tot samenvoeging met andere gemeenten binnen de PKN dezelfde vrijheid heeft als haar toekomst bij de toepassing van de overgangsbepaling 33 PKO. Zij diende aan de kerkenraad van de Hervormde gemeente [...], de classis en of het RCBB het initiatief te laten om te onderzoeken op welke wijze de Hervormde gemeente [...] al dan niet door samenvoeging met een aangrenzende gemeente kon worden voort-gezet.
- 5.4 Het had daarom in de rede gelegen dat de CBZ het BM-CV meer tijd had gegeven om met een inhoudelijke oplossing te komen waarin het voortbestaan van de Hervormde gemeente [...] binnen de PKN zou zijn gewaarborgd, al dan niet door samenvoeging met andere hervormde gemeenten binnen de PKN, onverminderd de bevoegdheden van het BM-CV die in ordinantie 2-14 (samenvoeging gemeenten) zijn neergelegd.
- 5.5 Het generale college is dan ook van oordeel dat het BM-CV alsnog in de gelegenheid moet worden gesteld een weloverwogen advies te geven. De brief van 6 februari 2007, en het daarvoor met BM-CV gevoerde overleg, kan, anders dan de CBZ heeft geoordeeld, niet als zodanig worden aan-gemerkt.
- 5.6 In het overleg met het BM-CV en de kerkenraad van de Hervormde gemeente [...] dat in dat kader zal moeten plaatsvinden, kunnen de vermogensrechtelijke consequenties opnieuw aan de orde komen.
- 5.7 Indien de CBZ na overleg met het BM-CV en de kerkenraad van de Hervormde gemeente [...] besluit tot het treffen van een aangepaste voorziening, dan worden partijen verzocht daarvan het generale college, alsmede de kerkenraad van de HHG in kennis te stellen.
- 5.8 In afwachting van de uitkomsten van het nader te voeren overleg tussen de CBZ, het BM-CV en de kerkenraad van de Hervormde gemeente [...], zal het generale college de behandeling van deze zaak opschorten tot 30 juni 2008.

- 5.9 Partijen wordt verzocht alsdan het generale college in kennis te stellen over de vraag of en in hoeverre de CBZ na overleg met het BM-CV haar voorziening al dan niet in aangepaste vorm wenst te handhaven.
- 5.10 Na het verstrijken van de opschortingstermijn zal het generale college partijen oproepen voor de voortzetting van de behandeling van deze zaak, waarbij, indien de CBZ heeft besloten tot een aangepaste voorziening tevens de kerkenraad van de HHG zal worden uitgenodigd en opgeroepen voor de zitting.
- 5.11 Het generale college zal in zijn eindbeslissing een oordeel geven over de vermogensrechtelijke bezwaren van de kerkenraad van de Hervormde gemeente [...] en het breed moderamen van de classicale vergadering van [...].
6. Beslissing
- 6.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart de bezwaren gegrond;
 - vernietigt het besluit van de CBZ van 20 maart 2007;
 - bepaalt dat de CBZ het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] alsmede de kerkenraad van de Hervormde gemeente [...] in de gelegenheid stelt advies uit te brengen over de concept voorziening en daarin mede te betrekken de vraag of en in hoeverre het voortbestaan van de Hervormde gemeente [...] binnen de PKN kan worden gewaarborgd, al dan niet door samenvoeging met een aangrenzende hervormde gemeente;
 - bepaalt dat partijen uiterlijk op 30 juni 2008 het generale college op de hoogte stellen van het gevoerde overleg respectievelijk de (eventueel) te treffen aangepaste voorziening;
 - houdt iedere verdere en/of andere beslissing aan.

Aldus gewezen op 16 januari 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr J. van Baars, mw mr J.

Nouwt,

ds J. Vroegindewey, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark R.A.

07/07 en 08/07 (II)

Uitspraak: op de bezwaarschriften van de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] en van het breed moderamen van de classicale vergadering van [...]

1. De voortgezette procedure

- 1.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: "het generale college") heeft in zijn tussenuitspraak van 16 januari 2008, nrs.07/07 en 08/07, op de bezwaarschriften van de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: "de Kerkenraad") en het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] (hierna: "BM-CV"):
- de bezwaren gegrond verklaard;
 - het besluit van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: "CBZ") van 20 maart 2007 vernietigd;
 - bepaald dat de CBZ het BM-CV alsmede de Kerkenraad in de gelegenheid stelt advies uit te brengen over de concept voorziening en daarin mede te betrekken de vraag of en in hoeverre het voortbestaan van de Hervormde gemeente [...] binnen de PKN kan worden gewaarborgd, al dan niet door samenvoeging met een aangrenzende hervormde gemeente;
 - bepaald dat partijen uiterlijk op 30 juni 2008 het generale college op de hoogte stellen van het gevoerde overleg respectievelijk de (eventueel) te treffen aangepaste voorziening;
 - iedere verdere en/of andere beslissing aangehouden.
- 1.2 Bij brief van 26 juni 2008, nader toegelicht bij brief van 14 augustus 2008, heeft de CBZ het generale college geïnformeerd over het door haar gevoerde overleg met het BM-CV en de Kerkenraad en aangegeven dat het gevoerde overleg niet heeft geleid tot aanpassing van de voorziening. Blijkens het verslag van het overleg kunnen de Kerkenraad en het BM-CV thans instemmen met samenvoeging van de Hervormde gemeente [...] met de naburige Hervormde gemeente [X].
- 1.3 Voorts heeft de CBZ aangegeven de voorziening voor zover deze betreft de vaststelling van de daarin genoemde bedragen die aan de Kerkenraad verblijven voor pastoraat, catechese en andere gemeenteactiviteiten en diaconale voorzieningen vanuit [X] in [...], ook in verband met de voorgenomen samenvoeging van de gemeenten [...] en [X], niet te willen aanpassen door verhoging van deze bedragen van € 25.000,- tot € 75.000,-, respectievelijk € 31.000,-, zoals door de Kerkenraad en het BM-CV in hun bezwaarschriften is verzocht.
- 1.4 Het voorstel van de Kerkenraad en het BM-CV om na samenvoeging de voorziening te wijzigen in die zin dat de originele archieven van [...] worden ondergebracht bij de samengevoegde gemeenten, heeft de CBZ evenmin overgenomen.
- 1.5 Bij brief van 27 juni 2008, nader toegelicht bij brief van 27 augustus 2008, hebben ook het BM-CV en de Kerkenraad van [...] aan het generale college verslag gedaan van het met CBZ gevoerde overleg.
- 1.6 Hierin hebben zij vermeld:
- dat aan hun bezwaren, zoals genoemd in de punten 2.2 en 2.3 van de tussenuitspraak van het generale college, welke betreffen het gelaste onderzoek naar een mogelijke samenvoeging van de Hervormde gemeenten [...] en [X], in voldoende mate is tegemoet gekomen;
 - dat het onderzoek naar het behoud van een van de twee kerkgebouwen geen nieuw inzicht heeft opgeleverd, zodat die voorziening onveranderd kan blijven;
 - dat zij hun bezwaren van vermogenrechtelijke aard en hun bezwaren betreffende het beheer van de originele archieven willen handhaven. Samengevat komen deze bezwaren neer op overdracht van € 75.000,- in plaats van € 25.000,- kerkrentmeesterlijk geld aan de samengevoegde gemeenten [...]-[X] en overdracht van € 31.000,- in plaats van € 25.000,- diaconaal geld aan de samengevoegde gemeenten, alsmede de beschikking en het beheer over de originele archieven, zodat deze kunnen worden ondergebracht bij de samengevoegde gemeenten.
- 1.7 Bij brief van 17 november 2008 heeft de kerkenraad van de Hersteld Hervormde gemeente te [...] aan het generale college bevestigd er kennis van te hebben genomen dat de CBZ de voorziening niet heeft aangepast. Naast het opragen van de stukken uit het bezwaarendossier

- heeft hij voorts bevestigd bij de voortgezette behandeling van de bezwaarschriften aanwezig te willen zijn.
- 1.8 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 15 januari 2009.
Aldaar zijn verschenen:
namens de Kerkenraad: de heren Van D. en B.;
namens het BM-CV: mevrouw ds L.;
namens de CBZ: ds W., de heer Van B. en de heer N.;
namens de kerkenraad en colleges van kerkvoogden en notabelen van de Hersteld Hervormde gemeente te [...] (als belanghebbende): de heer Van W. en de heer Van O.
- 1.9 Ter zitting hebben de Kerkenraad en het BM-CV een pleitnota overgelegd.
2. De bezwaren, feitelijke achtergronden en toetsingskader
- 2.1 Het generale college verwijst voor de inhoud van de bezwaren, de feitelijke achtergronden en het toetsingskader naar zijn tussenuitspraak van 16 januari 2008. Thans zal het college beoordelen of de CBZ, gelet op de inhoud van de overgangsbepaling 33 PKO en de toelichting hierop, in redelijkheid kon besluiten de voorziening niet aan te passen.
3. Beoordeling
- 3.1 Zoals hiervoor onder 1.2 en 1.6 is aangegeven hebben de CBZ en de Kerkenraad en het BM-CV overeenstemming bereikt over de samenvoeging van de Hervormde gemeente [...] en de aangrenzende Hervormde gemeente [X]. De bezwaren die hierop zijn gericht behoeven dus geen verdere bespreking meer.
- 3.2 Ten aanzien van de bezwaren die zich richten tegen de in de voorziening genoemde bedragen en de beschikking en het beheer van de originele archieven overweegt het generale college het volgende.
- 3.3 De Kerkenraad heeft in de schriftelijke stukken en tijdens de mondelinge behandelingen van de bezwaarschriften uitgebreid toegelicht waarom de hoogte van de in de voorziening genoemde bedragen zou moeten worden aangepast. De CBZ heeft tijdens het gevoerde overleg tussen partijen, noch tijdens de voorgezette mondelinge behandeling van de bezwaarschriften tegengesproken dat de door de Kerkenraad genoemde bedragen nodig zijn voor het geven van pastorale zorg en het verlenen van diaconale voorzieningen in de samen te voegen Hervormde gemeenten [...] en [X].
- 3.4 Mede gelet op het feit dat de voorziening primair gericht dient te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en dat vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – een handreiking kan worden gegeven om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken, waarbij de “basisbehoefte” van het kerkelijk leven uitgangspunt vormt, alsmede gelet op de thans gemaakte afspraken om de Hervormde gemeente [...] in de samenvoeging met de naburige Hervormde gemeente [X] voort te zetten, is het generale college van oordeel dat de CBZ deze omstandigheden onvoldoende in aanmerking heeft genomen voor zover het betreft de vaststelling van de hoogte van de bedragen. Het generale college ziet aanleiding de in de voorziening genoemde bedragen te verhogen, zoals door de Kerkenraad verzocht.
- 3.5 De hierop betrekking hebbende bezwaren van de Kerkenraad zijn dan ook gegrond. Door het generale college wordt het kerkrentmeesterlijke bedrag op € 75.000,- en het diaconale bedrag op € 31.000,- gesteld.
- 3.6 Ook het betoog van de Kerkenraad en het BM-CV de beschikking en het beheer van de originele archieven te laten bij de samen te voegen Hervormde gemeenten [...] en [X] slaagt. Uitgangspunt van de Overgangsbepalingen is immers dat het archief, de registers en de andere bescheiden eigendom van de oorspronkelijk gemeente blijven. In zoverre is een voorziening die uitgaat van overdracht van de originele archieven aan de Hersteld Hervormde gemeente in strijd met Overgangsbepaling 33c. De archieven dienen bij de Hervormde gemeente [...] te blijven. Dit houdt in dat deze daartoe feitelijk dienen te worden overgedragen door de Hersteld hervormde gemeente te [...] aan de Hervormde gemeente [...].
- 3.7 Uit het bovenstaande blijkt dat de voorziening dient te worden vernietigd voor zover het betreft de hoogte van de genoemde bedragen, alsmede voor wat betreft de overdracht van de originele archieven.
- 3.8 Het generale college ziet aanleiding op grond van Ordinantie 12-7-4 jo 12-9 -1 zelf een voorziening te treffen.

4. Beslissing

4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart de bezwaren van de Kerkenraad en het BM-CV gegrond;
- vernietigt de voorziening van de CBZ voor wat betreft de hoogte van de kerkrentmeesterlijke en diaconale bedragen en voor wat betreft de overdracht van de originele archieven;
- stelt het kerkrentmeesterlijk bedrag vast op € 75.000,- en het diaconale bedrag vast op € 31.000,-;
- bepaalt dat de Hersteld Hervormde gemeente te [...] deze bedragen ter beschikking stelt van de Hervormde gemeente [...] binnen zes weken na verzending van deze uitspraak;
- bepaalt dat de originele archieven van de Hervormde gemeente [...] blijven bij deze gemeente en door de Hersteld Hervormde gemeente [...] daartoe binnen zes weken na verzending van deze uitspraak worden overgedragen aan de Hervormde gemeente te [...];
- bepaalt dat de voorziening van de CBZ voor het overige in stand blijft;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 12 maart 2009

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr J. van Baars, ds J. Vroegindewij, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark R.A.

09/07

Uitspraak op het beroep van de algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te [...]1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 27 april 2007, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) ingekomen op 2 mei 2007, is de algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te [...] (hierna te noemen: de kerkenraad) in beroep gekomen tegen een uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing van 28 februari 2007 (hierna te noemen: het gca) voorzover het betreft de toekenning van wachtgeld aan mw.ds. H. in verband met haar ontheffing van de werkzaamheden als predikant van de Protestantse Gemeente te [...].
- 1.2 Het generale college heeft bij brief van 3 mei 2007 de ontvangst van het beroepsschrift aan de kerkenraad bevestigd en tevens de kerkenraad verzocht redenen aan te geven waarom tot een overschrijding van de beroepstermijn van 30 dagen is gekomen.
- 1.3 De kerkenraad heeft bij brief van 16 mei 2007 ondermeer aan het generale college bericht, dat de uitspraak van het gca niet eerder dan op 29 maart 2007 door de kerkenraad is ontvangen.
- 1.4 De kerkenraad heeft bij brief van 18 mei 2007 de beroepsgronden aangevuld.
- 1.5 Het generale college heeft de beschikking gekregen over de jaarrekening en rekening over het jaar 2004 en 2005 alsmede de prognose voor het jaar 2007.
- 1.6 Partijen hebben niet verzocht om te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. Ontvankelijkheid

- 2.1 In artikel 11 lid 2 van de Generale Regeling voor de Kerkelijke Rechtspraak is bepaald, dat de kerkenraad beroep kan instellen tegen een uitspraak van het gca indien hij zich, bij de toepassing van ordinantie 3-20, niet kan verenigen met het deel van de kosten, dat voor rekening van de gemeente komt.
- 2.2 Ingevolge artikel 11 lid 3 van de Generale Regeling voor de Kerkelijke Rechtspraak dient een beroep tegen de uitspraak van het gca te worden ingesteld binnen 30 dagen na de dag, waarop de beslissing werd verzonden, of na de dag, waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 2.3 De uitspraak van het gca is gedateerd op 28 februari 2007, maar er is geen verzenddatum opgenomen.
- 2.4 De kerkenraad heeft desgevraagd aan het generale college medegedeeld, dat hij de uitspraak van het gca niet eerder dan op 29 maart 2007 heeft ontvangen. Het generale college zal voor het ingaan van de beroepstermijn van deze datum uitgaan, aangezien de verzenddatum op de uitspraak van het gca ontbreekt en de datum van verzending derhalve niet eenduidig is vast te stellen.
- 2.5 Het generale college is op grond van vorenstaande van oordeel, dat het beroepsschrift van de kerkenraad d.d. 27 april 2007 tijdig is ingediend en dat de kerkenraad ontvankelijk is in zijn beroep.

3. De bestreden uitspraak en de beroepsgronden

- 3.1 Het gca heeft bij uitspraak van 28 februari 2007, voorzover in deze procedure van belang, ondermeer bepaald dat het wachtgeld door de Beleidscommissie Predikanten aan de predikant zal worden uitbetaald in overeenstemming met de artikelen 28 en 29 van de Generale Regeling voor de Predikantstraktementen, waarbij de in de, bij de uitspraak behorende, bijlage aangegeven wijze van berekenen zal worden gehanteerd.
- 3.2 De kerkenraad is in beroep gekomen tegen de vastgestelde wachtgeldregeling en heeft daartegen – zakelijk weergegeven – als beroepsgronden aangevoerd dat de wijkgemeente jaarlijks met tekorten op de exploitatie kampt. De actie Kerkbalans 2007 laat een teleurstellend beeld zien en over dat jaar zal een tekort van meer dan € 60.000,00 weggewerkt moeten worden. Teneinde het tekort zoveel mogelijk te beperken, is besloten dat bij het vertrek van één van de beide predikanten de alsdan ontstane vacature niet meer zal worden vervuld. De kerkenraad voorziet tevens voor de losgemaakte predikant een geringe kans op werkherleving, zodat er geen zicht op is dat de lasten van de wachtgeldregeling snel tot het verleden zullen behoren. De kerkenraad wijst erop, dat door de bestreden uitspraak de mogelijkheid wordt ontnomen om in de wijkgemeente [...] de gewenste en noodzakelijke bijstand op een

aanvaardbaar niveau te blijven verlenen, terwijl bovendien een te groot beroep gedaan wordt op de overblijvende predikant.

4. Beoordeling

- 4.1 Het generale college overweegt ten aanzien van het ingestelde beroep het navolgende.
- 4.2 Het gca heeft, ter uitvoering van artikel 29 lid 4 van de Generale Regeling voor de Predikantstraktementen, in overleg met de Beleidscommissie Predikanten, beleidsregels vastgesteld met algemene criteria voor de kostenverdeling van het wachtgeld. Bij de vaststelling van die criteria is tot uitgangspunt genomen, dat de hoogte en duur van de financiële bijdrage van de gemeente niet worden vastgesteld op basis van een uitspraak over de "mate van schuld van de gemeente" aan de losmaking, dat er voor de gemeente een duidelijke financiële drempel moet zijn om lichtvaardige verzoeken tot ontheffing te voorkomen en dat het voor de gemeente, die met ontheffing wordt geconfronteerd, in financieel opzicht niet onmogelijk moet worden een nieuwe predikant te beroepen. Met inachtneming van die uitgangspunten, die op zichzelf door de kerkenraad niet zijn aangevochten, zijn de criteria voor de kostenverdeling opgesteld, die ook in de bestreden uitspraak zijn gehanteerd. De gehanteerde berekeningsmethode acht het generale college niet onredelijk.
- 4.3 Het generale college stelt vast, dat het gca bij de totstandkoming van zijn uitspraak acht heeft geslagen op de door de kerkenraad ingediende financiële gegevens en het ter zitting door de kerkenraad gedane verzoek zijn financiële ruimte in stand te laten.
- 4.4 In hetgeen de kerkenraad voorts in beroep heeft aangevoerd, ziet het generale college geen aanleiding voor een afwijking van de algemene beleidscriteria, nu uit de verstrekte cijfers en gegevens niet blijkt dat de gemeente, door te moeten voldoen aan de in de bestreden uitspraak bepaalde kostentoedeling, in financieel opzicht in haar voortbestaan zal worden bedreigd. De kosten van een eventueel aan te trekken pastoraal medewerker kunnen ten laste van het aanwezige vermogen van de gemeente worden gebracht.
- 4.5 De inspanningen van ds H. om tot hervatting van haar werkzaamheden te komen staan in deze procedure niet ter beoordeling van het generale college.
- 4.6 Het voorgaande leidt ertoe dat het bezwaar van de kerkenraad ongegrond is en de uitspraak van het gca dient te worden bevestigd.

5. Beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente te [...] ongegrond;
 - bevestigt de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing van 28 februari 2007;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 19 december 2007

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr K.M. Makkinga, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds L. Korevaar, ds W. Nawijn, dhr J.B.W. van Vark RA.

10/07

Uitspraak op de bezwaarschriften van de heer B. c.s. en de heer J. c.s. te [...] [bezwaarden]

- De procedure
- 1.1 Bij e-mail van 27 april 2007, gericht aan het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) heeft de heer B., mede namens D., K. en X. aangegeven bezwaar te willen maken/ beroep te willen aantekenen tegen een aan hen gerichte brief van het generale college voor de visitatie d.d. 28 maart 2007.
- 1.2 Bij e-mail van eveneens 27 april 2007, gericht aan het generale college, hebben de heren J., ouderling en scriba van wijkgemeente III, Y., jeugdouderling en H., diaken wijkgemeente III (allen van de hervormde gemeente te [...]) aangegeven bezwaar te willen maken/beroep te willen aantekenen tegen een aan hen gerichte brief, eveneens van 28 maart 2007, van het generale college voor de visitatie.
- 1.3 De bedoelde brieven van het generale college voor de visitatie zijn een reactie op de door genoemde personen, op respectievelijk 6 januari 2007 en 8 februari 2007, bij het generale college voor de visitatie ingediende bezwaren tegen de door het regionale college voor de visitatie uitgevoerde buitengewone visitatie in de gemeente [...] ter bemiddeling in het geschil tussen ds. Z. en het moderamen van de AK.
- 1.4 Het generale college voor de visitatie heeft de bezwaren van [bezwaarden] besproken met het regionale college voor de visitatie en is in beide brieven, kort samengevat, tot de conclusie gekomen dat alle bezwaren als ongegrond moeten worden aangemerkt. Het generale college voor de visitatie geeft in de brieven van 28 maart 2007 aan dat de buitengewone visitatie nog wordt voortgezet, als ook dat het niet tot de bevoegdheden van de visitatie behoort om kerkenraadsbesluiten terug te draaien.
- 1.5 Bij brief van 19 mei 2007 hebben B. c.s. hun bezwaren inhoudelijk toegelicht. J. c.s. hebben dit gedaan bij brieven van 10 mei 2007 en 5 juni 2007.
- 1.6 Het generale college voor de visitatie heeft bij brieven van 10 juli 2007 verweerschriften ingediend tegen de bezwaren van respectievelijk [bezwaarden]. Deze verweerschriften zijn aan [bezwaarden] toegezonden.
- 1.7 B. c.s. hebben weliswaar aangegeven bereid te zijn de zaken mondeling verder toe te lichten, maar partijen hebben niet uitdrukkelijk verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.
- Samenvatting van de bezwaren en de reactie daarop
- 1.1 Het bezwaar van B. c.s. richt zich blijkens de brief van 19 mei 2007 in hoofdzaak tegen de punten 2a t/m 2e op blz. 2 van de brief van 28 maart 2007 van het generale college voor de visitatie. In deze punten gaat het generale college voor de visitatie in op het verwijt van bezwaarden dat de AK onder leiding van de visitatoren een besluit heeft genomen in de kwestie '[E]' (het mogelijk toepassen van euthanasie in het woon- en zorgcentrum van de diaconie van de hervormde gemeente te [...]) zonder dat hierover een inhoudelijk gesprek gevoerd zou zijn. Het generale college voor de visitatie komt in de brief op de in die punten genoemde gronden tot het oordeel dat de visitatoren zorgvuldig gehandeld hebben en dat hun werkwijze verantwoord is geweest.
- 1.2 B. c.s. stellen zich, kort gezegd, op het standpunt dat de AK nooit akkoord had moeten en mogen gaan met het bereikte resultaat van de Identiteitsraad van het tehuis aan wie de inhoudelijke discussie was gedelegeerd. De AK had de eigen verantwoordelijkheid in deze moeten behouden. Dat de persoonlijke verhoudingen zozeer verstoord waren in de AK doet er niet aan af dat de inhoudelijke discussie gevoerd had moeten worden. Er had dan eerst iets aan de verstoorde verhoudingen gedaan moeten worden. Door de besluitvorming is euthanasie in [E] volgens de bezwaarden mogelijk geworden. Bezwaarden verwijten de visitatoren dat zij de AK eerst hebben laten uitspreken principiële tegen euthanasie te zijn en vervolgens geen gelegenheid hebben gegeven tot inhoudelijke discussie. Volgens de kerkerde dienen binnen de kerk, indien mogelijk, besluiten eensgezind genomen te worden. Er was volgens bezwaarden dan ook alle reden om de gemeente over dit onderwerp te horen en een ambtsdragersvergadering te beleggen. Het generale college voor de visitatie had volgens bezwaarden de regionale visitatoren dienen te wijzen op de laakbare procedure. Bezwaarden verwijten het generale college voor de visitatie niet te zijn gehoord en menen dat de problemen in de gemeente [...] zoals het er nu voor staat niet worden opgelost, met name ook omdat visitatoren een procedure bij het regionale college voor het opzicht aanhangig

hebben gemaakt. In de visie van bezwaarden heeft de onjuiste procedure geleid tot een verwerpelijk besluit over euthanasie.

1.3 De bezwaren van J. c.s. zijn, samengevat:

1. Het generale college voor de visitatie neemt geen besluit. Er heeft geen analyse plaats-gevonden van de oorzaken van de verstoorde verhoudingen en er vindt geen diepgaand onderzoek plaats.
2. Het generaal college voor de visitatie motiveert haar stellingname onvoldoende; er is geen sprake van hoor en wederhoor; er is geen voldoende onderzoek naar bezwaren tegen de handelwijze van de regionale visitatie.
3. De visitatoren zijn niet onpartijdig. Zij hebben een normatieve beoordeling uitgesproken en daarmee de besluitvorming beïnvloed.

1.4 Op de bezwaren van B. c.s. heeft het generale college voor de visitatie als volgt gereageerd: Kerkordelijk is voor het generale college voor de visitatie slechts een beperkte rol weggelegd wanneer het college klachten bereiken over de handelwijze of het optreden van de regionale visitatie. Dit is ook aan B. c.s. gemeld.

Conform deze taak heeft het generale college voor de visitatie de klachten dan ook uitvoerig besproken met het regionale college en getoetst of de betrokken visitatoren zorgvuldig hebben gehandeld. Het generale college voor de visitatie staat nog steeds achter de in de brief neergelegde conclusie.

Het standpunt van B. c.s. in deze was duidelijk en omdat het college het niet als zijn taak ziet kerkenraadsbesluiten van de Algemene Kerkenraad in [...] en de wijze waarop die tot stand zijn gekomen inhoudelijk te beoordelen, meende het generale college voor de visitatie dat klagers in deze niet behoeften te worden gehoord.

Het generale college voor de visitatie meent dan ook dat het bezwaar van B. c.s. niet terecht is.

1.5 De reactie van het generale college voor de visitatie op de bezwaren van J. c.s. luidt samengevat als volgt:

Anders dan bij de generale colleges voor het opzicht en voor de behandeling van bezwaren en geschillen, is kerkordelijk het generale college voor de visitatie geen beroepsorgaan voor de regionale colleges voor de visitatie. Het college beperkt zich tot het voorleggen aan en bespreken van de bezwaren met het regionale college. Dit is bezwaarden meegedeeld en hun is tevens gewezen op de mogelijkheid bezwaar tegen het besluit van de Algemene Kerkenraad te maken bij het regionale college voor bezwaren en geschillen.

Conform de opgedragen taak is het generale college voor de visitatie in deze in overleg getreden met het regionale college. Het generale college voor de visitatie staat nog steeds achter zijn conclusie in de brief van 28 maart 2007.

Ook in dit geval was er geen reden om de klagers te horen, gelet op de beperkte rol van het college.

De visitatoren die thans aan het werk zijn, zijn eerst aangetreden na 28 maart 2007, zodat het tegen hen gerichte bezwaar een nieuw element is.

Bezwaren tegen een kerkenraadsbesluit kunnen niet bij het generale college voor de visitatie worden ingediend en het is het college niet gebleken dat de visitatoren op laakbare wijze bij de totstandkoming van het besluit de vergadering hebben beïnvloed.

Het generale college voor de visitatie handhaaft zijn opvatting, neergelegd in de brief van 28 maart 2007 ten aanzien van de bevoegdheid van de visitatoren een bezwaar in te dienen bij het regionale college voor het opzicht.

Het generale college voor de visitatie meent dan ook dat de bezwaren van J. c.s. eveneens niet terecht zijn.

- Beoordeling.

- 1.1 Op grond van ordinantie 12.3.2 kan een bezwaar tegen een besluit van het generale college voor de visitatie worden ingediend bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen voor zover bezwaarde, zijnde onder andere een kerkenraadslid of gemeentelid, meent door het besluit in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid te zijn getroffen. Onder een besluit wordt krachtens ordinantie 12.3.3 mede verstaan een handeling of een verzuim. Het bezwaar moet binnen 30 dagen nadat de beslissing is verzonden worden ingediend.
- 1.2 De bezwaren zijn tijdig ingediend zodat [bezwaarden] in zoverre in hun bezwaren kunnen worden ontvangen.
- 1.3 Vervolgens is de vraag of de brieven van het generale college voor de visitatie van 28 maart 2007 besluiten bevatten in de zin van genoemde bepalingen.

- Aangezien deze brieven als een beslissing kunnen worden aangemerkt op de door bezwaarden bij het generale college voor de visitatie ingebrachte bezwaren tegen de werkwijze van de regionale visitatoren, wordt geoordeeld dat deze brieven besluiten in de zin van ordinantie 12-3-2 juncto 12-3-3 zijn. [bezwaarden] zijn dan ook op dit punt in hun bezwaren ontvankelijk.
- 1.4 De bezwaren vallen in twee onderdelen uiteen. Er wordt bezwaar gemaakt tegen het handelen van de regionale visitatoren en de reactie van het generale college voor de visitatie op die aangevoerde bezwaren. Daarnaast stellen bezwaarden de inhoud en de wijze van totstandkoming van het besluit van de algemene kerkenraad van [...] van 20 september 2006 aan de orde.
- 1.5 Het generale college voor de visitatie is kerkordelijk niet bevoegd om de inhoud en de totstandkoming van een kerkenraadsbesluit te beoordelen, ook al zijn daarbij visitatoren betrokken. Het oordeel daarover is kerkordelijk bij uitsluiting voorbehouden aan het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen. Slechts van een besluit van een regionaal college is beroep op het generale college mogelijk. Voor zover bezwaarden bij het generale college voor de visitatie en in de onderhavige bezwaren de inhoud van dat kerkenraadsbesluit van 20 september 2006 aan de orde hebben gesteld zijn zij daarin niet ontvankelijk.
- 1.6 De kerkvisitatie is beschreven in ordinantie 10 artikel 2 t/m 5. Aan het generale college voor de visitatie is in ordinantie 10.5.3 als samenbindend orgaan voor de visitatie de algemene leiding opgedragen. Het generale college voor de visitatie verleent in overleg met het betreffende regionale college voor de visitatie bijstand bij de visitatie in de classes.
- 1.7 Een en ander betekent dat bezwaren tegen de wijze waarop de visitatie wordt uitgevoerd door het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen slechts marginaal kunnen worden getoetst. Van evidente onredelijkheid aan de zijde van het generale college voor de visitatie bij de in zijn brieven van 28 maart 2007 neergelegde oordelen, dan wel van evidente onzorgvuldigheid van de visitatoren die in dit geval in de gemeente [...] de visitatie hebben uitgevoerd, is het generale college niet gebleken.
- 1.8 Het vorenoverwogene leidt tot de conclusie dat, voor zover [bezwaarden] in hun bezwaren ontvankelijk zijn, deze ongegrond moeten worden geoordeeld.
- Beslissing.
 - Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
 - - verklaart [bezwaarden] niet ontvankelijk in hun bezwaren voor zover deze zijn gericht tegen het
 - besluit van de algemene kerkenraad van de hervormde gemeente [...] d.d. 20 september 2006 en
 - verklaart hun bezwaren voor het overige ongegrond;
 - - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college
 - betreffende, komen voor rekening van de kerk.
 -
 - Aldus gedaan op 16 januari 2008
 - door mw. mr. M.G.J. Parkins-de Vin, mw. mr. J. Vijlbrief-van der Schaft, mr. G.H. Bunt, mw. mr.
 - J.C.Nouwts, ds. J.C. Fockens, ds. J. Vroegindeweij en dhr. J.B.W. van Vark R.A.
 -

11/07
19/07
26/07

Uitspraak op de beroepen van
- dr W. te [...] en 2 anderen inzake 11/07 en 19/07
- dr W. voornoemd en 3 anderen inzake 26/07

1. De procedure

1.1 In de zaak 11/07

- 1.1.1 Bij brief van 3 juni 2007, met bijlagen, bij het generale college ingekomen op 4 juni 2007, hebben W. te [...] en 2 anderen (hierna tezamen: appellanten) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college) van 26 april 2007, verzonden op 1 mei 2007, waarbij hun bezwaar tegen de op 9 juli en 20 augustus 2006 bekend gemaakte besluiten van het breed moderamen der classicale vergadering [...] (hierna: het BM-CV) niet-ontvankelijk is verklaard;
- 1.1.2 Bij brieven van 5 en 20 juni 2007, met bijlagen, hebben appellanten hun beroep aangevuld.
- 1.1.3 Bij brief van 26 september 2007 hebben appellanten nadere stukken ingezonden.
- 1.1.4 Bij brief van 10 oktober 2007, met bijlagen, heeft het BM-CV op het beroep gereageerd.

1.2 In de zaak 19/07

- 1.2.1 Bij brief van 20 augustus 2007, met bijlagen, bij het generale college ingekomen op diezelfde dag, hebben W. te [...] en 2 anderen (hierna tezamen: appellanten) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college van 21 juli 2007, verzonden op 23 juli 2007, waarbij hun bezwaar tegen handelingen danwel verzuim van het BM-CV met betrekking tot het vernietigen dan wel het niet aan hen verstrekken van tegen ds M. te [...] (hierna: de predikant) door diverse gemeenteleden ingediende klachten, niet-ontvankelijk is verklaard.
- 1.2.2 Bij brief van 10 oktober 2007, met bijlagen, heeft het BM-CV op het beroep gereageerd.

1.3 In de zaak 26/07

- 1.3.1 Bij brief van 16 oktober 2007, met bijlagen, bij het generale college ingekomen op diezelfde dag, hebben W. te [...] en 3 anderen (hierna tezamen: appellanten) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college van 30 september 2007, verzonden op 8 oktober 2007, waarbij hun bezwaar tegen de aanstelling door het BM-CV van een adviseur ter ondersteuning van de kerkenraad van de [...]kerk te [...] (hierna: de kerkenraad) ten behoeve van het herstel van verhoudingen in de wijkgemeente, niet-ontvankelijk is verklaard.
- 1.3.2 Bij brief van 4 december 2007, met bijlagen, heeft het BM-CV op het beroep gereageerd.

1.4 In de zaken 11/07, 19/07 en 26/07

- 1.4.1 Het generale college heeft voorts kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.4.2 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 19 december 2007.
Aldaar zijn verschenen:
- namens appellanten: dr W. en mevrouw mr E.;
- namens het BM-CV: de heer K. (scriba), ds J. (preses) en ds F. (vice-preses).
Beide partijen hebben pleitnotities overgelegd.

2. Beroepstermijn

- 2.1 Het beroep in de zaak 11/07 is meer dan dertig dagen na de verzending van de uitspraak van het regionale college ingediend. Appellanten hebben evenwel onweersproken gesteld dat zij van die uitspraak eerst op 8 mei 2007 kennis hebben kunnen nemen, aangezien W. – wegens een voorafgaand buitenlands verblijf – niet eerder dan op die datum de hem toegezonden uitspraak onder ogen heeft gekregen. Nu de uitspraak van het regionale college blijkens de daarop gestelde vermelding aan W. is toegezonden met het verzoek aan hem om zijn medeappellanten daarvan een afschrift te bezorgen, moet het ervoor gehouden worden dat 8

- mei de datum is waarop redelijkerwijze van de uitspraak kennis kon worden genomen. Het beroep is derhalve tijdig ingediend.
- 2.2 Ook de beroepen in de zaken 19/07 en 26/07 zijn binnen de in ordinantie 12-8-2 voorgescreven termijn ingediend.
3. Achtergronden
- 3.1 Op 13 maart 2005 heeft de predikant in de [...]kerk te [...] een preek gehouden over tekstgedeelten uit Mattheus 26 en 27 (hierna: de preek), die door een deel van de wijk-gemeente – en ook daarbuiten – is aangemerkt als antisemitisch. In een schriftelijke verklaring van 20 maart 2005 aan de gemeente heeft de predikant uiteen-gezet wat hij met de preek beoogd heeft en verklaard dat het een misverstand is dat hij antisemitische uitspraken heeft gedaan en het hem spijt dat hij door zijn bewoordingen dit misverstand niet heeft kunnen voorkomen.
- 3.2 In april 2005 heeft het BM-CV, na overleg met de kerkenraad, het regionale college voor de visitatie verzocht om een tussentijdse visitatie te doen houden in de wijkgemeente. Het daarover opgemaakte rapport van april 2006 bevat de conclusie dat de preek zo niet gehouden had mogen worden.
- 3.3 Bij op 9 juli 2006 bekend gemaakt besluit van het BM-CV is de predikant tijdelijk vrijgesteld van zijn ambtelijke werkzaamheden om met deskundigen gesprekken te voeren over de opzet van de preek en de theologische aspecten ervan. Het BM-CV verzocht vervolgens prof.dr D., emeritus hoogleraar praktische theologie aan de Universiteit van Leiden, om deze gesprekken met de predikant te voeren. Bij op 20 augustus 2006 bekend gemaakt besluit heeft het BM-CV de tijdelijke vrijstelling beëindigd op grond van de constatering, naar aanleiding van bedoelde gesprekken en de bespreking van de uitkomsten daarvan met prof. D. en de predikant in de vergadering van het BM-CV van 17 augustus 2006, dat de predikant de preek naar vorm en inhoud intrekt en dat hij zijn verontschuldiging aanbiedt aan allen die hij door zijn woorden gekwetst en beschadigd heeft.
- 3.4 Het BM-CV heeft, wegens het voortduren van tegenstellingen in de wijkgemeente als gevolg van de problemen in 2005 en 2006, op verzoek van en na overleg met de kerkenraad, bij brief van 20 juni 2007 een adviseur uit kerkelijk kring van buiten de gemeente aangesteld om in opdracht van het BM-CV de kerkenraad te ondersteunen bij het herstel van de verhoudingen in de gemeente.
4. De beroepen
- 4.1 In de zaken 11/07 en 26/07 betogen appellanten dat het BM-CV onbevoegd heeft besloten c.q. gehandeld, aangezien de classicale vergadering terzake geen taken aan het BM-CV heeft gedelegeerd.
- 4.2 Appellanten voeren in zaak 11/07 voorts aan dat het regionale college hun bezwaar ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard wegens termijnoverschrijding, omdat zij in een e-mailbericht van 24 augustus 2006 aan de scriba van het BM-CV en in een brief van 6 september 2006 aan de classicale vergadering hun bezwaren tegen het besluit van het BM-CV van 20 augustus 2006 hebben kenbaar gemaakt. De mededeling van 9 juli 2006 is volgens appellanten niet aan te merken als een zelfstandig besluit, maar bovendien hebben appellanten naar zij stellen nooit de bedoeling gehad daartegen bezwaar te maken omdat zij het daarin aangekondigde onderzoek wilden afwachten. Tenslotte betogen appellanten in deze zaak dat hun bezwaar tegen het besluit van 20 augustus 2006 ertoe strekt dat het BM-CV ten onrechte geen toepassing heeft gegeven aan ordinantie 10 hoofdstuk IV, waarmee appellanten kennelijk met name doelen op het bepaalde in artikel 14.
- 4.3 In de zaak 19/07 voeren appellanten aan dat hun bezwaar ten onrechte niet-ontvankelijk is verklaard, omdat het BM-CV niet voldaan heeft aan zijn verplichting om toezicht te houden op de bewaring van klachten die in het kader van de visitatie door appellanten en andere gemeenteleden waren ingediend bij de visitatoren c.q. de classicale vergadering c.q. het BM-CV en om daarvan op eerste verzoek aan klagers afschriften te (doen) verstrekken. Dit is volgens appellanten aan te merken als een verzuim van het BM-CV waartegen ingevolge de kerkorde bezwaar en beroep openstaat.
- 4.4 In zaak 26/07 voeren appellanten tenslotte aan dat de aanstelling van de adviseur is aan te merken als een besluit, dat deze aanstelling niet berust op de kerkorde en daarover onvol-doende informatie is verstrekt aan de gemeente, dat over de aan de adviseur gegeven

opdracht onvoldoende duidelijkheid is verschaft en voorzover de adviseur is aangesteld als bemiddelaar niet voldaan is aan de voorwaarden voor mediation.

5. Beoordeling

- 5.1 Anders dan appellanten betogen is er geen sprake van onbevoegd besluiten of handelen door het BM-CV. Daarbij is van belang in de eerste plaats dat de in overweging 3.2 tot en met 3.4 weergegeven verrichtingen kunnen worden begrepen onder het in ordinantie 4-15 omschreven arbeidsveld van de classicale vergadering, met name de bevordering van het kerkelijk leven in de classis en het advies en hulp bieden aan de kerkenraden. Voorts is de classicale vergadering, naar het BM-CV gemotiveerd en onweersproken heeft gesteld, door het BM-CV voortdurend op de hoogte gehouden van bedoelde verrichtingen, heeft zij deze nimmer bekritiseerd of afgekeurd en heeft zij in haar vergadering van 20 september 2007 unaniem uitgesproken dat “de reeds meer dan twee jaar bestaande werkwijze van het BM-CV met betrekking tot de situatie in de wijkgemeente van de [...]kerk te [...] conform de wil van de classicale vergadering heeft plaatsgevonden” en het BM-CV verzocht “deze werkwijze ook in de toekomst te continueren”.
- 5.2 In zaak 11/07 behoeft de vraag in hoeverre de mededeling van 9 juli 2006 is aan te merken als een afzonderlijk besluit waartegen binnen 30 dagen bezwaar had moeten worden gemaakt, geen beantwoording. Appellanten hebben immers zelf gesteld dat zij tegen die mededeling nimmer bezwaar hebben willen maken. Gelet op de inhoud van het e-mailbericht van 24 augustus 2006 en de brief van 6 september 2006 hebben appellanten tegen het besluit van 20 augustus 2006 wel bezwaar gemaakt, zij het niet bij het juiste kerkelijke lichaam. Ingevolge artikel 2 lid 2 van de Generale regeling kerkelijke rechtspraak had het BM-CV dit bezwaar onverwijld dienen door te zenden naar het bevoegde kerkelijke college, in dit geval het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland. Anders dan het regionale college in de uitspraak van 26 april 2007 heeft overwogen kon het BM-CV in het licht van deze kerkordelijke bepaling in dit geval niet volstaan met het vragen van opheldering.
- 5.3 Het voorgaande leidt ertoe dat de uitspraak van het regionale college van 26 april 2007 niet in stand kan blijven. Het generale college zal het bezwaar tegen het besluit van 20 augustus 2006 inhoudelijk beoordelen en overweegt daartoe het volgende.
- 5.4 Ingevolge ordinantie 10-13-2, voorzover hier van belang, berust het opzicht over de prediking van hen die geroepen zijn tot de verkondiging bij de classicale vergaderingen. In ordinantie 10-14-1 is neergelegd onder welke omstandigheden de classicale vergadering een dergelijke opzichtprocedure – door het opdragen van onderzoek aan het regionale college voor de visitatie – aanvangt, namelijk indien zij reden heeft om aan te nemen dat een predikant bij de verrichting van de aan het ambt verbonden werkzaamheden zo predikt en leert dat deze de fundamenten van de kerk aantast.
- 5.5 Het staat derhalve ingevolge de kerkorde ter beoordeling aan de classicale vergadering – c.q. het breed moderamen daarvan – of er reden is om de opzichtprocedure aan te vangen. Het generale college kan daarom alleen – terughoudend – toetsen of het BM-CV, gegeven de situatie ten tijde van het bestreden besluit van 20 augustus 2006, heeft kunnen afzien van toepassing van ordinantie 10-14 en heeft kunnen besluiten de tijdelijke vrijstelling van de ambtswerkzaamheden van de predikant te beëindigen.
- 5.6 Niet in geschil is dat de predikant voorafgaand aan het besluit van het BM-CV de preek naar vorm en inhoud heeft ingetrokken. Voorts is van belang dat het BM-CV op grond van de rapportage van de ingeschakelde deskundige en het besprokene met de predikant en de deskundige in de vergadering van het BM-CV van 17 augustus 2006, de overtuiging heeft gekregen dat de predikant zich wil inzetten tegen iedere vorm van antisemitisme en in zijn theologie het gesprek met – en niet zoals in de preek is geformuleerd over – de joden een essentiële plaats wil toekennen.
- 5.7 Gelet op deze feiten en omstandigheden bestaat geen grond voor het oordeel dat het BM-CV niet heeft kunnen besluiten om de tijdelijke vrijstelling te beëindigen en af te zien van de procedure als bedoeld in ordinantie 10-14. Het bezwaar van appellanten in zaak 11/07 moet derhalve ongegrond worden verklaard.
- 5.8 Met betrekking tot het beroep van appellanten in zaak 19/07 wordt overwogen dat op grond van hetgeen over en weer in de procedure is aangevoerd niet kan worden vastgesteld of en in hoeverre er sprake is van het in het ongerede raken van klachten bij de kerkenraad dan wel bij het BM-CV. Deze vraag behoeft evenwel geen bespreking, evenmin als de vraag of en in

- hoeverre het BM-CV van het vernietigen van klachten door visitatoren een verwijt valt te maken. Daartoe wordt het volgende overwogen.
- 5.9 Appellanten worden door het gestelde verzuim van het BM-CV niet in hun werkelijk belang of kerkelijke verantwoordelijkheid getroffen. Voorzover door hen persoonlijk ingediende klachten zijn zoekgeraakt belet dat appellanten immers niet om zich met die klachten, die hun uit de aard der zaak bekend zijn, zelf te wenden tot andere kerkelijke lichamen indien zij menen dat daarvoor grond bestaat. Voorzover er sprake zou zijn van zoekgeraakte klachten van andere gemeenteleden zijn appellanten met betrekking tot die klachten geen belanghebbende, terwijl evenmin is gebleken dat zij als gemachtigde van die gemeenteleden optreden.
- 5.10 Het voorgaande leidt ertoe dat de uitspraak van het regionale college van 21 juli 2007 die strekt tot niet-ontvankelijkverklaring van het bezwaar, zij het met verbetering van gronden, dient te worden bevestigd. Het beroep van appellanten in zaak 19/07 zal daarom ongegrond worden verklaard.
- 5.11 Met betrekking tot het beroep in zaak 26/07 wordt overwogen dat de aanstelling door het BM-CV op zichzelf is aan te merken als een besluit van dat kerkelijk lichaam; gelet op de aan de adviseur verstrekte opdracht en de hem verleende bevoegdheden kan dat besluit ook gevolgen hebben voor gemeenteleden, derhalve ook voor appellanten.
- 5.12 Het voorgaande brengt mee dat de uitspraak van het regionale college van 30 september 2007 niet in stand kan blijven. Het generale college zal het bezwaar van appellanten inhoudelijk beoordelen. Daartoe wordt het volgende overwogen.
- 5.13 Op grond van de stukken kan worden vastgesteld dat uitsluitend sprake is van aanstelling van een adviseur. Voorzover appellanten ervan uitgaan dat sprake is van mediation en klagen dat niet is voldaan aan de daaraan verbonden voorwaarden, treft hun betoog om die reden geen doel. De aanstelling van een adviseur door het BM-CV met als taak het ondersteunen van de wijkkerkenraad ten behoeve van het herstel van verhoudingen in de wijkgemeente past in de taken die aan de classicale vergadering ingevolge ordinantie 4-15 zijn toebedeeld, zoals nader omschreven in overweging 5.1. Er is voorts geen kerkordelijke bepaling die een dergelijke aanstelling verbiedt. Appellanten kunnen niet worden gevolgd in hun betoog dat onvoldoende informatie is verstrekt over de aanstelling, aangezien uit de stukken blijkt dat de gemeente in mei 2007 door de kerkenraad en appellanten vervolgens tevens door het BM-CV over het voornemen tot aanstelling van een adviseur zijn geïnformeerd. Met betrekking tot de formulering van de opdracht komt aan het BM-CV als opdrachtgever beleidsvrijheid toe. Er is gelet op de inhoud van de opdracht ook geen grond voor het oordeel dat deze in het licht van eerder genoemde, aan (het breed moderamen van) de classicale vergadering toebedeelde, taken niet mocht worden verstrekt.
- 5.14 Uit het voorgaande vloeit voort dat het beroep van appellanten in zaak 26/07 ongegrond dient te worden verklaard.

6. Tenslotte

Appellanten hebben in hun toelichting ter zitting nog aangegeven dat in de wijkgemeente sprake is van andere problemen dan alleen de preek van 13 maart 2005. Die staan evenwel in deze procedure niet ter beoordeling. In de stukken zijn overigens aanknopingspunten te vinden dat juist met het oog op het bereiken van een oplossing van die problemen pogingen zijn en worden gedaan om de verstoorde verhoudingen in de wijkgemeente te herstellen. Appellanten hebben ter zitting van het generale college benadrukt hoe zeer het belang van het voortbestaan van de wijkgemeente hun ter harte gaat. Dit rechtvaardigt de verwachting dat ook appellanten zich zullen blijven inspannen om aan het herstel van het gemeentelven bij te dragen.

7. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in zaak 11/07:

- vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 26 april 2007;
- verklaart het bezwaar van W. en 2 anderen tegen het besluit van het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] van 20 augustus 2006 ongegrond;

in zaak 19/07:

- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 21 juli 2007 met verbetering van de gronden;

- verklaart het beroep van W. en 2 anderen tegen die uitspraak ongegrond;
in zaak 26/07:
- vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 30 september 2007;
- verklaart het bezwaar van W. en 3 anderen tegen het besluit van het BM-CV van 10 mei 2007 ongegrond;
in zaak 11/07, 19/07 en 26/07
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 16 januari 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr H.W.A. Haeck, mr G.H. Bunt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA.

12/07

Uitspraak op het bezwaarschrift van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk [...]

1. De procedure

- 1.1 Op 14 juni is bij het generale college binnengekomen de brief van 25 mei 2007 van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk [...] (hierna: bezwaarde), waarmee deze bezwaar maakt tegen de beslissing d.d. 8 mei 2007 van de Beleidscommissie Predikanten betreffende de uitvoering van de conversieregeling.
- 1.2 Bij brief van 3 juli 2007 heeft het generale college de kerkenraad verzocht de redenen aan te geven voor het overschrijden van de in ordinantie 12-8-2 genoemde termijn.
- 1.3 Bij brief van 11 juli 2007, door het generale college ontvangen op 16 juli 2007, heeft de penningmeester van het college van kerkrentmeesters van de Gereformeerde kerk [...] (hierna: de penningmeester) hierop geantwoord.

2. Ontvankelijkheid van het bezwaar

- 2.1 Krachtens het bepaalde in ordinantie 12-3-4 dient een bezwaar te worden ingesteld binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 2.2. Aan de in die bepaling voorgeschreven termijn dient in verband met de rechtszekerheid strikt de hand te worden gehouden.
- 2.3. Weliswaar was de brief van de kerkenraad gedateerd op 25 mei 2007, maar deze werd – blijkens het poststempel – eerst op 13 juni 2007 verzonden en door het generale college op 14 juni 2007 ontvangen. De verzending van het bezwaarschrift heeft derhalve ruim na het verstrijken van de termijn waarbinnen bezwaar kon worden ingediend plaatsgevonden.
- 2.4 De penningmeester stelt in zijn brief van 11 juli 2007 – samengevat – dat de commissie Predikantstraktementen haar beslissing heeft toegestuurd met de mededeling dat een eventueel bezwaar door de gehele kerkenraad ingediend diende te worden, dat de brief waarmee het bezwaar werd ingediend eerst in de vergadering van het college van kerkrentmeesters is behandeld en na 25 mei 2007 naar de kerkenraad is gestuurd, welke pas op 13 juni 2007 vergaderde.
- 2.5 Deze argumenten leveren naar het oordeel van het generale college geen rechtvaardigingsgrond op voor de termijnoverschrijding. De mededeling van de Beleidscommissie Predikanten dat de kerkenraad tegen de beslissing van de Beleidscommissie bezwaar kan indienen betekent niet dat alleen de *gehele* kerkenraad daartoe bevoegd zou zijn. Dat had ook het moderamen kunnen doen, dat immers bevoegd is namens de kerkenraad op te treden. Volgens vaste jurisprudentie is het bovendien mogelijk een bezwaarschrift in te dienen binnen de termijn en uitstel te vragen voor de motivering daarvan.
De door de penningmeester genoemde omstandigheden rechtvaardigen afwijking van de kerkordelijke regels niet. De kerkorde, waarin de bezwaartermijnen zijn geregeld, is voor iedereen toegankelijk.
- 2.6 Gezien het bovenstaande dient bezwaarde niet-ontvankelijk te worden verklaard in zijn bezwaar.
- 2.8 Derhalve komt het generale college aan een inhoudelijke beoordeling niet toe. Het generale college laat zich evenmin uit over de mededeling van het college van kerkrentmeesters dat het de vrijheid neemt om de toeslag van 2007 te verrekenen met het aandeel van de centrale kas over de maanden augustus, september en oktober.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het college van kerkrentmeesters van de Gereformeerde kerk [...] wegens het overschrijden van de termijn niet-ontvankelijk in zijn bezwaar;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 19 december 2007

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr K.M. Makkinga, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds W. Nawijn, ds L. Korevaar, dhr J.B.W. van Vark RA.

17/06 A+B
en
13/07

Uitspraak op de beroepen van

1. de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...];
2. K. te [...], M. te [...] en 14 anderen;
3. H. te [...] en 4 anderen.

1. De procedure

1.1 In de zaak 17/06:

- 1.1.1 Bij brief van 14 november 2006, bij het generale college ingekomen op 16 november 2006, heeft de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de AK) beroep ingesteld (geregistreerd onder nr. 17/06 A) tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland (hierna: het regionale college) van 26 september 2006, verzonden op 17 oktober 2006, waarbij het besluit van de AK van 7 juni 2006 tot aankoop van “[...]” is vernietigd;
- 1.1.2 Bij brief van 15 november 2006, bij het generale college ingekomen op 16 november 2006, hebben K., M. en 14 andere leden van deze protestantse gemeente (hierna: K. en M. c.s.) eveneens beroep ingesteld (geregistreerd onder nr. 17/06 B) tegen voormelde uitspraak van het regionale college;
- 1.1.3 Bij brief van 14 december 2006, met bijlagen, heeft de AK zijn beroep aangevuld en tevens gereageerd op het beroep van K. en M. c.s.;
- 1.1.4 Bij brief van 15 februari 2007, met bijlage, hebben K. en M. c.s. hun beroep aangevuld en tevens gereageerd op het beroep van de AK;
- 1.1.5 Bij brief van 31 maart 2007, met bijlagen, hebben K. en M. c.s. nadere stukken toegezonden;
- 1.1.6 Bij brief van 18 april 2007 hebben K. en M. c.s. aan het generale college nadere inlichtingen verstrekt;
- 1.1.7 Het generale college heeft tevens kennis genomen van de uitspraken van zijn voorzitter van 11 december 2006 en 18 mei 2007, op het verzoek van K. en M. c.s. om opschorting van de tenuitvoerlegging van het besluit van de AK van 7 mei 2007, respectievelijk op hun verzoek om herziening van voormelde uitspraak van 11 december 2006.
- 1.1.8 Voorts heeft het generale college kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.

1.2 In de zaak 13/07:

- 1.2.1 Bij brief van 3 juli 2007, met bijlagen, hebben H. en 4 andere leden van voormelde protestantse gemeente (hierna: H. c.s.) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college van 22 mei 2007, verzonden op 11 juni 2007, waarbij het besluit van de AK van 30 maart 2007 tot aankoop van “[...]” is bevestigd;
- 1.2.2 Bij brief van 11 augustus 2007, met bijlagen, heeft de AK op het beroep gereageerd;
- 1.2.3 Het generale college heeft tevens kennis genomen van de uitspraak van zijn voorzitter van 23 juli 2007 op het verzoek van H. c.s. om opschorting van de tenuitvoerlegging van het besluit van de AK van 30 maart 2007;
- 1.2.4 Voorts heeft het generale college kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.

1.3 In de zaken 17/06 A+B en 13/07

- 1.3.1 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 6 september 2007.
Aldaar zijn verschenen:
 - namens de AK: de heren M. en P. en J. (kerkrentmeester),
 - namens K. en M. c.s.: de heren M., K. en B.,
 - namens H. c.s.: de heren H. en P.
- 1.3.2 K. en M. c.s. en H. c.s. hebben pleitnotities overgelegd.

2. De bestreden besluiten van de AK en de uitspraken van het regionale college

- 2.1 Het besluit van de AK van 7 juni 2006 strekt ertoe dat de protestantse gemeente ten behoeve van de huisvesting van kerkelijke activiteiten zal overgaan tot aankoop van het complex “[...]” te

- [...], bestaande uit een zalencentrum/restaurant en toneelzaal, en inruil van de in eigendom aan de protestantse gemeente toebehorende [...]kerk, het [...]gebouw en de woning [...], voor een prijs van per saldo € 900.000,- kosten koper, tot overname van de inventaris van “[...]” voor een bedrag van € 160.000,- en tot het na aankoop verhuren van het restaurantdeel aan derden.
- 2.2 Dit besluit is bij uitspraak van het regionale college van 26 september 2006 vernietigd omdat de in de plaatselijke regeling neergelegde procedure voor het horen van de gemeente niet was gevolgd wegens het niet in acht nemen van de in die regeling voorgeschreven afkondigings-termijn.
- 2.3 Vervolgens heeft de AK bij besluit van 30 maart 2007, na de gemeente wederom gehoord te hebben, een besluit genomen met dezelfde strekking als het eerdere, vernietigde, besluit van 7 juni 2006.
- 2.4 Het regionale college heeft in zijn uitspraak van 22 mei 2007 het besluit van de AK van 30 maart 2007 in stand gelaten en daartoe overwogen dat bij het nemen van het besluit de vereiste zorgvuldigheid in acht is genomen. Het regionale college heeft voorts geen grond gevonden voor het oordeel dat de AK in redelijkheid niet tot het besluit had kunnen komen.

3. De beroepen

- 3.1 De AK voert in beroep aan dat hij bij de voorbereiding van het besluit van 7 juni 2006 noodgedwongen is afgeweken van het in de plaatselijke regeling opgenomen voorschrift dat een gemeentevergadering dient te worden afgekondigd op twee daaraan voorafgaande zondagen, omdat de bij de aankoop van het complex “[...]” betrokken projectontwikkelaar duidelijkheid verlangde over het standpunt van de protestantse gemeente, in verband met besluitvorming in de gemeenteraad van [...] begin juni 2006 over de verkoop van het complex.
- 3.2 K. en M. c.s. voeren aan dat het besluit van 7 juni 2006 niet in stand kan blijven, omdat over de voorgenomen aankoop onvoldoende informatie aan de leden van de protestantse gemeente is verstrekt en het besluit niet deugdelijk financieel is toegelicht.
- 3.3 H. c.s. betogen in beroep dat het regionale college het besluit van 30 maart 2007 ten onrechte in stand heeft gelaten, omdat de AK de bedragen die uit de kerkelijke gelden aan de projectontwikkelaar ten goede zouden komen en de waarde van de in de transactie betrokken kerkelijke onroerende zaken niet inzichtelijk heeft gemaakt. Zij stellen voorts dat er tegenstrijdige informatie is verstrekt over de marktwaarde en onderhoudstoestand van “[...]”, dat het bestreden besluit risico's voor de protestantse gemeente schept wegens de door de burgerlijke gemeente in het raadsbesluit van 29 juni 2006 gestelde voorwaarden met betrekking tot instandhouding van theaterverplichtingen bij aankoop van “[...]”. H. c.s. voeren aan dat deze punten dienen te worden beoordeeld door een onafhankelijke financieel deskundige.

4. Beoordeling

- 4.1 Vaststaat dat de afkondiging van de gemeentevergadering van 31 mei 2006 niet overeenkomstig de plaatselijke regeling heeft plaatsgevonden. Nog daargelaten of de plaatselijke regeling ruimte biedt om van het betreffende voorschrift af te wijken, is hetgeen de AK heeft aangevoerd onvoldoende om een bekorting van de gestelde afkondigingstermijn te rechtvaardigen, reeds omdat niet met concrete feiten en omstandigheden aannemelijk is gemaakt dat de besluitvorming van de burgerlijke gemeente in een zodanig stadium verkeerde dat met het horen van de protestantse gemeente niet langer kon worden gewacht.
- 4.2 Het regionale college heeft dan ook terecht, mede gelet op het belang van de gemeenteleden bij het horen, het besluit van 7 juni 2006 vernietigd. Het beroep van de AK is daarom ongegrond en de uitspraak van het regionale college van 26 september 2006 dient te worden bevestigd.
- 4.3 Gelet op dit oordeel hebben K. en M. c.s. geen belang meer bij hun beroep, dat – zoals ook blijkt uit hun brief van 18 april 2007 – uitsluitend gericht is tegen het besluit van de AK van 7 juni 2006. Dit besluit is en blijft immers vernietigd en kan daarom nimmer leiden tot aankoop van “[...]”. Wat het regionale college onder 5.4 in de uitspraak van 26 september 2006 heeft overwogen kan daaraan niet afdoen, aangezien dit een overweging ten overvloede is.
- 4.4. Uit het voorgaande volgt dat het beroep van K. en M. c.s. niet-ontvankelijk verklaard moet worden.
- 4.5 Met betrekking tot het door H. c.s. bestreden besluit van de AK van 30 maart 2007 wordt overwogen dat het generale college, alvorens een oordeel over de rechtmatigheid van dat besluit te kunnen geven, behoefte heeft aan nadere informatie van een onafhankelijke financieel deskundige met ervaring op het terrein van (onder meer kerkelijk) vastgoed.
- 4.6 Vooropgesteld zij dat de AK bij het nemen van een besluit als het onderhavige een aanzienlijke mate van beleidsvrijheid heeft. Dit laat evenwel onverlet dat het besluit van 30 maart 2007,

mede gelet op de daarmee gemoeide aanzienlijke bedragen en de mogelijke exploitatierisico's van "[...]" in verband met de huidige en voorziene niet-kerkelijke functies van dit complex, op inzichtelijke wijze financieel moet zijn gestaafd. Daartoe is een rapport gewenst van één of meer onafhankelijke deskundigen met ervaring als hierboven aangeduid, aangezien de door de AK verstrekte cijfers op verscheidene punten onduidelijkheden bevatten.

In dit kader wordt geduid op het gemis aan een grondslag voor de marktwaarde van onroerende zaken over 15 jaar en het ontbreken van taxatierapporten van onroerende zaken die mogelijk worden ingeruild. Ook is het opmerkelijk dat een getaxeerde waarde wordt gerelateerd aan een investeringsbedrag nadat mogelijke verkoopopbrengsten daarmee zijn gesaldeerd. Gelet op de aanmerkelijke invloed van pacht- en huuropbrengsten op de mogelijke exploitatie-uitkomsten van "[...]" is ook een gefundeerd oordeel van een onafhankelijke deskundige op dat punt wenselijk.

In het algemeen dienen in een dergelijk deskundigenrapport de financiële gevolgen voor de protestantse gemeente van de voorgenomen aankoop/inruiltransactie te worden beschreven.

4.7 De AK wordt in de gelegenheid gesteld om zodanig rapport vóór 1 februari 2008 in te zenden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
in zaak 17/06:

- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland van 26 september 2006;
- verklaart het beroep van de AK tegen die uitspraak ongegrond;
- verklaart het beroep van K. en M. c.s. tegen die uitspraak niet-ontvankelijk;

in zaak 13/07

- bepaalt dat de AK vóór 1 februari 2008 een deskundigenrapport als bedoeld in overweging 4.6 inzendt;
- houdt iedere verdere beslissing aan.

Aldus gewezen op 12 november 2007

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr K.M. Makkinga, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds L. Korevaar, ds W. Nawijn, dhr J.B.W. van Vark R.A.

13/07 II

Uitspraak op het beroep van H. te [...] [appellanten] en 4 anderen.

1. De procedure

- 1.1 Met betrekking tot het procedureverloop tot 12 november 2007 verwijst het generale college naar de onderdelen 1.2 en 1.3 van zijn uitspraak van die datum in zaak 13/07.
- 1.2 Met betrekking tot de achtergronden en voorgeschiedenis wordt verwezen naar onderdeel 2 van die uitspraak en met betrekking tot de beroepsgronden van [appellanten] naar overweging 3.3 van die uitspraak.
- 1.3 Bij die uitspraak heeft het generale college bepaald, op grond van hetgeen in de overwegingen 4.5 tot en met 4.7 daarvan is overwogen, dat de AK voor 1 februari 2008 een deskundigenrapport inzendt van een of meer onafhankelijke deskundige(n) met ervaring op het terrein van (onder meer kerkelijk) vastgoed, waarin de financiële gevolgen voor de protestantse gemeente van de voorgenomen aankoop/inruiltransactie – betreffende het complex “de [...]” respectievelijk de [...]kerk, het [...]gebouw en de [woning] – dienen te worden beschreven.
- 1.4 Bij brief van zijn gemachtigde van 3 januari 2008, bij het generale college ingekomen op 4 januari 2008, heeft de AK de volgende rapporten ingezonden:
 - a. onderzoeksrapport van 3 januari 2008 van [B], opgesteld door B. RA RV, inzake de berekende financiële gevolgen van de voorgenomen aankoop van “de [...]” voor de Protestantse gemeente te [...];
 - b. taxatierapport van 2 januari 2008 van [Z] B.V., opgesteld door Z. RMT, betreffende de onderhandse verkoopwaarde van het gebouwencomplex [...]kerk/[...]gebouw/[woning];
 - c. rapport van 29 januari 2007 van Z. voornoemd betreffende de waarde, verhuurmogelijkheden en onderhouds/exploitatiekosten van “de [...]”;
 - d. rapport van 20 december 2007 van Z. voornoemd betreffende de waarde van “de [...]” over een periode van 15 jaar, alsmede de verwachte huuropbrengsten van restaurant en keuken en van de zaalruimte van het complex.
- 1.5 Bij brief van 10 januari 2008, met bijlagen, hebben [appellanten] inhoudelijk op de in 1.4 genoemde stukken gereageerd en tevens de onafhankelijkheid van de door de AK ingeschakelde deskundigen ter discussie gesteld.
- 1.6 Bij brief van 15 januari 2008 heeft de AK op dit laatste punt gereageerd.
- 1.7 Het generale college heeft geen aanleiding gevonden voor een nadere mondelinge behandeling.

2. Beoordeling

- 2.1 Zoals het generale college in de uitspraak van 12 november 2007 heeft overwogen, komt aan de AK bij het nemen van een besluit als het onderhavige een aanzienlijke mate van beleidsvrijheid toe.
- 2.2 Het generale college toetst alleen de rechtmatigheid van het bestreden besluit en heeft, gelet op de door [appellanten] aangevoerde beroepsgronden, te beoordelen of de AK het besluit in redelijkheid heeft kunnen nemen. Voor die beoordeling is derhalve, anders dan [appellanten] – ook in hun reactie van 10 januari 2008 – lijken te willen betogen, niet bepalend of een andere keuze dan aankoop van “de [...]” denkbaar zou zijn geweest.
- 2.3 Naar blijkt uit de overwegingen 4.5 en 4.6 van de uitspraak van 12 november 2007, gaat het bij de beoordeling van het hier voorliggende besluit met name om de vraag of dit financieel voldoende is gestaafd. Teneinde daarover te worden voorgelicht heeft het generale college de nadere rapportage gevraagd.
- 2.4 In de eerste plaats dient te worden beoordeeld of de ingeschakelde deskundigen als onafhankelijk kunnen worden aangemerkt. Het generale college beantwoordt die vraag bevestigend. Daartoe wordt het volgende overwogen.
- 2.5 Dat [Z] B.V., c.q. Z., reeds – zoals [appellanten] stellen – in de gehele procedure een positie heeft gehad, betekent, mede gelet op de voor de makelaar geldende beroepscode, op zichzelf niet dat deze deskundige vooringenomen zou zijn. In de stukken die het generale college ter beschikking staan zijn daarvoor geen aanknopingspunten te vinden. [appellanten] hebben ook niet anderszins het bestaan van vooringenomenheid aannemelijk gemaakt.
- 2.6 Evenmin kunnen [appellanten] worden gevolgd in hun betoog dat [B], c.q. B., niet onafhankelijk is wegens de omstandigheid dat een der kerkrentmeesters van de protestantse gemeente voorheen aan dit accountantskantoor was verbonden en een hechte werkrelatie

met voornoemde B. zou hebben gehad. Daarbij is van belang dat het rapport van [B] is uitgebracht aan de AK en niet is gebleken dat het is opgesteld in opdracht van de betreffende kerkrentmeester, terwijl de AK voorts onbestreden heeft gesteld dat al sinds drie jaar geen enkele relatie meer bestaat tussen de betreffende kerkrentmeester en [B] en/of B. voornoemd. De voormalige werkrelatie vormt in deze omstandigheden onvoldoende grond om te twijfelen aan de onafhankelijkheid van de deskundige. [appellanten] hebben geen andere concrete feiten en omstandigheden aangevoerd die aanleiding geven om die onafhankelijkheid niettemin te betwijfelen.

- 2.7 Vervolgens komt de vraag aan de orde of uit de deskundigenrapporten kan worden afgeleid dat het besluit van de AK financieel voldoende is gestaafd. Ook deze vraag beantwoordt het generale college bevestigend. Daartoe wordt het volgende overwogen.
- 2.8 De grondslag voor de marktwaarde van “de [...]” over een periode van 15 jaar is voldoende gemotiveerd in het onder 1.4.d vermelde rapport.
- Het taxatierapport van de in te ruilen onroerende zaken is verstrekt in de vorm van het onder 1.4.b genoemde rapport. Dit geeft, mede gelet op de daarin onder 1 t/m 11 vervatte gegevens en de daarbij gevoegde bijlagen, voldoende inzicht in de waardering en biedt geen aanknopingspunt dat het resultaat daarvan niet redelijk is te achten.
- De onduidelijkheid over het relateren van een getaxeerde waarde aan een investeringsbedrag nadat mogelijke opbrengsten daarmee zijn gesaldeerd, is naar het oordeel van het generale college voldoende opgehelderd door hetgeen in het onder 1.4.a genoemde rapport over de gehanteerde berekeningsmethodiek is toegelicht.
- De onder 1.4.c en d genoemde rapporten, in samenhang gezien, bevatten een voldoende gefundeerd oordeel over de geschatte huur- c.q. pacht opbrengsten.
- Het onder 1.4.a genoemde rapport bevat de conclusies dat de nettoinvestering tengevolge van de voorgenomen aankoop/inruiltransactie vermeerderd met eventuele onvoorziene uitgaven de liquiditeitspositie van de protestantse gemeente niet zodanig zal aantasten dat dit tot een niet aanvaardbare liquiditeitspositie leidt, voorts dat de uitkomst van de berekende exploitatie van “de [...]” per saldo aanvaardbaar wordt geacht en tenslotte dat er geen sprake is van een mogelijk materieel latent vermogensverlies als gevolg van de voorgenomen aankoop van “de [...]”.
- 2.9 Hetgeen [appellanten] in hun reactie van 10 januari 2008 naar voren hebben gebracht, biedt geen grond voor het oordeel dat niet op de gegevens in en conclusies van de deskundigenrapporten zou mogen worden afgegaan.
- Of de huidige eigenaar van “de [...]” uiteindelijk met de verkoop zal instemmen, staat in deze zaak – waarin het slechts gaat over de vraag of de AK het bestreden besluit tot de voorgenomen aankoop/inruiltransactie in redelijkheid heeft kunnen nemen – niet ter beoordeling. De in de reactie opgenomen berekening kan aan de cijfers die van de zijde van de AK zijn verstrekt niet afdoen, reeds omdat deze berekening kennelijk – in tegenstelling tot hetgeen blijkt uit het taxatierapport van 2 januari 2008 – is gebaseerd op het onjuiste uitgangspunt dat er bij [...]kerk en [...]gebouw sprake is van afzonderlijk getaxeerde gebouwen in plaats van één complex.
- Overigens vermelden [appellanten] in hun reactie dat zij de sterke financiële positie van de protestantse gemeente nimmer hebben betwist.
- 2.10 Het voorgaande leidt tot de conclusie dat het beroep van [appellanten] ongegrond is en de uitspraak van het regionale college, met aanvulling van gronden, dient te worden bevestigd.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland d.d. 22 mei 2007;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 11 februari 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr K.M. Makkinga, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds L. Korevaar, ds W. Nawijn, dhr J.B.W. van Vark R.A.

14/07 S

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van

- a. de brief van de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: AK) van 12 juli 2007, waarin verzocht wordt om een spoedvoorziening als bedoeld in ordinantie 12-3-5, strekkende tot opschorting van de tenuitvoerlegging van het op 15 juni 2007 goedgekeurde besluit van de Commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: CBZ) van 31 mei 2007, waarbij een voorziening is getroffen met betrekking tot de hersteld hervormde gemeente te [...] (hierna: HHG), totdat is beslist op het tegen dat besluit bij brief van 3 juli 2007 door de kerkenraad van de HHG bij het generale college ingediende bezwaarschrift;
- b. de brief van de AK van 1 augustus 2007, met bijlage, houdende de nadere motivering van het verzoek;
- c. de brief van de kerkenraad van de HHG van 9 augustus 2007, met bijlagen, houdende de motivering van het bezwaarschrift;
- d. de brief van de kerkenraad van de HHG van 6 september 2007, houdende de reactie op het verzoek om opschorting;
- e. de brief van de CBZ van 10 september 2007, waarin deze op het verzoek om opschorting reageert.

Beoordeling

1. In de brief van 1 augustus 2007 heeft de AK meegedeeld dat het verzoek om opschorting alleen betrekking heeft op de vermogensrechtelijke aspecten van de voorziening. Blijkens de reactie van de kerkenraad van de HHG van 6 september 2007 beoogt de HHG met name spoedige overdracht door de hervormde gemeente aan de HHG van de in de voorziening vermelde bedragen. In het besluit waarbij de CBZ de voorziening heeft getroffen is met betrekking daartoe bepaald dat zal worden overgedragen een bedrag van € 350.000,- aan liquide middelen, zijnde de opbrengst van de verkoop van de pastorie aan de [A]straat, minus de noodzakelijke inrichtings- en verhuiskosten van de pastorie aan de [B]straat en voorts een bedrag van € 50.000,- aan liquide middelen ten behoeve van het diaconale werk van de diaconie van de hersteld hervormde gemeente.
2. Uit de motivering van het bezwaarschrift blijkt dat de HHG tevens bezwaar maakt tegen deze onderdelen van de voorziening, met name tegen het in mindering brengen van bedoelde, niet nader gespecificeerde, inrichtings- en verhuiskosten op het bedrag van € 350.000,- en tegen de grondslag van het bedrag van € 50.000,- aangezien dat volgens de HHG niet op juiste cijfers is gebaseerd.
3. Er is derhalve in dit opzicht geen sprake van onderdelen van de voorziening waarover tussen de betrokken gemeenten reeds overeenstemming bestaat en die zodanig bepaalbaar zijn dat hieraan uitvoering kan worden gegeven onafhankelijk van de tegen de voorziening hangende bezwaarprocedure.
4. In deze omstandigheden bestaat aanleiding de tenuitvoerlegging van het besluit met betrekking tot de vermogensrechtelijke onderdelen op te schorten totdat het generale college op het bezwaarschrift van de HHG heeft beslist. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat niet gebleken is van zodanige concrete feiten en omstandigheden aan de zijde van de HHG dat de uitspraak van het generale college over de door de CBZ getroffen voorziening niet kan worden afgewacht en voorts dat door het generale college een datum voor de mondelinge behandeling van het bezwaarschrift binnen afzienbare tijd zal worden bepaald.
5. Gelet op het vorenstaande zal de voorzitter het verzoek tot opschorting met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de vermogensrechtelijke onderdelen van de voorziening toewijzen tot de uitspraak van het generale college op het bezwaarschrift. Daarmee wordt uiteraard niet op die uitspraak vooruitgelopen.

Beslissing

De voorzitter van het generale college bepaalt dat de tenuitvoerlegging van het op 15 juni 2007 goedgekeurde besluit van de Commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten wat betreft de vermogensrechtelijke aspecten wordt opgeschort totdat het generale college uitspraak heeft gedaan op het bezwaarschrift van de kerkenraad van de hersteld hervormde gemeente te [...] van 3 juli 2007.

Gedaan te 's-Gravenhage op 28 september 2007 door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, voorzitter.

14/07

Uitspraak op het bezwaarschrift van de kerkenraad en de colleges van kerkvoogden en notabelen van de hersteld hervormde gemeente te [...]

1. De procedure

1.1 Op 6 juli 2007 is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen het bezwaarschrift van de kerkenraad en de colleges van kerkvoogden en notabelen van de hersteld hervormde gemeente te [...] (hierna: de HHG), gericht tegen het besluit van de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de Commissie) van 31 mei 2007, dat de HHG op 15 juni 2007 – na behandeling in de vergadering van de kleine synode op 15 juni 2007 – is toegezonden. Bij dit besluit heeft de Commissie een voorziening getroffen met betrekking tot de overdracht van de volgende vermogensrechtelijke onderdelen aan de HHG te [...]:

1. een bedrag van € 350.000,- aan liquide middelen, zijnde de opbrengst van de verkoop van de pastorie aan de [A]straat, minus de noodzakelijke inrichtings- en verhuiskosten van de pastorie aan de [B]straat;
2. het vijfjarig (mede-)gebruik van het Hervormd Centrum en het Hervormd wijkgebouw gedurende de periode van 1 januari 2008 t/m 31 december 2012, tegen een redelijke vergoeding volgens de overeengekomen vergoeding voor 2006 met indexering;
3. het vijfjarig (mede-)gebruik van de Grote Kerk in geval van bijzondere diensten zoals belijdenis en trouw- en rouwdiensten, tegen een redelijke vergoeding zoals onder 2 is beschreven;
4. uit de registers van de Hervormde gemeente, zal, voor zover dit nog niet heeft plaatsgevonden, een afschrift worden verstrekt van de gegevens van degenen die deel uitmaken van de nieuwe kerkgemeenschap;

en voorts zal aan de diaconie van de HHG te [...] worden overgedragen:

5. een bedrag van € 50.000,- aan liquide middelen ten behoeve van het werk van de diaconie van de HHG.
- 1.2 De HHG heeft bij brief van 9 augustus 2007, door het generale college per post ontvangen op 10 augustus 2007, dit bezwaarschrift nader toegelicht.
- 1.3 De Commissie heeft op 30 oktober 2007 door het generale college ontvangen op 31 oktober 2007, een verweerschrift ingediend.
- 1.4 Op 19 december 2007 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij namens de kerkenraad van de HHG te [...] aanwezig waren de heer E. (diaken), de heer D. (kerkvoogd), de heer K. (lid van de kerkenraad). Namens de kerkenraad van de Hervormde gemeente waren aanwezig de heer M. en de heer G. Namens de Commissie waren aanwezig ds. W. (voorzitter), ds J., mr. S. en dr. ir. G.
- 1.5 Tijdens de hoorzitting hebben de HHG te [...] en de diaconie van de HHG te [...] een pleitnota overgelegd. Ook de Commissie heeft een pleitnota overgelegd.

2. Bezwaren

2.1 De HHG heeft haar bezwaren tegen de door de Commissie getroffen voorziening in een groot aantal punten uiteengezet. Zakelijk weergegeven komen deze erop neer dat de Commissie geen evenredige verdeling heeft gemaakt met betrekking tot de verdeling van de vermogensrechtelijke zaken, waaronder gebouwen, gronden, gelden e.a. Voorts zijn bezwaren van procedurele aard gemaakt.

3. Feitelijke achtergronden

- 3.1 Voorafgaand aan 1 mei 2004 bleek dat er binnen de Hervormde gemeente te [...] een deel van de ambtsdragers en van de gemeenteleden geen deel wenste uit te maken van de Protestantse Kerk in Nederland.
- 3.2 De Commissie heeft op 8 maart 2004 de situatie besproken met de centrale kerkenraad van de Hervormde gemeente, waar tevens zeven principiële bezwaarde kerkenraadsleden en kerkvoogden bij aanwezig waren. In dit gesprek bleek het ontstaan van een nieuwe gemeente onafwendbaar. Tevens bleek dat één van de predikanten, ds. O., geen deel van de Protestantse Kerk in Nederland wenste uit te maken.
- 3.3 Na 1 mei 2004 hebben twaalf ambtsdragers met circa 1100 gemeenteleden zich georganiseerd in de HHG te [...] en zijn hun erediensten in overleg met de Hervormde gemeente, afwisselend

- belegd in de Grote Kerk en het Hervormd Centrum. Vanaf 1 juli 2004 heeft de HHG haar erediensten enkel belegd in het Hervormd Centrum.
- 3.4 De Commissie heeft op 27 augustus 2004 voorlopige maatregelen en voorzieningen getroffen voor de HHG te [...]. Samengevat daaruit bestaande dat het Hervormd Centrum tot 31 december 2004 ter beschikking werd gesteld voor de HHG tegen een door het college van kerkrentmeesters te bepalen vergoeding, rouw- en trouwdiensten in de kerkgebouwen in nader overleg konden worden bepaald en het college van kerkrentmeesters van de Hervormde gemeente bevoegd was om het Hervormd Centrum ter beschikking te stellen van de HHG buiten de tijden dat dit gebouw ter beschikking diende te zijn voor de Hervormde gemeente tegen een door het college van kerkrentmeesters te bepalen vergoeding.
- 3.5 De kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland heeft in haar vergadering van 26 november 2004 de ambtsdragers van de Hervormde gemeente te [...] die te kennen hadden gegeven hun ambt van ouderling of diaken niet in de Protestantse Kerk in Nederland te zullen voortzetten, ontheven van hun ambt in de Protestantse Kerk in Nederland. Ook predikant ds. O. die aan de Hervormde gemeente te [...] verbonden was is om dezelfde reden door de kleine synode in de vergadering van 25 juni 2004 van zijn ambt in de Protestantse Kerk in Nederland ontheven.
- 3.6 Na overleg is vervolgens in een voorlopige voorziening bepaald dat ds. O. tot uiterlijk 1 juli 2005 het gebruik van de pastorie aan de [B]straat werd toegestaan. In april 2005 heeft ds. O. een andere woning betrokken.
- 3.7 Op 26 september 2005 heeft de Commissie de voorlopige maatregelen en voorzieningen van 27 augustus 2004 verlengd, waarbij tevens is bepaald dat de HHG het Hervormd Centrum tot 31 december 2008 kan (mede-)gebruiken onder gelijkblijvende voorwaarden. Nadien hebben de Hervormde gemeente en de HHG gezamenlijk de ontvlechting van het ledenbestand ter hand genomen, welke in juni 2006 is afgerond. Hierna heeft de Commissie gesprekken gevoerd met zowel de Hervormde gemeente als de HHG over de te treffen voorziening.
4. Toetsingskader
- 4.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens overgangsbepaling 33 PKO gelet op de tekst van de bepalingen en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer behoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen, die nodig zijn voor het voortbestaan van de Hervormde gemeente.
- 4.2 Primair dient derhalve de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de Hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken, waarbij “de basisbehoefte” van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt.
- 4.3 Dit brengt mee dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden, die hun registratie in de plaatselijke Hervormde gemeente hebben beëindigd en tevens behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van de betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid biedt om – gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.
- 4.4 Aangezien de Commissie, uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dat betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de Commissie bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.
5. Beoordeling
- 5.1 In haar eerste bezwaar voert de HHG aan dat ten onrechte het formulier met betrekking tot de ontvlechting van het ledenbestand alleen is toegezonden aan leden waarvan expliciet bekend was dat zij geen deel wilden uitmaken van de PKN. Terecht heeft de Commissie hiertegen aangevoerd dat de ontvlechting gezamenlijk ter hand is genomen en dat het derhalve in de rede had gelegen dat andere personen die zich tot de HHG hadden willen rekenen zich bij de HHG

- hadden kunnen melden c.q. de kerkenraad van de HHG hierop in het kader van de gemaakte afspraken hadden kunnen wijzen. Het generale college acht daarom dit bezwaar ongegrond.
- 5.2 De HHG voert voorts aan dat zij de voortzetting is van de Hervormde gemeente te [...] en uit dien hoofde bezwaren maakt tegen de regelingen zoals verwoord in de overgangsbepalingen 32 en 33 bij de kerkorde van de PKO. Het generale college acht deze bezwaren ongegrond en verwijst voor de motivering hiervan naar eerdere uitspraken van dit college en van de generale commissie voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de NHK waaruit blijkt dat de kerkvereniging heeft meegebracht dat alle hervormde gemeenten thans behoren tot de PKN en dat de nieuw opgerichte kerkgemeenschap waartoe de HHG behoort niet gerechtigd is de naam Nederlandse Hervormde Kerk te gebruiken. Ook dit bezwaar is ongegrond.
- 5.3 Uit hetgeen hiervoor onder 4.1, 4.2, 4.3 en 4.4 is overwogen blijkt dat het doel van de overgangsbepalingen is een voorziening te treffen om te komen tot nieuw kerkelijk leven, hetgeen iets anders is dan een voortzetting van het kerkelijk leven zoals dat voor 1 mei 2004 het geval was. Met de regeling in de overgangsbepalingen is derhalve niet beoogd om aan het deel van de voormalige leden van de Hervormde gemeente dat per 1 mei 2004 niet tot de Protestantse Kerk in Nederland wilde gaan behoren een evenredig deel van de vermogensbestanddelen van die gemeente te verstrekken. Het betoog van de HHG dat een verdeling had moeten plaatsvinden op basis van evenredigheid van gemeenteleden gaat daarom niet op.
- 5.4 Als derde bezwaar voert de HHG aan dat de Commissie geen volledige informatie heeft gegeven over de verkoop van de pastorie aan de [A]straat. Uit de in de overgelegde stukken weergegeven feitelijke achtergronden blijkt dat de woning op 25 oktober 2006 is overgedragen voor € 370.000,-, dat deze informatie aan de HHG is verstrekt en dat in januari 2007 is medegedeeld dat dit bedrag is verminderd met noodzakelijke inrichtings- en verhuiskosten, zodat € 350.000,- aan de HHG is overgedragen. Ook dit bezwaar is derhalve niet gegrond.
- 5.5 Met betrekking tot de in de voorziening getroffen regeling over de exploitatiekosten voor het Hervormd Centrum, welke door beide gemeenten worden gedragen in de verhouding 2/3 (Hervormde gemeente) en 1/3 (Hersteld Hervormde gemeente), merkt de HHG op dat deze regeling afwijkt van de regeling tot 1 mei 2004, die namelijk, aldus de HHG, de totale exploitatiekosten van de Hervormde gemeente omvatte. Nu evenwel het overleg over de exploitatiekosten reeds voor 1 mei 2004 was gestart in aanwezigheid van het college van kerkvoogden, waarvan de meeste leden over zijn gegaan naar de HHG, alsmede in onderling overleg deze verdeling na 1 mei 2004 is geaccepteerd, zonder dat de Commissie daarbij een rol heeft gespeeld, acht het generale college het niet onredelijk dat de Commissie het resultaat van het goed en constructief verlopen overleg over de gebruiksvergoedingen tussen beide gemeenten heeft geaccepteerd.
- 5.6 De Commissie heeft ook in redelijkheid, ondanks bezwaren van de HHG mogen oordelen dat de Hervormde gemeente bij het ontwikkelen van een toekomstvisie voor de jaren 2009 en verder daarin de HHG niet direct behoefde te laten participeren.
- 5.7 In het bezwaarschrift voert de HHG voorts aan dat de Commissie is uitgegaan van een onjuist aantal kerkgangers. Uitgaande van het juiste aantal kerkgangers zou het Hervormd Centrum onvoldoende capaciteit bieden voor het houden van kerkdiensten. Het standpunt van de Commissie dat de HHG de mogelijkheid heeft om dubbele diensten te houden acht het generale college niet onredelijk. Ook het standpunt van de Commissie dat bij de toedeling van de waarde van de verkochte pastorie is uitgegaan van de opbrengst bij de verkoop en niet van de balanswaarde, acht het generale college niet onredelijk.
- 5.8 Het standpunt van de Commissie met betrekking tot de bezwaren van de HHG tegen de omvang van het overgedragen vermogen, het gebruik van het Hervormd Centrum (dat is verlengd tot december 2012), het toegekende diakonaal vermogen zonder overdracht van formele verplichtingen jegens derden acht het generale college evenmin onredelijk. Ten overvloede wijst het generale college er nogmaals op dat de HHG in haar bezwaarschriften uitgaat van een onjuiste beoordeling van de overgangsbepalingen, zoals deze hiervoor onder 4 zijn toegelicht. Onjuist is daarom het standpunt van de HHG om uit te gaan van een verdeling van het bezit in de verhouding 1/3 en 2/3. Voor deze verhouding is geen basis in de overgangsbepalingen, meer in het bijzonder omdat deze ernstig tekort zou doen aan het belang van de Hervormde gemeente wier voortbestaan niet in gevaar dient te komen. De HHG krijgt de beschikking over die voorzieningen die nodig zijn voor het ontwikkelen van nieuw kerkelijk leven en heeft voldoende tijd om de benodigde voorzieningen voor de toekomst voor haar kerkgemeenschap te realiseren.

- 5.9 De HHG maakt voorts bezwaar tegen het in mindering brengen van de inrichtings- en verhuiskosten van de pastorie aan de [B]straat op de verkoopkosten van de pastorie [A]straat. Ook dit bezwaar acht het generale college ongegrond.
De predikant heeft de pastorie na 1 mei 2004 nog bijna één jaar bewoond, zonder enige vergoeding aan de Hervormde gemeente. Van het begin af aan heeft de Commissie zich op het standpunt gesteld dat de verhuizing door de hersteld hervormde predikant niet van invloed zou zijn op de eventuele overdracht van het vermogen aan HHG. De HHG heeft zelf een woning gekocht voor € 318.500,- en krijgt uit de opbrengst van de verkoop van de pastorie [A]straat € 350.000,-.
Tot deze beslissing heeft de Commissie in redelijkheid kunnen komen.
- 5.10 De HHG voert vervolgens aan dat de voorziening bij toedeling van het diakonale vermogen niet voldoet en verwijst daarbij naar de wijze waarop gebouwen en landerijen van de diakonie op de balans staan. Ook ten aanzien van dit bezwaar heeft de Commissie naar het oordeel van het generale college terecht overwogen dat de HHG door de voorziening in de gelegenheid is gesteld om nieuw diakonaal leven tot stand te brengen en dat de getroffen voorziening hieraan voldoet.
- 5.11 De HHG voert nog aan dat zij ten onrechte de overdrachtkosten van de onroerende zaken dient te dragen. Nu de voorziening op dit punt niet verschilt van andere voorzieningen van de Commissie en bovendien in overeenstemming is met het gebruik dat de verkrijger van de onroerende zaken de kosten draagt die aan de overdracht zijn verbonden, is ook dit bezwaar ongegrond.
- 5.12 In haar laatste bezwaren vat de HHG de hiervoor genoemde bezwaren nog eens samen door er op te wijzen dat zij zich niet gebonden acht aan de eenzijdig opgestelde tekst van de voorziening, waaronder de uitspraak inzake de naam en de vermogensverdeling.
Omdat deze bezwaren gebaseerd zijn op uitgangspunten die geen steun vinden in de overgangsbepalingen van de kerkorde van de PKN waaruit evident blijkt dat de verdeling naar rato van ledentallen onjuist is en niet aan de orde is, evenmin als een evenredige verdeling naar redelijkheid en billijkheid, is ook dit bezwaar ongegrond.
6. Beslissing
Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart de bezwaren ongegrond;
 - bevestigt het besluit van de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten van 31 mei 2007;
 - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak – voor zover het generale college betreffende – komen voor rekening van de kerk;

Aldus gewezen op 7 april 2008
door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mr H.W.A. Haeck, ds J. Vroegindeweyj, ds J.C. Fockens.

15/07

Uitspraak op het beroep van de classis [...] van de Protestantse Kerk in Nederland1. De procedure

- 1.1 Op 26 juli 2007 heeft de classicale vergadering van [...] van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna te noemen: de classis) op nader aan te voeren gronden bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) beroep aangetekend tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (hierna te noemen: het regionale college), gedateerd 4 juli 2007 – verzonden op 11 juli 2007 – waarbij het bezwaarschrift van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk van [...] (hierna te noemen: de kerkenraad) gegrond is verklaard.
- 1.2 De classis heeft bij brief van 28 augustus 2007 de gronden van haar beroep nader aangevuld.
- 1.3 De kerkenraad heeft op 24 september 2007 een verweerschrift ingediend.
- 1.4 Op 16 januari 2008 heeft het generale college partijen gehoord. Ter zitting zijn verschenen:
 - namens het breed moderamen van de classicale vergadering van [...]: de heren G. en D.;
 - namens de kerkenraad: de heer A..
- 1.5 Op 14 februari 2008 heeft het generale college aan de kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna te noemen: de kleine synode) om nadere inlichtingen gevraagd.
- 1.6 Op 19 augustus 2008 heeft het generale college de kleine synode erop gewezen de gevraagde stukken en informatie nog niet ontvangen te hebben en heeft het generale college de kleine synode verzocht de gevraagde inlichtingen uiterlijk 1 september 2008 te doen toekomen.
- 1.7 Het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna te noemen: het moderamen) heeft bij brief van 19 november 2008 de gevraagde inlichtingen aan het generale college verschaft.
- 1.8 Op 20 november 2008 heeft het generale college de van het moderamen ontvangen stukken aan partijen doen toekomen.
- 1.9 Op 10 februari 2009 heeft het generale college naar aanleiding van de van het moderamen ontvangen stukken nadere inlichtingen gevraagd met het verzoek deze binnen drie weken te doen toekomen. Het generale college heeft op verzoek van het moderamen deze termijn vervolgens verlengd tot 1 mei 2009.
- 1.10 Het generale college heeft op 16 juli 2009 het moderamen bericht de stukken niet tijdig ontvangen te hebben en heeft het moderamen nogmaals verzocht de gevraagde inlichtingen binnen vier weken te doen toekomen.
- 1.11 Op 27 oktober 2009 heeft het moderamen de gevraagde inlichtingen aan het generale college doen toekomen en het generale college heeft partijen op 11 januari 2010 hiervan in kennis gesteld met de mededeling dat de informatie werd bestudeerd en aan de orde zou komen in de vergadering van het generale college van 16 februari 2010.
- 1.12 Op 4 maart 2010 heeft het generale college aan partijen bericht dat het onderzoek met betrekking tot het ingediende beroepschrift is afgesloten en dat het generale college uitspraak zal doen.
- 1.13 Op 8 april 2010 heeft het generale college aan partijen afschriften doen toekomen van de op 27 oktober 2009 van het moderamen ontvangen inlichtingen met het verzoek daar – indien gewenst – uiterlijk 1 mei 2010 op te reageren.
- 1.14 De kerkenraad heeft geen nadere reactie op de stukken aan het generale college doen toekomen en de classis heeft bij brief van 12 april 2010 bericht geen behoefte aan een nadere reactie te hebben. Het generale college heeft partijen vervolgens bericht ernaar te streven binnen acht weken uitspraak te doen.

2. Feiten en achtergronden

- 2.1 Voor de feiten en achtergronden neemt het generale college tot uitgangspunt hetgeen het regionale college heeft gesteld in de overwegingen 1.1 tot en met 1.9 van de bestreden uitspraak nu zulks op zichzelf tussen partijen niet in geschil is.

3. Het geschil

- 3.1 De kerkenraad heeft op 14 februari 2007 bezwaar gemaakt tegen het besluit van de classis haar te belasten voor een bijdrage in het wachtgeld van ds. X overeenkomstig het bepaalde in Uitvoeringsbepaling 16.5 van de kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland (hierna te noemen: GKO), stellende dat er geen juridische grond aanwezig is om deze kosten om te slaan over de kerkgemeenschappen van de voormalige gereformeerde kerken.

- 3.2 De classis stelt zich op grond van het door haar bij het regionale college en in hoger beroep aangevoerde op het standpunt dat de kerkenraad terecht belast is voor een bijdrage in het wachtgeld van ds. X.
- 3.3 Het regionale college heeft overwogen dat uit de in het geding gebrachte brieven en besluiten van de generale synodes volgt dat om onduidelijke redenen een overgangsregeling met betrekking tot de verdeling van de lasten ten gevolge van de bestaande wachtgeldverplichtingen niet getroffen is.

4. Beoordeling

- 4.1 Ds. X is op 1 januari 2004 losgemaakt van de Gereformeerde Kerk van [...] en bij het ontstaan van de wachtgeldverplichting golden de bepalingen van de GKO. Ingevolge artikel 18 GKO jo. Uitvoeringsbepaling 16.5 geldt dat vanaf het moment dat er geen vacature meer bestaat voor een periode van ten hoogste zeven jaren de financiële lasten van het wachtgeld worden gedragen volgens de volgende verdeelsleutel:
- 10% door de kerk waaruit de predikant losgemaakt is
 - 30% door de meerdere vergadering van die kerk
 - 60% door het Uitkeringsfonds predikanten GKN.
- 4.2 Op 1 mei 2006 is de vacature van ds. X in de Gereformeerde Kerk van [...] weer vervuld.
- 4.3 De classis heeft op basis van de Uitvoeringsbepaling 16.5 GKO de kerkenraad met ingang van 1 mei 2006 belast op haar bijdrage in het wachtgeld overeenkomstig de in 4.1 genoemde verdeelsleutel.
- 4.4 Tussen partijen is in geschil of op 1 mei 2006 artikel 18 GKO en Uitvoeringsbepaling 16.5 GKO (hierna te noemen: de kerkeigen regeling) nog werking hadden en als juridische basis konden dienen voor de door de classis aan de kerkenraad opgelegde bijdrage.
- 4.5 Het generale college is van oordeel dat dit inderdaad het geval is en daartoe wordt het volgende overwogen.
- 4.6 Op 19 november 2008 heeft het moderamen op verzoek van het generale college de navolgende stukken toegezonden.
- a. een afschrift van het verslag van de (gedeeltelijk besloten) zitting van de kleine synode, gehouden op 20 december 2005;
 - b. een afschrift van het verslag van de vergadering van het generale college voor de kerkorde en de commissie van overgang, gehouden op 29 oktober 2004;
 - c. een afschrift van het rapport van deputaten voor facilitaire zaken betreffende wachtgeldverplichtingen na 1 januari 2005 (C13), met daaraan toegevoegd het besluit dat door de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland op 31 oktober 2003 daarover is genomen;
 - d. de brief van 7 januari 2004 van het synodese Secretariaat, gericht aan de quaestores van de classes van de Gereformeerde Kerk in Nederland c.q. de penningmeesters van de gefedereerde classes met als onderwerp 'classicale wachtgeldverplichting'; deze brief is verzonden ter uitvoering van besluit 1 inzake rapport C13;
 - e. de 'Uitvoeringsbepalingen met betrekking tot de overgang van de rechtsposities van predikanten voor gewone werkzaamheden in de NHK-GKN-ELK naar de rechtspositie van de PKN', vastgesteld door het Georganiseerd Overleg Predikanten in zijn vergadering van 10 september 2004, zulks in verband met de uitvoering van besluit 2 inzake de Jaarrekening 2004 van het Uitkeringsfonds predikanten GKN (UFP) (KDB 05.024b); In paragraaf 5.2 is m.b.t. het wachtgeld ex uitvoeringsbepaling 16-5 GKN geregeld dat o.a. hoogte en duur van de uitkering en de financierende instantie (kerk, classis, UFP) na 1 januari 2005 niet zullen wijzigen;
 - f. Voorziening nr. 7 van de Commissie van Overgang (zie overgangsbepalingen 25 t/m 27 bij de kerkorde).

Het moderamen heeft tevens bericht dat het Georganiseerd Overleg Predikanten (hierna te noemen: het GOP) op 10 september 2004 een aantal uitvoeringsbepalingen bij de generale regeling voor predikantstraktementen en de generale regeling voor de predikantpensioenen heeft vastgesteld, waaronder de navolgende bepaling:

“5.2 Uitkeringen in het kader van uitvoeringsbepaling 16-5 GKN (wachtgeld na losmaking)

Predikanten die zijn losgemaakt van hun gemeente en op 31 december 2004 krachtens uitvoeringsbepaling 16-5 een wachtgeld ontvangen, behouden het recht op wachtgeld volgens de kerkeigen regeling. Het behoud van rechten en plichten heeft betrekking op:

- de duur van de uitkering en de mogelijkheid van verkorting, verlenging en beëindiging
- de hoogte en samenstelling van de uitkering
- de aanpassing van de uitkering aan de algemene traktementsontwikkelingen
- de afspraken over de bewoning van de ambtswoning
- de instantie, die het wachtgeld financiert (kerk, classis en UFP)
- de inhouding van de pensioenpremie
- de verrekening van inkomsten uit andere arbeid
- de overige aan de uitkering verbonden voorwaarden.

Met het oog op de ontwikkeling van het traktement door de jaren heen en met het oog op de pensioenverzekering wordt de uitkering van de betrokkenen op 31 december 2004 zodanig naar de PKN traktementsschaal geconverteerd dat zij er in hun specifieke situatie netto niet op achteruit zullen gaan.”

- 4.7 De door het GOP vastgestelde Uitvoeringsbepaling 16-5 GKN is door de Commissie van Overgang in het kader van het overgangsrecht in Voorziening nr. 7 gecodificeerd op grond van Overgangsbepaling 26 Protestantse Kerkorde (hierna te noemen : PKO).
- 4.8 De Voorziening nr. 7 vermeldt weliswaar in de aanhef dat het hier betreft een voorziening zoals bedoeld in Overgangsbepaling 26 sub e PKO, doch het generale college gaat er op grond van de totstandkomingsgeschiedenis van het hierboven genoemde overgangsrecht alsmede op grond van de strekking van Voorziening nr. 7 vanuit dat bedoeld moet zijn een voorziening op grond van artikel 26 sub c van het overgangsrecht PKO. De door het GOP en de Commissie van Overgang getroffen voorziening heeft de strekking een permanente regeling te treffen terzake het wachtgeld, die al eerder opgenomen had moeten worden in de overgangsbepalingen bij de PKO. Het is dus niet de bedoeling geweest een tijdelijke regeling in de zin van Overgangsbepaling 26 e te treffen, doch een regeling te treffen in een geval waarin de overgangsbepalingen niet of onvoldoende hebben voorzien ingevolge artikel 26 c van de Overgangsbepalingen PKO.
- 4.9 Op grond van Voorziening nr. 7 van de Commissie van Overgang jo. artikel 26 c van de Overgangsbepalingen PKO is het bestreden besluit van de classis terecht gebaseerd op Uitvoeringsbepaling 16.5 GKO zodat dit besluit in stand kan blijven.
- 4.10 Het vorenstaande leidt ertoe dat het beroep van de classis gegrond is, dat de uitspraak van het regionale college d.d. 4 juli 2007 vernietigd dient te worden en het oorspronkelijk bezwaar van de kerkenraad ongegrond is.

5. Beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van de classis gegrond;
 - vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland d.d. 4 juli 2007;
 - verklaart het bezwaar van de kerkenraad tegen het bestreden besluit van de classis ongegrond;
 - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 12 mei 2010

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark RA.

15/07 H

Uitspraak op het verzoek van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk van [...] om herziening van de uitspraak van het generale college van 12 mei 2010

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 3 juni 2010 heeft de kerkenraad van de Gereformeerde kerk van [...] (hierna te noemen: de kerkenraad) het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) verzocht op de in die brief opgenomen gronden over te gaan tot herziening van de uitspraak van 12 mei 2010.
- 1.2 De classicale vergadering van [...] van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna te noemen: de classis) heeft op 17 juni 2010 een verweerschrift ingediend.

2. Beoordeling

- 2.1 Ingevolge ordinantie 12-11 is het generale college bevoegd tot herziening van een zaak over te gaan indien het inzake een uitspraak, waartegen geen beroep meer mogelijk is, feiten en omstandigheden ontmoet waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven.
- 2.2 De kerkenraad legt aan haar verzoek ten grondslag dat het generale college in haar beoordeling uitgaat van onjuiste feiten en dat in 4.1 en 4.2 van de uitspraak ten onrechte wordt gesteld, dat ds. X. is losgemaakt van de Gereformeerde kerk van [...], dit terwijl de betrokken predikant was verbonden aan de gemeente van [...] in [het buitenland].
- 2.3 De kerkenraad voert voorts aan dat uit de uitspraak niet blijkt dat het geschil betrekking had op de verdeling van de bijdrage van 30% over de (voormalige) gereformeerde kerken binnen de classis [...].
- 2.4 De kerkenraad stelt voorts de door de classis gehanteerde verdeelsleutel niet rechtvaardig en solidair te vinden en betwist voorts dat er een juridische grondslag is voor de door de classis gehanteerde bijdrageverdeling.
- 2.5 De classis erkent de juistheid van hetgeen in de tweede alinea van het herzienings-verzoek van de kerkenraad is gesteld en voert voorts aan dat bij de verdeling van de opgelegde omslagen zorgvuldig is gehandeld en dat de gehanteerde criteria redelijk en billijk zijn. De classis wenst tevens de kerkordelijke grondslag te vernemen op grond waarvan zij bevoegd is de gewraakte omslagen op te leggen.
- 2.6 De kerkenraad stelt terecht dat ds. X. op 1 januari 2004 niet is losgemaakt van de Gereformeerde kerk van [...] doch van de Gereformeerde kerk in [...]. De vacature van ds. X. is op 1 mei 2006 in laatstgenoemde gemeente weer vervuld.
- 2.7 De kerkenraad stelt voorts terecht dat tussen partijen in geschil is of de classis terecht de sinds 1 mei 2006 op de classis drukkende bijdrage van 30% heeft verdeeld over de (voormalige) gereformeerde kerken van de classis.
- 2.8 Het generale college heeft in de uitspraak van 12 mei 2010 vastgesteld dat op 1 mei 2006 artikel 18 GKO en de uitvoeringsbepaling 16.5 GKO (hierna te noemen: de kerkeigen regeling) nog werking hadden, zodat op basis hiervan de classis per 1 mei 2006 terecht is aangeslagen voor een bijdrage van 30% in de kosten van het wachtgeld van ds. X. Het generale college is van oordeel dat met het in stand blijven van de kerkeigen regeling tevens de juridische basis gegeven is voor de verdeling van de bijdrage van 30% van de classis over de (voormalige) gereformeerde kerken van de classis. Een redelijke uitleg en toepassing van de instandhouding van de kerkeigen regeling brengt met zich mee dat de 30% bijdrage van de classis gedragen wordt door de voormalige gereformeerde kerken zoals dat ook het geval geweest zou zijn indien de vervulling van de vacature van ds. X. vóór 1 mei 2004 zou hebben plaatsgevonden.
- 2.9 Het generale college acht het niet onredelijk dat de classis voor de verdeling van de kosten over de (voormalige) gereformeerde kerken in de classis aansluiting heeft gezocht bij de ledentallen van deze kerken, die vermeld zijn in het (voormalige) gereformeerde jaarboek 2003/2004.
- 2.10 Op grond van bovenstaande is sprake van zodanige feiten en omstandigheden in de zin van ordinantie 12-11 dat het verzoek om herziening van de uitspraak van het generale college van 12 mei 2010 gegrond is met dien verstande dat de bestreden feiten gecorrigeerd dienen te worden overeenkomstig hetgeen onder 2.6 en 2.7 van deze herzieningsuitspraak is overwogen en met dien verstande dat de uitspraak, waarvan herziening is verzocht, voor het overige op grond van de hierboven gegeven aange-paste motivering in stand kan blijven.

3. Beslissing

3.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het verzoek tot herziening van de uitspraak van 12 mei 2010 op grond van hetgeen hiervoor is overwogen gegrond;
- handhaaft onder corrigerend van de feiten en aanpassingen van de motivering voor het overige de uitspraak van het generale college van 12 mei 2010;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 15 september 2010 door
door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C.
Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark RA.

16/07

Uitspraak op het beroep van de Protestantse Gemeente te [...]1. Procedure

- 1.1 Bij brief van 2 augustus 2007, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen op 7 augustus 2007, heeft de Protestantse Gemeente te [...], rechtsopvolger van onder meer de Hervormde Gemeente te [...], verder te noemen [...], beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Holland (hierna: het regionale college) van 3 juli 2007, verzonden 3 juli 2007, in het geschil tussen de Kerkgemeente [E], rechtsopvolger van onder meer de Hervormde Gemeente te [E], verder te noemen [E], en [...] over de verdeling van de predikantskosten vanaf 2003.
- 1.2 Op verzoek van het generale college heeft [...] bij brief van 6 september 2007 toegelicht waarom zij niet binnen de in ordinantie 12-8-2 genoemde termijn haar beroepschrift heeft ingediend bij het generale college.
- 1.3 [E] heeft bij brief van 29 december 2007 verweer gevoerd tegen het beroep van [...].
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De bezwaren en de bestreden uitspraak

- 2.1 [E] heeft bij brief van 30 maart 2007 met bijlagen het geschil tussen haar en [...] over de vraag of gelet op de door de rechtsvoorgangers van [E] en [...] gesloten Combinatieovereenkomst (Hervormde Gemeente te [E] en Hervormde Gemeente te [...]) onder predikantskosten ook de kosten voor het aantrekken van gastpredikanten vallen vanaf 1 januari 2003, ter beslechting voorgelegd aan het regionale college.
- 2.2 De Combinatieovereenkomst betreft een overeenkomst in de zin van ordinantie 2-7 van de Hervormde Kerkorde.
- 2.3 Relevante bepalingen in de overeenkomst zijn artikel 8 en de artikelen 12 en 13. Deze luiden als volgt:
 Artikel 8: *“de bijdrage van de Hervormde Gemeente te [...] aan de Predikantsplaats (waaronder de regeling inzake de bewoning van de predikant van de pastorie te [E]) is geregeld in de voorwaarden tot splitsing van de Hervormde Gemeente te [E] en [...] die aan deze Combinatieovereenkomst is gehecht”.*
 Artikel 12: *“Wijzigingen of opzegging van deze Combinatieovereenkomst vinden slechts plaats met inachtneming van het bepaalde in ordinantie 2-7-4 van de Hervormde Kerkorde”.*
 Artikel 13: *“In gevallen waarin deze overeenkomst niet voorziet, zoeken de kerkenraden in een gemeenschappelijke vergadering naar een oplossing. Indien een gemeenschappelijk gedragen oplossing niet wordt bereikt, wenden de kerkenraden zich voor een bindend advies tot het breed moderamen van de Classicale Vergadering van [X]”.*
- 2.4 Ordinantie 2-7-4 bepaalt, dat voor wijziging van de overeenkomst, die de combinatie regelt, alle betrokkenen moeten instemmen.
- 2.5 Voordat [E] het geschil heeft voorgelegd aan het regionale college heeft zij hierover advies gevraagd aan het regionale college voor de behandeling van beheerszaken (RCBB).
- 2.6 Het regionale college heeft in de bestreden uitspraak naar aanleiding hiervan overwogen dat het RCBB niet bevoegd was tot het uitbrengen van een bindend advies over het tussen partijen bestaande geschil, omdat een schriftelijk en door beide partijen ondertekend stuk waaruit blijkt dat partijen hebben ingestemd met bindende advisering ontbreekt. Naar het oordeel van het regionale college kan daardoor aan het advies van het RCBB inzake het geschil [E] – [...] geen bindende kracht worden toegekend.
- 2.7 Het regionale college heeft het geschil verder als een geschil in de zin van artikel 12-4-1 PKN behandeld.
- 2.8 Het regionale college heeft inhoudelijk bepaald dat de kosten voor preekbeurten van gastpredikanten in [E] en [...] eigen kosten zijn van [E] en [...] en niet in rekening kunnen worden gebracht aan de combinatie [E] – [...]. [...] kan deze kosten niet aftrekken van haar bijdrage in de kosten van de gezamenlijke predikant, dat is het traktement vermeerderd met de overige lasten van de predikantplaats.
- 2.9 Overwegende dat partijen bij de vorming van de combinatie zich kennelijk niet hebben gerealiseerd dat de in verband met de vorming van een combinatie gemaakte afspraken zouden leiden tot meer kosten van [...] als gevolg van de noodzaak vaker gastpredikanten te

vragen en het feit dat deze meerkosten pas in een later stadium zichtbaar werden, oordeelt het regionale college dat deze omstandigheden geen grond bieden voor de veronderstelling dat deze buiten de Combinatieovereenkomst gebleven kosten geheel of gedeeltelijk alsnog aan de combinatie en daarmee aan de partner in rekening kunnen worden gebracht. Het regionale college heeft daarbij overwogen dat in het kerkelijke spraakgebruik geen twijfel bestaat over de strekking van de formulering “traktement inclusief kosten”. Deze formulering doelt, aldus het regionale college, op het traktement van de gemeentepredikant, vermeerderd met de vergoedingen voor bijkomende beroepskosten, zoals ziektekosten en dergelijke. De term “kosten” omvat in dit verband dus slechts betalingen aan de gemeentepredikant zelf en heeft geen betrekking op vergoedingen aan derden, ook niet voor het voorgaan als gastpredikant in kerkdiensten.

- 2.10 [...] heeft zich in haar beroepschrift primair op het standpunt gesteld dat het regionale college ten onrechte geen acht heeft geslagen op de Beginselverklaring van 11 juni 2001, waarin de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk [E] – [...] – [Z] en de centrale kerkenraad van de Hervormde Gemeente te [E] en [...] een aantal zaken hebben vastgelegd en waaruit blijkt dat alle kosten, dus ook de kosten van de gastpredikant vallen onder de 50% regeling. Daarnaast heeft [...] in haar beroepschrift erop gewezen dat, voor zover uit deze Beginselverklaring respectievelijk de Combinatieovereenkomst van 27 december 2002 niet de conclusie kan worden getrokken dat de kosten van de gastpredikant vallen onder de 50% regeling, en aldus moet worden vastgesteld dat sprake is van een geschil waarin de overeenkomst niet voorziet, de in de Combinatieovereenkomst in artikel 13 genoemde procedure moet worden gevolgd, met dien verstande dat partijen in een gemeenschappelijke vergadering naar een oplossing moeten zoeken en voor zover het niet mogelijk is een gemeenschappelijk gedragen oplossing te bereiken de kerkenraden zich voor een bindend advies tot het breed moderamen van de Classicale Vergadering van [X] dienen te wenden.

3. **Ontvankelijkheid van het beroep**

- 3.1 Gelet op de door [...] bij brief van 6 september 2007 gegeven toelichting gaat het regionale college er vanuit dat [...] binnen 30 dagen na de dag waarop zij redelijkerwijze kennis heeft kunnen nemen van de beslissing van het regionale college een beroepschrift bij het generale college heeft ingediend, zodat zij in haar beroepschrift ontvankelijk dient te worden verklaard.

4. **Beoordeling**

- 4.1 [...] en [E] verschillen van mening over de vraag of gelet op de door de rechtsvoorgangers van partijen gesloten Combinatieovereenkomst, onder predikantskosten ook de kosten voor het aantrekken van gastpredikanten vallen. Volgens [E] vallen ze daar niet onder, volgens [...] wel.
- 4.2 De Combinatieovereenkomst bevat geen duidelijke regeling op grond waarvan deze vraag kan worden beantwoord. Omdat de Beginselverklaring is vervallen, kan deze evenmin als uitgangspunt worden genomen bij het beantwoorden van de vraag. Teruggevallen moet daarom worden op artikel 13 van deze overeenkomst hetwelk bepaalt dat de kerkenraden eerst naar een gemeenschappelijke oplossing zoeken en als dat niet mogelijk is, zich voor een bindend advies zullen wenden tot het breed moderamen van de Classicale Vergadering van [X].
- 4.3 Uit de notulen van de zitting van het regionale college blijkt dat dr. B., Regionaal Adviseur Classicale Vergadering, geadviseerd heeft een afwijkende procedure te volgen omdat het om een financieel geschil zou gaan. Dit heeft geresulteerd in het inschakelen van het regionale college van beheerszaken (RCBB). Weliswaar concludeert mevrouw S. als secretaris van de commissie bezwaren en geschillen blijkens de notulen van de vergadering van 13 juni 2007 dat zowel [E] als [...] akkoord zijn gegaan met advisering door het RCBB, doch hieruit blijkt niet dat partijen uitdrukkelijk hebben ingestemd met afwijking van de in artikel 13 van de Combinatieovereenkomst genoemde procedure. Gelet op artikel 12 van de Combinatieovereenkomst is een dergelijke afwijking uitsluitend geoorloofd indien partijen hiermee schriftelijk akkoord zijn gegaan. Van een dergelijk schriftelijk door partijen ondertekend stuk is het generale college niet gebleken.
- 4.4 Zoals het regionale college terecht heeft geoordeeld is sprake van een duidelijke lacune in de Combinatieovereenkomst om de in het geding zijnde vraag te beantwoorden. Evenwel heeft het regionale college hier ten onrechte de conclusie aan verbonden dat [E] en [...] de kosten voor preekbeurten van gastpredikanten niet in rekening kunnen brengen aan de combinatie [E] – [...]. Juist omdat dit geschil tussen partijen niet is geregeld, ligt er voor partijen de

verplichting om te onderzoeken of dit alsnog geregeld kan worden, eerst door het houden van een gemeenschappelijke vergadering, en als dit niet mogelijk is door bindend advies.

4.5 Op grond hiervan is het generale college van oordeel dat het regionale college ten onrechte uit hetgeen ter zitting door partijen is verklaard heeft afgeleid dat partijen hebben afgezien van de procedure in artikel 13 van de Combinatieovereenkomst. Partijen hadden eerst in een gemeenschappelijke vergadering naar een oplossing moeten zoeken en vervolgens de weg van het bindend advies moeten volgen, alvorens het geschil aan de kerkelijke rechter voor te leggen. Het regionale college had [E] daarom niet-ontvankelijk moeten verklaren.

4.6 Het beroep van [...] is, gelet op het voorgaande, gegrond.

5. Beslissing

5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van [...] gegrond;
- vernietigt de beslissing van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de provincie Noord-Holland van 3 juli 2007;
- bepaalt dat de in de Combinatieovereenkomst beschreven procedure dient te worden gevolgd, waarbij partijen allereerst zoeken naar een oplossing in een gemeenschappelijke vergadering van de kerkenraden en zich zo nodig vervolgens wenden tot het breed moderamen van de classicale vergadering voor een bindend advies;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 2 juni 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA

17/07 en 24/07

Uitspraak op het bezwaarschrift van ds. C., R., G., V., W. en O.
en
op het bezwaarschrift van de heer T. en mevrouw X.

1. De procedure

- 1.1 Op 13 augustus 2007 is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen het bezwaarschrift van ds. C., R., G., V., W. en O. (hierna: C. c.s.), gericht tegen het besluit van de Commissie van Bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de Commissie) van 12 juli 2007, waarin de Commissie heeft overwogen dat de wijkgemeente [...]kerk te [...] niet langer als zelfstandige wijkgemeente kan blijven voortbestaan en dat deze wijkgemeente moet worden samengevoegd met de buitengewone wijkgemeente [...], zodat er in [...] één vitale hervormde gemeente ontstaat naast de protestantse gemeente [...].
- 1.2 Op 17 september 2007 heeft het generale college het bezwaarschrift van de heer T. en mevrouw X. (hierna: T. c.s.) d.d. 6 augustus 2007 ontvangen, ingediend bij het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen te Utrecht, die het bezwaarschrift op 14 september 2007 aan het generale college heeft doorgezonden. Het bezwaarschrift van T. c.s. richt zich eveneens tegen het besluit van de Commissie d.d. 12 juli 2007.
- 1.3 Op 8 augustus 2007 hebben C. c.s. een revisieverzoek ingediend bij de Commissie zodat ingevolge ordinantie 12-12-2 de behandeling van het bezwaarschrift is opgeschort totdat de Commissie uitspraak gedaan zou hebben inzake het revisieverzoek. Het generale college heeft zulks bij brief van 27 augustus 2007 aan C. c.s. en de Commissie bericht.
- 1.4 De Commissie heeft op 16 oktober 2007 aan C. c.s. bericht, dat het verzoek tot revisie door de Commissie ongegrond is verklaard.
- 1.5 De Commissie heeft op 14 december 2007 bij het generale college een verweerschrift ingediend onder overlegging van zes bijlagen, dat door het generale college op 14 december 2007 is ontvangen.
- 1.6 C. c.s. hebben bij brief van 14 mei 2008 onder overlegging van zes bijlagen op het verweerschrift gereageerd.
- 1.7 Op 14 mei 2008 heeft een mondelinge behandeling plaatsgevonden, waarbij aanwezig waren ds. C. en de heer T.; namens de tijdelijke kerkenraad [...]kerkgemeente de heer R., ouderling, de heer D., diaken, de heer L., ouderling-kerkrentmeester, en de heer Q., ouderling-kerkrentmeester; namens de commissie van advies van de [...]kerkgemeente de heer V. en de heer O.; namens de Commissie waren aanwezig ds. W., mr B., de heer N. en ds. T.; namens de classicale vergadering van [...] was aanwezig de heer H., oud-preses.
- 1.8 Tijdens de mondelinge behandeling hebben de Commissie en ds. C. een pleitnota overgelegd.

2. Bezwaren

- 2.1 C. c.s. hebben hun bezwaren tegen het besluit van de Commissie in een aantal punten uiteengezet. Zakelijk weergegeven komen deze op het navolgende neer:
 1. De gemeente heeft onvoldoende steun gekregen van de Commissie.
 2. De Commissie vergeet een belangrijk deel van haar taak.
 3. De Commissie hanteert onduidelijke criteria.
 4. Problemen met het invullen van vacatures van andere ambtsdragers door omliggende gemeenten.
 5. De samenvoeging van de [...]kerk met de [...] gemeente gebeurt niet op de in de kerkorde voorgeschreven wijze.
 6. De wijkgemeenten zijn niet van dezelfde modaliteit.
 7. Er heeft onvoldoende evaluatie plaatsgevonden.
 8. Er bestaat geen oog voor de beschadiging van de leden, die de kerk trouw blijven.
 De bezwaren van T. c.s. komen er in hoofdzaak op neer, dat zij van mening zijn dat de verschillen tussen de wijkgemeenten erg groot zijn en dat het voor hen niet aanvaardbaar is met de buitengewone wijkgemeente [...] samengevoegd te worden.

3. Feitelijke achtergronden

- 3.1 Sinds 1986 bestaat in [...] naast de wijkgemeente [...]kerk de buitengewone wijkgemeente [...]. Beide wijkgemeenten vormen samen een centrale gemeente.
- 3.2 Na de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKN) op 1 mei 2004 hebben de predikant ds. R., alle ouderlingen en diakenen en het college van kerkvoogden en vele andere gemeenteleden van de wijkgemeente [...]kerk kenbaar gemaakt zich aan te zullen sluiten bij de Hersteld Hervormde Kerk.
- 3.3 Op 28 mei 2004 heeft de heer V. bij de Commissie om hulp en advies gevraagd, aangezien een aantal gemeenteleden de hervormde wijkgemeente wilde voortzetten binnen de PKN.
- 3.4 Nadat de Commissie aanvankelijk de kerkenraad twee data in de maand juni 2004 had voorgesteld om tot een ontmoeting te komen, heeft de kerkenraad van de wijkgemeente [...]kerk uiteindelijk aan de Commissie laten weten geen gesprek te wensen.
- 3.5 Op 25 augustus 2004 heeft op verzoek van de wijkkerkenraad [...] een gesprek plaatsgevonden met de Commissie, dat vooral een informatief karakter droeg.
- 3.6 Op 2 maart 2005 vond op verzoek van wijkkerkenraad [...]kerk alsnog een gesprek met de Commissie plaats, waarbij duidelijk werd dat de wijkkerkenraad bleef bij zijn beslissing om aansluiting te zoeken bij de Hersteld Hervormde Kerk. Er werd overeengekomen dat de wijkkerkenraad zich zou bezinnen op de ontvlechting van het ledenbestand in goed overleg met de Commissie.
- 3.7 Alvorens hiertoe over te gaan, is op 22 november 2005 een informatieve gemeenteavond belegd. Nadat de gemeenteleden op een antwoordformulier kenbaar gemaakt hadden tot welke gemeente men wenste te worden gerekend, bleek dat van de 485 reacties er 231 leden over zouden gaan naar de hersteld hervormde gemeente en 124 leden – waaronder ds. R. – deel uit zouden blijven maken van de PKN. 1275 personen hadden niet gereageerd.
- 3.8 Op 18 april 2006 heeft de Commissie met de kerkenraad van de hersteld hervormde gemeente en van de wijkgemeente [...]kerk de ledenontvlechting besproken. Er werd overeengekomen, dat de hersteld hervormde gemeente het gebruik van de [...]kerk en de pastorie en de [...] kon voortzetten tegen een gebruiksvergoeding. De hersteld hervormde gemeente zou tevens alle bezittingen en administraties overdragen aan de kerkenraad van de hervormde wijkgemeente. De overdracht heeft plaatsgevonden op 25 augustus 2006.
- 3.9 Op initiatief van de tijdelijke kerkenraad van de wijkgemeente [...]kerk en de Commissie is op 20 september 2006 een gemeenteavond gehouden en zijn 1399 leden uitgenodigd aanwezig te zijn. Er waren 18 personen aanwezig. Ondanks het feit dat 5 aanwezigen te kennen gaven de kerkdiensten te willen gaan bezoeken, heeft de Commissie de wijkgemeente de ruimte gegeven om per 1 januari 2007 als zelfstandige wijkgemeente te blijven bestaan, door de Commissie aangeduid als “een doorstart maken”, voorlopig voor de duur van een half jaar, waarna de situatie opnieuw bekeken zou worden.
- 3.10 Op 9 maart 2007 is een gemeenteavond gehouden, waarop de consultant ds. C. eveneens aanwezig was. 12 gemeenteleden waren aanwezig onder wie 3 leden van de commissie van advies en hun echtgenotes.
- 3.11 Ter gelegenheid van de evaluatie van deze gemeenteavond wordt de vraag besproken waarom geen aansluiting gezocht kan worden bij de wijkgemeente [...] en wordt er besloten met deze wijkgemeente opnieuw een gesprek te hebben.
- 3.12 De Commissie pleegt op 2 juni 2007 overleg met de wijkgemeente [...] en deze geeft aan dat zij als enige reële optie ziet dat er een einde komt aan het beleggen van de diensten voor de hervormde wijkgemeente [...]kerk en dat de wijkgemeenten worden samengevoegd. De Commissie heeft tijdens dit overleg aangegeven, dat er weliswaar bedenkingen zijn geweest bij de eigen diensten voor de wijkgemeente [...]kerk doch dat men de wijkgemeente de ruimte heeft willen geven om een doorstart te kunnen maken.
- 3.13 De Commissie komt na ampele overwegingen tot de conclusie dat er geen sprake is van een levensvatbare wijkgemeente [...]kerk en dat een samenvoeging met de wijkgemeente [...] de aangewezen weg is. De toeloop in de wijkgemeente is niet toegenomen en voor het hebben van een eigen kerkenraad dan wel een model met een kerkenraadscommissie moet er sprake zijn van een behoorlijke groep gemeenteleden, hetgeen niet het geval is.
- 3.14 Op 4 juni 2007 heeft de Commissie de wijkkerkenraad [...]kerk van haar standpunt in kennis gesteld.
- 3.15 Op 2 juli 2007 heeft de Commissie de situatie in [...] nogmaals overwogen aan de hand van een brief van de tijdelijke kerkenraad van 23 juni 2007 en een interne gespreksnotitie van de commissiedelegatie van 26 juni 2007 doch alles overwegend bleef de Commissie van mening dat de wijkgemeente [...]kerk niet langer als zelfstandige wijkgemeente kan blijven voortbestaan, hetgeen heeft geleid tot het besluit van 12 juli 2007.

4. Toetsingskader

- 4.1 Wanneer de feiten of omstandigheden daartoe aanleiding geven, stelt de Commissie zich ingevolge de overgangsbepalingen 30 t/m 32 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland op de hoogte van de situatie ter plaatse en treedt zij in overleg met de kerkenraad, ambtsdragers en gemeenteleden teneinde te bemiddelen en te bezien of aan de bezwaren tegemoet kan worden gekomen. Wanneer ondanks deze bemiddeling een aanzienlijk deel van de gemeenteleden en/of de ambtsdragers van een gemeente van oordeel is dat zij niet langer deel kunnen uitmaken van de Nederlandse Hervormde Kerk treft de Commissie maatregelen, die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente die – al dan niet verenigd dan wel samengevoegd met een ander gemeente – deel blijft uitmaken van de PKN.
- 4.2 Primair dienen derhalve deze maatregelen gericht te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN, al dan niet door vereniging dan wel samenvoeging met een andere gemeente.
- 4.3 Aangezien de Commissie, uit hoofde van de haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dat betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de Commissie bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.

5. Beoordeling

- 5.1 Het generale college stelt vast, dat de kern van het voorliggende bezwaar de vraag behelst of de Commissie in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen, dat een samenvoeging van de wijkgemeente [...]kerk met de wijkgemeente [...] de aangewezen weg is.
- 5.2 Het generale college beantwoordt deze vraag bevestigend. Het generale college overweegt daartoe het navolgende.
- 5.3 Op de gemeenteavond, gehouden op 20 september 2006, waren er van de 1399 uitgenodigde leden 18 leden aanwezig, van wie er slechts 5 te kennen gaven regelmatig kerkdiensten te willen gaan bezoeken. De Commissie heeft desalniettemin de tijdelijke kerkenraad het voordeel van de twijfel gegeven en de gelegenheid gegeven per 1 januari 2007 een doorstart te maken.
- 5.4 Tijdens de op 9 maart 2007 gehouden gemeenteavond blijkt de situatie nauwelijks verbeterd te zijn. Het aantal kerkgangers blijft gering en er zijn geen zichtbare tekenen, dat dit in de toekomst in positieve zin zal wijzigen.
- 5.5 In deze omstandigheden heeft de Commissie overwogen, dat het voor de wijkgemeente [...]kerk niet tot de mogelijkheden behoort om een eigen kerkenraad te kiezen en er onvoldoende draagvlak bestaat voor het model met een kerkenraadscommissie.
- 5.6 Bovendien dienen pastorale en evangelisatorische taken binnen afzienbare tijd daadkrachtig te worden aangepakt. De bearbeiding van de leden in de kaartenbak moet op korte termijn ter hand genomen worden. Voor dit alles geldt dat een daadkrachtige wijkgemeente nodig is. Daarbij dient tevens in aanmerking genomen te worden, dat de tijdelijke kerkenraad van de wijkgemeente [...]kerk verdeeld is over de vraag of de wijkgemeente zelfstandig kan voortbestaan. Het generale college acht het niet onredelijk dat de Commissie op grond van deze feiten en omstandigheden al na een proefperiode van een half jaar tot het bestreden besluit is gekomen.
- 5.7 Het generale college stelt vast, dat het voorliggende besluit van de Commissie nog geen beslissing inhoudt over de regeling met betrekking tot het kerkgebouw en de overige bezittingen. De Commissie dient hierover in een later stadium een besluit te nemen.
- 5.8 Het is het generale college niet gebleken, dat de samenvoeging van de beide wijkgemeenten belemmerd zou worden door modaliteitsverschillen. Er lijkt eerder sprake te zijn van accentverschillen, die in de praktijk niet onoverkomelijk zouden moeten zijn.
- 5.9 Terzake het bezwaar, dat er onvoldoende evaluatie heeft plaatsgevonden, overweegt het generale college dat uit de stukken en hetgeen ter zitting door partijen naar voren is gebracht, blijkt dat de Commissie regelmatig evaluatiemomenten met de tijdelijke kerkenraad en andere betrokkenen heeft gehad. Op 26 september 2006 is de gemeenteavond van 20 september 2006 met de tijdelijke wijkkerkenraad geëvalueerd en hetzelfde geldt voor de gemeenteavond van 9 maart 2007, die op 19 april 2007 is besproken. Dit bezwaar is ongegrond.
- 5.10 Aangaande het bezwaar dat de Commissie een belangrijk deel van haar taak vergeet, overweegt het generale college dat de Commissie conform haar taakstelling primair voor ogen

- heeft gehad het voortbestaan van de wijkgemeente [...]kerk – al dan niet verenigd dan wel samengevoegd met een andere gemeente – binnen de PKN. Indien een (wijk)gemeente na een proefperiode niet zelfstandig voort kan bestaan, behoort het tevens tot de taak van de Commissie de vereniging dan wel samenvoeging met een andere gemeente te onderzoeken. Het enkele feit, dat de Commissie kritisch is geweest over de mogelijkheid van het zelfstandig kunnen voortbestaan van de wijkgemeente [...]kerk, geeft geen blijk van vooringenomenheid temeer niet nu de Commissie de wijkgemeente [...]kerk de ruimte heeft gegeven de door haar gewenste doorstart te realiseren. Dit bezwaar is derhalve ongegrond.
- 5.11 Het generale college acht het bezwaar, dat de wijkgemeente [...]kerk onvoldoende steun heeft gekregen van de Commissie, eveneens ongegrond. De Commissie heeft al op 28 mei 2004 op aanvraag van de heer V. hulp en bijstand aangeboden en voorgesteld om in juni 2004 tot een ontmoeting te komen, één en ander in overeenstemming met haar in overgangsbepalingen 30 en 31 omschreven taak. Dit voorstel is door de wijkgemeente [...]kerk afgewezen. Het feit, dat de Commissie pas later alsnog inhoudelijk betrokken is geraakt bij de aan de orde zijnde problematiek, is derhalve niet aan de Commissie toe te rekenen.
- 5.12 Voor wat betreft het bezwaar dat de Commissie onduidelijke criteria hanteert, overweegt het generale college dat de Commissie bij haar taakuitoefening een ruime discretionaire bevoegdheid heeft om per situatie te beoordelen welke stappen genomen moeten worden. Vaste voor alle situaties geldende criteria zijn hiervoor niet te geven en derhalve niet in de kerkorde vastgelegd. Gelet op hetgeen het generale college in het voorafgaande heeft overwogen over de visie van de Commissie over de levensvatbaarheid van de wijkgemeente [...]kerk als zelfstandige gemeente, acht het generale college de besluitvorming van de Commissie niet onredelijk.
- 5.13 Het bezwaar, dat de samenvoeging van de wijkgemeente Pleinkerk met de wijkgemeente [...] niet op de in de kerkorde omschreven wijze plaatsvindt, acht het generale college ongegrond. De Commissie heeft onderzocht dat de door haar voorgestane samenvoeging wordt gesteund door het BM van de classis en de kerkenraad van de wijkgemeente [...]. Er bestaat derhalve een redelijk vooruitzicht, dat de vereniging van beide wijkgemeenten op de door de kerkorde voorgeschreven wijze kan plaatsvinden.
- 5.14 Het feit, dat kerkenraden van omliggende gemeenten na verloop van tijd aangaven te willen stoppen met het leveren van ambtsdragers, gelet op het geringe aantal kerkgangers bij de wijkgemeente [...]kerk, is een gegeven waarmee de Commissie mede rekening heeft moeten houden als één van de factoren, die geleid hebben tot het bestreden besluit. De overwegingen, die al dan niet aan de standpuntbepaling van deze gemeenten ten grondslag hebben gelegen, zijn derhalve voor de beoordeling van de bezwaren niet relevant. Het bezwaar is derhalve ongegrond.
- 5.15 Het generale college acht het bezwaar dat de Commissie geen oog gehad zou hebben voor de beschadiging van de leden, die de kerk trouw bleven, eveneens ongegrond. Ook al zal onder de nog meelevende leden wellicht met teleurstelling op de voorgenomen samenvoeging worden gereageerd, zulks brengt niet mee dat de Commissie in de gegeven omstandigheden onvoldoende oog heeft gehad voor de belangen van de leden van de wijkgemeente die binnen de PKN zijn gebleven en evenmin dat de door haar voorgestelde maatregel onredelijk is.
- 5.16 Het generale college is alles overwegende van oordeel dat de Commissie in redelijkheid tot het bestreden besluit heeft kunnen komen.
6. Beslissing
- 6.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart de bezwaren ongegrond;
 - bevestigt het besluit van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten van 12 juli 2007;
 - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak - voorzover het generale college betreffende – voor rekening komen van de kerk.

Aldus gewezen op 27 augustus 2008 door mevrouw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mevrouw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mevrouw mr J.C. Nouwt, ds L. Korevaar, ds. W. Nawijn en de heer J.B.W. van Vark R.A.

18/07

Uitspraak op het beroepschrift en bezwaarschrift d.d. 15 augustus 2007 van dr. S. en mevrouw S. te [...].

- 1. De procedure
- 1.1 Op 17 augustus 2007 is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna:GCBG) binnen gekomen een beroepschrift d.d. 15 augustus 2007 van dr. S. en mevrouw S. (hierna: S. c.s.), gericht tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van de classicaie vergaderingen in Noord-Brabant en Limburg en de Réunion Wallone (hierna: RCBG), gewezen op 11 juli 2007. Dit beroepschrift houdt tevens in een bezwaarschrift, gericht tegen het Generale College voor de visitatie en gelet op het aanvullende schrijven van 15 oktober 2007, met bijlagen, ingekomen op 17 oktober 2007, tevens gericht tegen het moderamen van de generale synode.
- 1.2 Het moderamen van de generale synode (hierna: het moderamen), het generale college voor de visitatie (hierna: het generale college) en het regionale college voor de visitatie in Noord-Brabant en Limburg (hierna: het regionale college) hebben gereageerd bij gezamenlijk schrijven d.d. 30 januari 2008, met bijlagen. Zij worden hierna gezamenlijk ook aangeduid als 'verweerders'.
- 1.3 Partijen hebben niet verzocht om te worden gehoord en het GCBG heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.
- 2. Samenvatting van het beroep en bezwaar en de reactie daarop
- 2.1 S. c.s. hebben, zoals zij aanvoeren, hun bezwaar ingediend naar aanleiding van het (eind)gesprek op 14 maart 2007 met (enkele) leden van het moderamen, een visitorator generaal en twee visitoratoren-provinciaal van Noord-Brabant en Limburg. Het gesprek had te maken met wat er aan voorafgegaan was. Volgens S. c.s. een falende visitatie die niet doet wat de kerkorde aangeeft. Immers de taak van de visitatie is toch om verzoenend, vrede stichtend bezig te zijn.
In zijn algemeenheid is volgens S. c.s. geen sprake geweest van de meest elementaire zaken die je mag verwachten bij een behoorlijk bestuur:
- Nakomen van informatieplicht
 - Hoorplicht door bevoegd orgaan
 - Ontbreken motiveringsbeginsel
 - Geschaad zijn van vertrouwensbeginsel
 - Aantasting van persoonlijke levenssfeer
 - Niet nakomen zorgvuldigheidsbeginsel t.o.v. S. c.s.
 - Misbruik van (vermeende?) macht
 - Handelingen/beslissingen met een onzuiver oogmerk
 - Niet te accepteren bedreigingen
- S. c.s. merken daarbij nog op "dat je van een kerk toch wel wat meer inhoudelijke aandacht mag verwachten ten aanzien van de harte kreet van een predikantsechtpaar".
S. c.s. stellen dat op grond van de kerkorde sprake is van een volledig falende visitatie en zij stellen voor: nader onderzoek, en persoonlijke en openbare excuses van degenen die dit in de gemeente [X] veroorzaakt hebben. Kortom eerherstel.
- 2.2 Alvorens op het beroep en bezwaar in te gaan geven verweerders een overzicht van de gebeurtenissen in de Protestantse gemeente [X], waaraan dr. S. als predikant tot mei 2006 verbonden is geweest, alsmede de bemoeienis van de regionale en generale visitatie, alsmede van het moderamen.
- 2.3 Het regionale college is het eens met de uitspraak van het RCBG dat bezwaren tegen de gebeurtenissen in 2005 en 2006 en het optreden van het regionale college in dezen, gelet op de bezwaartermijn van ordinantie 12-3 niet meer door het RCBG in behandeling genomen kunnen worden. S. c.s. geven niet aan of zij redenen hadden, en zo ja welke, voor de – ruime – overschrijding van de voorgeschreven bezwaartermijn.
- 2.4 Het moderamen en het generale college geven voorts aan het eens te zijn met de uitspraak van het RCBG, dat het RCBG niet bevoegd is om te oordelen op bezwaren tegen handelingen van landelijke organen, waaronder het moderamen en het generale college. Zij voeren aan dat S. c.s. niet aangeven dat hun beroep zich richt tegen deze conclusie in de uitspraak.
- 2.5 Ten overvloedige motiveren verweerders nog waarom zij van mening zijn dat de omstandigheid, dat de bemoeienis van de visitatie met de gemeente niet heeft opgeleverd c.q. heeft kunnen opleveren wat S. c.s. zich daarbij hadden voorgesteld, niet betekent dat visitoratoren zich niet

- hebben gehouden aan de kerkordelijke bepalingen betreffende de taak van de visitatie. Binnen de kerkordelijke mogelijkheden hebben visitatoren gedaan wat ze konden om de conflictueuze situatie in de Protestantse gemeente [X] tot een oplossing te brengen, waarbij overigens is toegegeven dat een en ander 'beter gekund' had. Niet iedere bemiddelingspoging leidt tot verzoening van de betrokkenen bij een conflict. Dit levert op zich zelf niet een handelen in strijd met de kerkordelijke bepalingen op.
- 2.6 Ten aanzien van de door S. c.s. ingediende bezwaren tegen het gesprek van 14 maart 2007, voeren het moderamen en het generale college aan dat de indiening van deze bezwaren op 15 augustus 2007, gelet op de in ordinantie 12-3 gestelde termijn, tot ruimschootse overschrijding van die termijn hebben geleid. Overigens stellen het moderamen en het generale college dat de niet onderbouwde bezwaren onjuist zijn.
- Bezwaarden zijn telkens door de scriba geïnformeerd over de bemoeienis die het moderamen en het generale college met de zaak hebben gehad;
 - Er zijn door (delegaties) van het generale college en het moderamen twee gesprekken met S. c.s. gevoerd;
 - In de brieven is telkens aangegeven, niet alleen wat het generale college en het moderamen hebben gedaan, maar ook waarom;
 - Het generale college en het moderamen hebben in de gehele procedure de uiterste zorgvuldigheid betracht: steeds is over of naar aanleiding van de klachten van S. c.s. teruggekoppeld naar het bevoegde orgaan, i.c. het regionale college, dat – waar nodig – nog verdere actie jegens S. c.s. of de gemeente (kerkenraad) heeft ondernomen;
 - Het moderamen en het generale college hebben geen gebruik (laat staan: misbruik) gemaakt van vermeende macht, maar hebben telkens gewezen op de beperkte rol die beide colleges kerkordelijk in zaken als deze hebben;
 - Het beroep dat in het gesprek op 14 maart 2007 op S. c.s. is gedaan om wat in [X] is gebeurd achter zich te laten, had niets te maken met 'machtsdenken', maar met de overtuiging dat dit voor hen beiden de enige weg zou zijn om niet innerlijk gegijzeld te blijven door het verleden;
 - Schaden van het vertrouwensbeginsel, aantasting van de persoonlijke levenssfeer, handelen met een onzuiver oogmerk en niet te accepteren bedreigingen zijn volgens het moderamen en het generale college, verwijten die, naar zij aannemen, niet het optreden van deze organen (noch dat van het regionale college) betreffen, maar mocht dat wel zo zijn, die zij met grote nadruk verwerpen.
- 2.7 Het moderamen en het generale college stellen dat zij tot het uiterste gepoogd hebben om – met inachtneming van hun kerkordelijke bevoegdheden en mogelijkheden – bij te dragen aan het vinden van openingen voor verdere gesprekken.
- 2.8 Verweerders concluderen dan ook tot ongegrond verklaring van het beroep en niet ontvankelijkheid dan wel ongegrond verklaring van de bezwaren.

- 3. Beoordeling

- 3.1 De uitspraak van het RCBG is bij het GCBG ingekomen op 31 juli 2007. Gesteld noch gebleken is dat aan S. c.s. deze uitspraak eerder is toegestuurd, zodat er van uitgegaan wordt dat S. c.s. in zoverre in hun beroep ontvankelijk zijn. Het beroep tegen die uitspraak is evenwel ongegrond. Daartoe heeft het volgende te gelden.
- 3.2 In eerste aanleg is het volgende aan de orde geweest. S. c.s. hebben op 28 maart 2007 bij het RCBG bezwaar gemaakt tegen de gang van zaken betreffende de visitatie in [X] door drie door hen genoemde visitatoren. Van die visitatie zijn twee verslagen opgemaakt, september 2006 en 31 oktober 2006. S. c.s. stellen dat nadien drie brieven aan het licht kwamen, te weten van de heer en mevrouw E., van de heer K. en van de heer en mevrouw A. S. c.s. stellen dat zij in die brieven zijn beschuldigd en beledigd en dat hen door de visitatie daarin geen recht is gedaan. De visitatoren hebben volgens hen niet bemiddeld zoals in ordinantie 10 artikel 4 is voorgeschreven. In een aanvulling op het bezwaarschrift d.d. 10 mei 2007 stellen S. c.s. dat 14 maart 2007, de datum waarop een gesprek heeft plaats gevonden met de visitatoren, een visitator-generaal en een vertegenwoordiging van het moderamen van de generale synode, de datum is waarop de visitatie is afgesloten. Tot die datum was volgens S. c.s. de visitatie nog in behandeling.
- 3.3 Het RCBG heeft daarop geoordeeld dat gelet op de termijnbepaling in ordinantie 12-3-4 de gebeurtenissen in 2005 en 2006 op zich geen grond zijn voor een uitspraak van het RCBG, ook al kunnen zij wel worden gezien als achtergrondinformatie. De "eigen" handelingen van het regionale college voor de visitatie zijn afgesloten met de visitatieverslagen van september en

- oktober 2006, die niet meer ter beoordeling staan.
 In hoger beroep hebben S. c.s. wederom aangevoerd dat hun bezwaar is ingediend naar aanleiding van het gesprek op 14 maart 2007. Kennelijk hebben S. c.s. beoogd daarmee te stellen dat het bezwaar in eerste aanleg, in tegenstelling tot hetgeen het RCBG heeft geoordeeld, wel tijdig is ingediend. Dit standpunt van S. c.s. is evenwel onjuist.
- 3.4 Het GCBG is met het RCBG van oordeel dat de regionale visitatie de werkzaamheden in de Protestantse gemeente [X] voor wat betreft de gerezen problemen tussen de kerkenraad dan wel enkele lidmaten van die gemeente en de toenmalige predikant en zijn echtgenote, S. c.s., in september 2006, maar in ieder geval op 31 oktober 2006, met de verslagen van die data heeft afgerond. Daaraan doet niet af dat nadien de wijze waarop de visitatie heeft plaatsgevonden nog steeds onderwerp van gesprek was tussen S. c.s., de scriba van (het moderamen van) de PKN en de voorzitter van het generale college voor de visitatie. Deze instanties kunnen wel een (beperkte) bemiddelende rol spelen, maar zij hebben kerkordelijk niet de bevoegdheid om een oordeel te geven over de handelingen van de regionale visitatie, waar dit ingevolge ordinantie 10-3-3 is opgedragen aan de commissies voor de behandeling van bezwaren en geschillen.
- 3.5 De visitatie zelf was, zoals hiervoor vastgesteld, beëindigd. S. c.s. hadden zich op grond van het bepaalde in ordinantie 10-3-3 juncto 10-3-4 dan ook uiterlijk eind november 2006 tot het RCBG moeten wenden voor hun bezwaren tegen de 'handelingen van de visitatoren-regionaal'. Nu zij dit niet tijdig hebben gedaan had het RCBG in hun uitspraak van 11 juli 2007 S. c.s. expliciet niet ontvankelijk dienen te verklaren ten aanzien van hun bezwaren tegen het handelen van de regionale visitatie voor zover deze betrekking hebben op de gehouden visitatie naar aanleiding van het verzoek van 31 januari 2006 van S. c.s. aan een van de visitatoren-regionaal. Het RCBG kon niet volstaan met de vaststelling dat die handelingen 'niet meer ter beoordeling staan' en zich vervolgens niet bevoegd te verklaren inzake het bezwaar tegen het regionale college voor de visitatie. Het GCBG zal in zoverre ambtshalve op dit onderdeel tot vernietiging van het bestreden besluit overgaan. Deze formele wijziging van de uitspraak leidt evenwel niet tot gegronde verklaring van het beroep van S. c.s., nu dit materieel geen gevolgen voor S. c.s. heeft.
- 3.6 Het RCBG heeft het bezwaar dat S. c.s. in hun brief van 15 mei 2007 hebben opgeworpen ten aanzien van het artikel in het kerkblad (van mei 2007), opgevat als bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad om de aangelegenheid verder te laten rusten omdat de kerkenraad verder wil met de nieuw beroepen predikant. Dit bezwaar is door het RCBG in de bestreden uitspraak wel ontvankelijk, maar niet gegronde verklaard. Het RCBG heeft daaromtrent geoordeeld dat de opmerkingen van de bezwaarmakers over dit kerkbladartikel gevoelens en indrukken betreffen die zich niet lenen voor beoordeling door het RCBG.
- 3.7 S. c.s. hebben dit oordeel van het RCBG niet gemotiveerd weerlegd. Nog daargelaten of in de brief van 15 mei 2006 van S. c.s. een bezwaar tegen een kerkenraadsbesluit gelezen kan worden, acht het GCBG het oordeel van het RCBG op zichzelf niet onjuist, noch onbegrijpelijk. Dit onderdeel van de uitspraak van het RCBG kan dan ook worden bekrachtigd.
- 3.8 In de bestreden uitspraak heeft het RCBG overwogen dat 'bezwaarmakers bezwaren uiten tegen het regionale college voor de visitatoren, maar in het verlengde daarvan ook tegen het generale college voor de visitatoren (brief van 10 mei 2007). Het RCBG is, naar wordt overwogen, volgens ordinantie 12-3-1 en 12-3-6 niet bevoegd zich uit te spreken over zaken waarbij het generale college voor de visitatie (en in dit geval bovendien nog het moderamen van de generale synode) is betrokken". Op zichzelf hebben S. c.s. deze overweging van het RCBG in hun beroepschrift niet bestreden.
 Het GCBG oordeelt dat deze overweging van het RCBG juist is. De overweging had in de conclusie van de uitspraak tevens moeten leiden tot een niet ontvankelijk verklaring van S. c.s. in hun bezwaren tegen de 'handelingen' van het generale college voor de visitatie en het moderamen van de generale synode. Het GCBG zal de uitspraak op dit punt eveneens formeel vernietigen en aanpassen.
- 3.9 S. c.s. hebben in hun beroepschrift, maar met name in het aanvullend geschrift van 15 oktober 2007, (wederom) bezwaren aangevoerd tegen het moderamen en het generale college. Het gesprek op 14 maart 2007 met deze organen is volgens S. c.s. zeer onbevredigend verlopen. S. c.s. spreken daarbij van een pure machtsuitstraling van de aanwezige leden op die bespreking. Alles wordt volgens hen onder het vloerkleed gestopt en men houdt elkaar de handen boven het hoofd. In de visie van S. c.s. wordt er door het moderamen met willekeur gehandeld, wanneer men kijkt naar soortgelijke zaken.
- 3.10 Omtrent deze bezwaren wordt als volgt overwogen.
 Al tijdens de gehouden visitatie, voor het eerst bij brief van 14 februari 2006, hebben S. c.s. zich

meermalen gewend tot 'de Protestantse Kerk in Nederland, t.a.v. [de scriba] ' met hun bezwaren over de voortgang van de visitatie, maar ook met bezwaren tegen kerkenraadsleden. S. c.s verlangden daarbij van de scriba van de PKN dat 'hij maatregelen gaat nemen' en 'in de gemeente [X] orde op zaken gaat stellen'. De scriba van de PKN heeft zich gewend tot de voorzitter van het generale college voor visitatoren, teneinde zich over de visitatie in [X] te laten voorlichten. Deze voorzitter heeft de scriba desgevraagd op de hoogte gesteld van de stand van zaken, telkens wanneer S. c.s. zich over de voortgang van de visitatie tot de scriba hadden gewend. Vervolgens heeft de scriba S. c.s. telkens op de hoogte gesteld van zijn bevindingen en waar nodig excuses gemaakt voor de opgetreden vertragingen bij de verslaglegging. De bemoeienis van het moderamen en het generale college is afgerond tijdens het gesprek van 14 maart 2007.

- 3.11 De bezwaren tegen het moderamen en het generale college zijn door S. c.s. niet in hun bezwaarschrift van 28 maart 2007 aangevoerd, maar eerst in hun aanvullend bezwaar van 10 mei 2007. Dat betekent dat, hoewel het RCBG terecht heeft overwogen tot een oordeel daarover niet bevoegd te zijn, deze bezwaren op grond van ordinantie 12-3-2 juncto 12-3-4 hoe dan ook te laat zijn ingediend. Zo het RCBG de brief van 10 mei 2007 aan het GCBG ter afhandeling en beoordeling zou hebben doorgezonden, dan zouden S. c.s. ook op die brief al door het GCBG niet ontvankelijk zijn verklaard. In het verlengde daarvan zijn S. c.s. eveneens niet ontvankelijk in hun bezwaren tegen het moderamen en het generale college vervat in de geschriften van 15 augustus 2007 en aanvullend van 15 oktober 2007.
- 3.12 Samenvattend komt het GCBG tot de slotsom dat het beroep van S. c.s. tegen de uitspraak van het RCBG van 11 juli 2007 ongegrond verklaard moet worden. Deze uitspraak zal evenwel op formele gronden gedeeltelijk worden vernietigd. Het GCBG zal met verbetering van gronden op het oorspronkelijke bezwaar van S. c.s. als hiernavolgend beslissen.
- 3.13 S. c.s. zullen in hun bezwaren tegen de handelingen van het moderamen van de generale synode van de PKN en het generale college voor de visitatie niet ontvankelijk worden verklaard.
- 3.14 Ten overvloede overweegt het GCBG nog het volgende. Betreurd wordt dat de bemoeienis van een aantal organen van de kerkelijke organisatie bij S. c.s. hun diepgewortelde gevoelens van onvrede en leed over de gebeurtenissen van hun laatste periode in de Protestantse gemeente te [X] zelfs niet hebben kunnen verzachten, laat staan wegnemen. Uit de voorliggende stukken blijkt dat kennelijk beide partijen, S. c.s., maar ook de kerkenraad, ieder op het eigen standpunt bleven staan. In een dergelijke situatie is bemiddeling niet mogelijk. Bemiddeling dient immers te leiden tot een bij elkaar komen van partijen. Het verwijt van S. c.s. dat de visitatie niet haar primaire kerkordelijke taak heeft uitgeoefend, zou, wanneer daarover een inhoudelijk oordeel nog gegeven had kunnen worden, door het GCBG niet terecht geoordeeld zijn. Wanneer partijen menen dat recht gedaan moet worden of, zoals S. c.s. in hun brieven aan de scriba van de PKN aangeven, volgens hen maatregelen getroffen moeten worden tegen de mensen die hen, naar zij aanvoeren, leed hebben berokkend, dan hebben zij, zo moet worden vastgesteld, van de betrokken kerkelijke organen handelingen verlangd, die zij kerkordelijk niet kunnen uitvoeren. Het moderamen noch de visitatie kunnen op grond van de kerkorde maatregelen van opzicht nemen, daarvoor zijn de colleges voor het opzicht aangewezen. Het opzicht kan overigens niet over organen, maar slechts over personen worden uitgeoefend. De organisatie binnen de PKN geeft deze organen evenmin de bevoegdheid om binnen gemeentes 'orde op zaken' te stellen, zoals dit S. c.s. kennelijk voor ogen staat.
- Het GCBG kan ingevolge ordinantie 12-9 niet verder oordelen dan de omvang van het beroep zoals het naar aanleiding van een uitspraak van een RCBG is voorgelegd, dan wel bij organen op landelijk niveau, oordelen op bezwaren tegen besluiten, op geschillen en op handelingen of verzuimen van het orgaan voor zover de bezwaarde in zijn werkelijk belang of kerkelijke verantwoordelijkheid is getroffen en het besluit, geschil, handeling of verzuim, binnen de daarvoor in ordinantie 12-3-4 gestelde termijn aan het GCBG wordt voorgelegd.

- 4. Beslissing

- Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van S. c.s. tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant en Limburg en de Réunion Wallone ongegrond;
- verklaart S. c.s. niet ontvankelijk in hun bezwaar tegen handelingen van het moderamen van de generale synode en het generale college voor de visitatie;
- en voorts ambtshalve:

- - vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant en Limburg en de Réunion Wallone van 11 juli 2007 ten aanzien van de beslissing op de bezwaren tegen het moderamen van de generale synode, het generale college voor de visitatie en het regionale college voor de visitatie in Noord-Brabant en Limburg en opnieuw beslissende:
- - verklaart dat het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant en Limburg en de Réunion Wallone onbevoegd is kennis te nemen van bezwaren gericht tegen handelingen van het moderamen van de generale synode en het generale college voor de visitatie;
- - verklaart S. c.s. niet ontvankelijk in de bezwaren tegen het regionale college voor de visitatie;
- - bekrachtigt de uitspraak voor het overige;
- - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.
-
- Aldus gewezen op 2 juni 2008
- door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C.Nouwts, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweij en dhr J.B.W. van Vark RA

20/07, 21/07 en 25/07

Uitspraak op de beroepen van [appellant], wonende te [...]

1. De procedure

Beroep tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland d.d. 19 juli 2007, verzonden op 23 juli 2007, 2007-22

- 1.1 Bij brief van 16 augustus 2007, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) ingekomen op 20 augustus 2007, is de heer [...] (hierna te noemen: appellant) in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna te noemen: het regionale college) van 19 juli 2007, verzonden op 23 juli 2007, waarbij het bezwaarschrift van appellant niet-ontvankelijk is verklaard.
- 1.2 Appellant heeft bij brief van 10 februari 2007 bij het regionale college bezwaar gemaakt tegen de wijze van handelen van de visitatoren in het kader van een buitengewone visitatie door de visitatoren ds. W. en ouderling B., die in de periode oktober 2006 tot en met januari 2007 is uitgevoerd in wijk 1 van de Hervormde gemeente te [...] met betrekking tot ds. C. en ds. A., alsmede tegen de gronden waarop het visitatieadvies is gebaseerd.
- 1.3 Het regionale college heeft bij beslissing van 19 juli 2007 – verzonden op 23 juli 2007 – het bezwaarschrift van appellant niet-ontvankelijk verklaard op grond van het feit, dat de bemiddelende en adviserende taak van het college voor de visitatie meebrengt dat aan handelingen van dit college, waaronder het uitbrengen van een visitatierapport, op zichzelf geen rechtsgevolgen zijn verbonden.
- 1.4 Appellant verzet zich bij beroepschrift van 16 augustus 2007 op de daarin weergegeven gronden tegen deze uitspraak en verzoekt het generale college meergenoemde uitspraak van het regionale college te vernietigen.

Beroep tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland d.d. 19 juli 2007, verzonden op 23 juli 2007, 2007-24

- 1.5 Bij brief van 16 augustus 2007 – door het generale college ontvangen op 20 augustus 2007 – is appellant in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college van 19 juli 2007 – verzonden op 23 juli 2007 –, waarbij het regionale college het beroepschrift van appellant ongegrond heeft verklaard.
- 1.6 Appellant heeft bij brief van 4 maart 2007 bij het regionale college bezwaar gemaakt tegen het besluit van de classicale vergadering d.d. 24 februari 2007 om ds. C. en ds. A. op grond van het bepaalde in ordinantie 3-19 voorlopig voor de periode tot 1 mei 2007 vrij te stellen van alle werkzaamheden, die direct of indirect te maken hebben met de kerkdiensten in de wijkgemeente (uitgezonderd trouw- en rouwdiensten) en met betrekking tot kerkenraadsvergaderingen.
- 1.7 Het besluit van de classicale vergadering volgt op de in 1.2 bedoelde visitatie door de visitatoren ds. W. en ouderling B., waarvan het eindverslag is uitgebracht op 16 januari 2007.
- 1.8 Appellant komt op de in het beroepschrift weergegeven gronden in beroep tegen de ongegrondverklaring en verzoekt het generale college de beslissing van het regionale college d.d. 19 juli 2007 te vernietigen.

Beroep tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland d.d. 3 september 2007, verzonden op 10 september 2007, 2007-34

- 1.9 Bij brief van 4 oktober 2007 – door het generale college ontvangen op 8 oktober 2007 – is appellant in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college van 3 september 2007 – verzonden op 10 september 2007 –, waarbij het regionale college het bezwaarschrift van appellant sub 1 ongegrond heeft verklaard en zich ten aanzien van bezwaarschrift sub 2 onbevoegd heeft verklaard en de bezwaarschriften 3 en 4 niet-ontvankelijk heeft verklaard.
- 1.10 Appellant heeft bij bezwaarschrift van 9 mei 2007 bij het regionale college bezwaar gemaakt tegen de besluiten van het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna te noemen: de classicale vergadering), waarbij op 17 april 2007 is besloten tot verlenging van de

aan het predikantenechtpaar C. en A. te [...] verleende vrijstelling van deze werkzaamheden met twee maanden, tot overdracht van de kwestie [...] aan het generale college voor de ambtsontheffing, alsmede het vertrouwelijk informeren door de classicale vergadering over de kwestie [...] van de afgevaardigde in de hervormde classicale vergadering [...] en het entameren van perspublicaties over de kwestie [...] in diverse week- en dagbladen.

- 1.11 Appellant maakt op de in het beroepschrift genoemde gronden bezwaar tegen de uitspraak van het regionale college en verzoekt het generale college de uitspraak van het regionale college te vernietigen.
- 1.12 De classicale vergadering heeft bij brieven van 19 september en 8 december 2007 verweerschriften ingediend tegen de beroepschriften van appellant.
- 1.13 Het generale college heeft bij brief van 20 december 2007 appellant bericht, dat het generale college ambtshalve heeft vernomen dat het predikantenechtpaar C. en A. op eigen verzoek eervol uit hun ambt is ontheven en heeft appellant verzocht aan te geven of dit aanleiding voor hem zou zijn om zijn beroepen in te trekken.
- 1.14 Appellant heeft bij brief van 21 december 2007 aan het generale college bericht, dat hij zijn beroepschriften handhaaft mede op grond van het feit dat zijn bezwaren betrekking hebben op de onzorgvuldige besluitvorming binnen de diverse organen van de PKN.

2. Beoordeling

- 2.1 Het generale college overweegt ten aanzien van de ingestelde beroepen het navolgende.
- 2.2 De door appellant ingestelde beroepen hebben alle betrekking op het functioneren van ds. C. en ds. A., destijds beiden predikant van wijk 1 van de Hervormde gemeente te [...]. Appellant is belijdend lid van die gemeente.
- 2.3 Vast staat dat voornoemde predikanten op eigen verzoek eervol uit hun ambt zijn ontheven, zodat de vraag aan de orde is of appellant nog voldoende belang heeft bij de voortzetting van de behandeling van zijn beroepen. Dat belang kan, ten gevolge van deze ontheffing, in ieder geval niet meer zijn gelegen in het bewerkstelligen van de terugkeer van het echtpaar C. en A. als predikanten van voornoemde gemeente.
- 2.4 Het generale college merkt voorts het belang van het achteraf beoordelen of het handelen van visitatoren of van de classicale vergadering of van andere kerkelijke organen jegens derden al dan niet correct is geweest dan wel of verschillende procedures bij de diverse organen binnen de PKN jegens derden zorgvuldig zijn verlopen, niet aan als een rechtstreeks belang als bedoeld in ordinantie 12-3-1.
- 2.5 Het bovenstaande leidt er toe dat appellant bij gebrek aan belang niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in zijn beroepen.

3. De beslissing

- 3.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
 - verklaart appellant niet-ontvankelijk in zijn beroepen
 - bepaalt dat de kosten van de behandeling van de zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 3 april 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J. Vroegindeweyj, ds J.C. Fockens, J.B.W. van Vark RA.

22/07 en 23/07

Uitspraak op de beroepen van de kerkenraad van de [...]wijkgemeente te [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 17 augustus 2007, bij het generale college ingekomen op 21 augustus 2007, heeft de kerkenraad van de [...]wijkgemeente te [...] (hierna: de kerkenraad) beroep ingesteld tegen:
- a. de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college) van 21 juli 2007, verzonden op 23 juli 2007, met kenmerk 2007-29, op het bezwaar van de kerkenraad tegen het besluit van de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de AK) van 13 september 2006 tot vaststelling van het preekrooster voor 2007;
 - b. de uitspraak van het regionale college van 21 juli 2007, verzonden op 23 juli 2007, met kenmerk 2007-33, op het bezwaar van de kerkenraad tegen de besluiten van de AK van 11 april 2007 tot het verleggen van de wijkgrenzen van wijkgemeente [...] over mede het gebied van wijkgemeente [...]kerk en tot het oprichten van een orgaan van bijstand voor ten behoeve van de (voormalige) [...]wijkgemeente te verrichten nader te bepalen taken.
- 1.2 Het beroep tegen de in 1.1 onder a. vermelde uitspraak is geregistreerd onder nr. 22/07 en het beroep tegen de in 1.1 onder b. vermelde uitspraak is geregistreerd onder nr. 23/07.
- 1.3 De kerkenraad heeft de beroepen aangevuld bij brief van 27 september 2007. In die brief heeft de kerkenraad tevens bezwaar gemaakt tegen besluiten van de AK van 12 september 2007 over het samenvoegen van de [...]wijkgemeente met de wijkgemeente [...], over het instellen van een orgaan van bijstand ten behoeve van bepaalde taken voor de als gevolg van de grenswijziging op te heffen [...]wijkgemeente en over het schriftelijk informeren daaromtrent van de leden van die wijkgemeente. Voor wat betreft de behandeling van die bezwaren is de brief doorgezonden naar het terzake bevoegde regionale college. Dit heeft het generale college bij brief van 4 oktober 2007 aan de kerkenraad en de AK bericht.
- 1.4 Bij brief van 29 oktober 2007 heeft de AK op de beroepen gereageerd.
- 1.5 Het generale college heeft de verdere behandeling van de beroepen aangehouden in afwachting van de uitspraak van het regionale college op de bezwaren van de kerkenraad tegen de besluiten van de AK van 12 september 2007. Nadat die bezwaren bij uitspraak van het regionale college van 25 maart 2008 niet-ontvankelijk waren verklaard en die uitspraak onherroepelijk was geworden, heeft het generale college de kerkenraad bij brief van 5 september 2008 om een nadere toelichting gevraagd op diens belang bij voortzetting van de beroepsprocedures.
- 1.6 De kerkenraad heeft hierop bij brief van 29 oktober 2008 gereageerd.
- 1.7 Het generale college heeft voorts kennisgenomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.8 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De uitspraken van het regionale college en de daartegen aangevoerde beroepsgronden

- 2.1 Bij de in 1.1 onder a. vermelde uitspraak heeft het regionale college het bij dat college op 16 maart 2007 ingekomen bezwaar tegen het besluit van de AK van 13 september 2006 niet-ontvankelijk verklaard wegens niet-verschoonbare termijnoverschrijding.
- 2.2 In zijn tegen die uitspraak gerichte beroep (22/07) voert de kerkenraad aan dat hij gekozen heeft om met het maken van bezwaar tegen het preekrooster 2007 te wachten totdat het regionale college voor de visitatie daarover een besluit zou nemen. Daarom heeft de kerkenraad niet binnen de kerkordelijk voorgeschreven termijn van 30 dagen bezwaar gemaakt tegen het besluit van de AK, hoewel hij zich ervan bewust was dat daardoor de termijn van 30 dagen overschreden zou worden. Voorts stelt de kerkenraad dat hij niet op de hoogte kon zijn van de mogelijkheid om pro forma (op nader aan te voeren gronden) bezwaar te maken, omdat die constructie niet in de kerkorde voorkomt.
- 2.3 Bij de in 1.1 onder b. vermelde uitspraak heeft het regionale college de bezwaren tegen de besluiten van de AK van 11 april 2007 ongegrond verklaard. Daartoe heeft het regionale college overwogen dat de AK de bestreden besluiten in redelijkheid heeft kunnen nemen, mede in aanmerking genomen hetgeen in het advies van het regionale college voor de visitatie van 3 november 2006 is vermeld omtrent de geringe omvang van het kerkbezoek en de overige activiteiten in de [...]wijkgemeente, omtrent de ongegrondheid van de vrees voor annexatie door wijkgemeente [...] en omtrent de mogelijkheid het kerkenwerk van de [...]wijkgemeente voort te

zetten door tussenkomst van een orgaan van bijstand dat rechtstreeks aan de AK wordt toegevoegd. Het regionale college heeft voorts overwogen dat de inhoud van het – inmiddels opgezegde – convenant van 23 juli 2005 tussen beide wijkgemeenten niet aan de bestreden besluiten in de weg staat.

- 2.4 In zijn tegen die uitspraak gerichte beroep (23/07) voert de kerkenraad aan, onder verwijzing naar zijn bij het regionale college ingediende bezwaarschrift van 7 mei 2007, dat hij, nu wijkgemeente [...] de samenwerking heeft opgezegd, nog steeds verantwoordelijk is voor het grondgebied en de gemeenteleden van de [...]wijkgemeente. Voorts stelt hij dat de AK de bestreden besluiten genomen heeft in strijd met ordinantie 2-16-6 en ordinantie 4-9-4 van de kerkorde, aangezien niet gebleken is dat de klassicale vergadering aan de grenswijziging medewerking verleent en de kerkenraad niet door de klassicale vergadering over de grenswijziging is gehoord en aangezien de AK eenzijdig en zonder de kerkenraad in te lichten tot de grenswijziging is overgegaan.

3. Beoordeling

In de zaak 22/07:

- 3.1 Anders dan de kerkenraad betoogt, is geen sprake van verschoonbare overschrijding van de bezwaartermijn met betrekking tot de vaststelling van het preekrooster 2007. De omstandigheid dat in de kerkorde niet expliciet de mogelijkheid van een pro forma (op nader aan te voeren gronden) bezwaarschrift is vermeld, kan niet als rechtvaardiging voor de overschrijding gelden. Immers uit ordinantie 12-5-2 gelezen in samenhang met artikel 18 lid 1 van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak blijkt dat een bezwaarschrift dat niet voldoet aan een der vereisten van ordinantie 12-5-1, waaronder het vereiste van motivering, binnen een door het terzake bevoegde college gestelde termijn kan worden aangevuld. Bovendien was de kerkenraad zich, naar uit zijn betoog blijkt, van de overschrijding van de bezwaartermijn bewust.
- 3.2 Uit het voorgaande volgt dat het regionale college terecht heeft geoordeeld dat het bezwaar van de kerkenraad wegens niet-verschoonbare termijnoverschrijding niet-ontvankelijk is. Hetgeen de kerkenraad in beroep verder nog heeft aangevoerd omtrent het preekrooster 2007, behoeft daarom geen bespreking. De uitspraak van het regionale college met kenmerk 2007-29 dient dan ook te worden bevestigd.

In de zaak 23/07:

- 3.3 Voorzover de kerkenraad in zijn beroepschrift heeft verwezen naar de argumenten die hij in het bezwaarschrift van 7 mei 2007 heeft aangevoerd, moet worden geoordeeld dat het regionale college op goede gronden tot het oordeel is gekomen dat het bezwaarschrift ongegrond is.
- 3.4 Het in beroep aangevoerde omtrent strijd met de in 2.4 vermelde ordinantiebepalingen kan evenmin tot vernietiging van de bestreden besluiten leiden. Daartoe is redengevend dat in ordinantie 2-16-6 de bevoegdheid tot vaststelling en wijziging van zowel het aantal als de grenzen van de wijkgemeenten uitdrukkelijk is opgedragen aan de algemene kerkenraad en dat in ordinantie 4-9-4 van de taken en bevoegdheden van de wijkkerkenraden is uitgezonderd datgene wat nadrukkelijk aan de algemene kerkenraad is toevertrouwd. De kerkenraad heeft derhalve geen bevoegdheid te beslissen over het al of niet wijzigen van de grenzen van de [...]wijkgemeente danwel over het als zelfstandige wijkgemeente blijven bestaan. Voorts mist de stelling dat de kerkenraad en de wijkgemeente niet, zoals voorgeschreven in ordinantie 2-16-6, zijn gehoord over de grenswijziging feitelijke grondslag. Uit de stukken blijkt het tegenovergestelde. Evenmin is het generale college gebleken dat de klassicale vergadering niet is betrokken bij of kan instemmen met de grenswijziging. In het bestreden besluit van 11 april 2007 is immers vermeld dat dit is genomen in overleg met – onder meer – de Classis [...]. Tot het horen van de kerkenraad door de klassicale vergadering verplichten de kerkordelijke bepalingen niet.
- 3.5 Uit het voorgaande volgt dat de uitspraak van het regionale college met kenmerk 2007-33 dient te worden bevestigd.

4. Tenslotte

In zijn brief van 29 oktober 2008 heeft de – inmiddels voormalige – kerkenraad van de [...]wijkgemeente medegedeeld dat die wijkgemeente sinds 1 april 2008 niet meer bestaat, maar sinds die datum in zelfstandige vorm onder de naam [...]gemeente is voortgezet met zowel

leden van de voormalige wijkgemeente als leden die niet tot de Protestantse Kerk in Nederland behoren. De ondertekenaars van die brief stellen in verband hiermee een aantal vragen over de kerkelijke status van de [...]gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

Het generale college is, aangezien het hier niet een bezwaar of geschil betreft als bedoeld in ordinantie 12-3-1 of 12-4-1, op grond van het bepaalde in ordinantie 12-1 niet bevoegd om deze vragen te beantwoorden en heeft de brief daarom voor de behandeling van die vragen bij brief van 6 januari 2009 doorgezonden aan het moderamen van de generale synode.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 21 juli 2007 met kenmerk 2007-29;
- bevestigt de uitspraak van het regionale college van 21 juli 2007 met kenmerk 2007-33;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 15 januari 2009

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark RA.

27/07

Uitspraak: op het bezwaarschrift van de kerkenraad en de colleges van kerkvoogden en notabelen van de Hersteld Hervormde gemeente te [...]

1. De procedure

1.1 Op 27 oktober 2007, nader onderbouwd bij brief van 12 december 2007, is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen het bezwaarschrift van de kerkenraad en de colleges van kerkvoogden en notabelen van de Hersteld Hervormde gemeente te [...] (hierna: de HHG), gericht tegen het besluit van de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de Commissie) van 11 september 2007, dat de HHG op 28 september 2007 – na behandeling van de vergadering van de kleine synode op 28 september 2007 – is toegezonden. Bij dit besluit heeft de Commissie een voorziening getroffen met betrekking tot de overdracht van de volgende vermogensrechtelijke onderdelen aan de HHG te [...]:

1. de HHG krijgt voor vijf jaren de mogelijkheid om haar kerkdiensten te houden in het kerkgebouw van de Hervormde gemeente om 11.45 uur en om 18.30 uur tegen verrekening van de werkelijke kosten op basis van begroting vooraf en nacalculatie op basis van 50/50%. De periode van vijf jaar kan met wederzijdse instemming worden verlengd voor telkens vijf jaren, waarbij een opzegtermijn van twee jaren in acht genomen dient te worden;
2. de HHG krijgt de mogelijkheid het verenigingsgebouw [...] te huren per dagdeel tegen een vooraf overeen te komen vergoeding op basis van de werkelijke exploitatielasten;
3. aan de HHG wordt door de Hervormde gemeente een bedrag van € 145.000,-- overgedragen, zulks onder aftrek van de over de periode 1 mei 2004 - juni 2006 nog af te dragen pensioenpremie ad € 27.418,21;
4. aan de diakonie van de HHG wordt een bedrag van € 40.000,-- overgedragen.

1.2 De Commissie heeft op 5 maart 2008, door het generale college ontvangen op 6 maart 2008, een verweerschrift ingediend.

1.3 Op 14 mei 2008 heeft een hoorzitting plaatsgevonden, waarbij namens de kerkvoogdij van de HHG te [...] aanwezig waren: de heer P. (oud-president kerkvoogd), de heer E. (oud-secretaris), de heer A. (president kerkvoogd), de heer C. (secretaris). Namens de Commissie waren aanwezig ds. G. (voorzitter), mr. J. (secretaris) en dr.ir. X.

1.4 Tijdens de hoorzitting hebben de kerkvoogdij van de HHG te [...] en de Commissie een pleitnota overgelegd.

2. Bezwaren

2.1 De HHG heeft haar bezwaren tegen de door de Commissie getroffen voorziening in zes punten uiteengezet. Samengevat komen deze erop neer dat de Commissie geen juiste verdeling heeft uitgevoerd van het bezit van de toenmalige Hervormde gemeente te [...], omdat de verdeling van de waarde van het onroerend goed ten onrechte niet is meegenomen. Voorts is aangevoerd dat ten onrechte een bedrag gelijk aan de pensioenpremie die de HHG ten behoeve van de predikant ds M. betaald heeft aan het Pensioenfonds van de Hersteld Hervormde Kerk ad € 27.418,-- is ingehouden, dat niet gereageerd is door de Commissie op de claim van € 96.600,-- en dat ten onrechte de beslissing tot het uitvoeren van het bankenplan is meegerekend in het naar beneden bijstellen van het uiteindelijk uit te keren bedrag.

3. Feitelijke achtergronden

3.1 Voorafgaand aan de kerkvereniging op 1 mei 2004 heeft de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] bij brief van 15 december 2003 aangegeven dat de kerkenraad had besloten geen deel te zullen uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland. De Commissie heeft in het vervolgens gevoerde overleg nog wel geprobeerd om de Hervormde gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland te houden c.q. alsnog te laten toetreden, doch op 23 juni 2005 moest worden geconstateerd dat dit niet mogelijk was. Bij besluit van de kleine synode van 14 oktober 2005 zijn vervolgens de kerkenraadsleden van hun ambt binnen de Protestantse Kerk in Nederland ontheven met uitzondering van de predikant ds. M. Deze bleef predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland doch werkte, tot zijn vertrek in juni 2006 naar de Hervormde gemeente te S., feitelijk in samenwerking met de kerkenraad van en ten dienste van de Hersteld Hervormde gemeente te [...].

- 3.2 Ten behoeve van (het opstarten van) het werk van de Hervormde gemeente te [...] heeft de Commissie op 6 januari 2006 voorlopige maatregelen en voorzieningen met betrekking tot de Hervormde gemeente te [...] uitgevaardigd. In deze voorlopige maatregelen onderstreepte de Commissie het bestaan van de door het breed moderamen van de classicale vergadering ingestelde (tijdelijke) kerkenraad en stelde vast dat deze ondermeer de zorg heeft voor alle aangelegenheden op vermogensrechtelijk gebied en bepaalde dat dit tot gevolg heeft dat (uitsluitend) deze kerkenraad bevoegd is te beschikken over het kerkgebouw met bijruimten met bijbehorende inventarissen, de pastorie en alle overige registergoederen die behoren aan de Hervormde gemeente te [...]. Voorts bepaalde de Commissie dat alle gebouwen van de Hervormde gemeente te [...] met ingang van uiterlijk 4 februari 2006 volledig ter beschikking dienden te staan van de Hervormde gemeente te [...] om aldaar erediensten en andere activiteiten te beleggen ten behoeve van deze gemeente. Voorts bepaalde de Commissie dat het college van kerkenrentmeesters bevoegd is om het kerkgebouw en nevenruimten en gebouw [...] – tegen een door het college te bepalen vergoeding – op momenten dat de Hervormde gemeente deze ruimten niet nodig heeft, beschikbaar te stellen aan de HHG.
- 3.3 Omdat de HHG weigerde mee te werken aan de uitvoering van deze voorlopige maatregelen en voorzieningen, besloot de kerkenraad van de Hervormde gemeente via een kort geding uitvoering hiervan te vorderen. Bij vonnis van 23 maart 2006 sprak de Voorzieningenrechter te Utrecht uit dat de beschikking en het beheer over het kerkgebouw en de overige (on-)roerende goederen toekomt aan de Hervormde gemeente en dat de HHG gebruik kan maken van het gebouw, nadat daarover overeenstemming is bereikt met de Hervormde gemeente. De HHG wenste ondanks het aanbod van de hervormde kerkenraad geen gebruik te maken van het hervormd kerkgebouw, maar verkoos haar diensten te houden in een loods op het industrieterrein.
- 3.4 Op 13 april 2006 zijn vervolgens alle zaken overgedragen aan de Hervormde gemeente en is de HHG kerkdiensten gaan houden in de genoemde loods. Vanaf april 2006 zijn onder verantwoordelijkheid van de tijdelijke kerkenraad de diensten van de Hervormde gemeente in het kerkgebouw hervat. Omdat de kerkenraad van de Hersteld Hervormde gemeente van de burgerlijke overheid geen toestemming kreeg om de kerkdiensten in de loods voort te zetten en geen andere adequate ruimten beschikbaar waren, houdt de HHG haar erediensten vanaf januari 2007 weer in het kerkgebouw op tijden dat de Hervormde gemeente het kerkgebouw niet nodig heeft en tegen de gebruiksvergoeding die beide gemeentes zijn overeengekomen.
4. Toetsingskader
- 4.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens overgangsbepaling 33 PKO gelet op de tekst van de bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer behoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen, die nodig zijn voor het voortbestaan van de Hervormde gemeente.
- 4.2 Primair dient derhalve de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de Hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken, waarbij “de basisbehoefte” van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt.
- 4.3 Dit brengt mee dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over kerkelijke gegevens van de leden, die hun registratie in de plaatselijke Hervormde gemeente hebben beëindigd en tevens behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijke leven van de betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid biedt om – gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.
- 4.4 Aangezien de Commissie, uit hoofde van de haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dit betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de Commissie bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.
5. Beoordeling

- 5.1 Het eerste bezwaar van de HHG richt zich tegen de verdeling van het onroerend goed van de Hervormde gemeente over de HHG en de Hervormde gemeente, zowel kerkvoogdelijk als diaconaal.
- 5.2 Tijdens de mondelinge behandeling van het bezwaarschrift heeft de HHG aangegeven dat haar bezwaar niet meer gericht is tegen de verdeling van het onroerend goed van de Hervormde gemeente, en evenmin tegen het aan de HHG toegekende bedrag van € 145.000,-, maar dat het bezwaar zich voornamelijk richt tegen het ontbreken van een deugdelijke onderbouwing van het toegekende bedrag. Hierdoor is de indruk gevestigd dat het toegekende bedrag hoger zou zijn vastgesteld indien de uitbreiding van het bankenplan niet zou zijn gerealiseerd.
- 5.3 De Commissie heeft tijdens de mondelinge behandeling uiteengezet dat zij met het noemen van de uitbreiding van het bankenplan niet de bedoeling heeft gehad een verwijt te maken aan de voormalige kerkvoogdij, maar dat zij bedoeld heeft duidelijk te maken dat er weinig reserves waren. Het ook door de brandweer onderkende belang van uitbreiding van het aantal zitplaatsen betwist de Commissie niet. Ook is de claim van € 96.000,- niet in mindering gebracht op het aan de HHG toegekende bedrag. Er heeft evenmin een verrekening plaatsgevonden. De Commissie heeft voorts benadrukt dat het niet de bedoeling is geweest mensen te beschadigen, maar dat zij slechts beoogd heeft gemotiveerd uiteen te zetten hoe het bedrag van € 145.000,- tot stand is gekomen.
- 5.4 Hierdoor is naar het oordeel van het generale college voldoende tegemoet gekomen aan het bezwaar van de HHG daaromtrent. Dit geldt ook voor de claim van € 96.000,-, welke de Commissie niet heeft “toegewezen” aan de Hervormde gemeente, maar waarbij de Commissie met het bepalen van het aan de HHG over te dragen bedrag aan liquide middelen wel rekening heeft gehouden.
- 5.5 Met betrekking tot het bezwaar omtrent de inhouding van een bedrag gelijk aan de pensioenpremie die is afgedragen aan het Pensioenfonds van de Hersteld Hervormde Kerk is het generale college van oordeel dat het onverplicht betalen van een pensioenpremie door de HHG ten behoeve van ds. M. niet betekent dat ten behoeve van de predikant geen pensioenpremie jegens de Protestantse Kerk in Nederland is verschuldigd. Ds. M. heeft lang gearzeld of hij mee zou gaan in de Protestantse Kerk in Nederland, maar hij is geen predikant geworden in de Hersteld Hervormde Kerk en hij is door de kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland daarom ook niet ontheven van zijn ambt van predikant. De betalingen van de premies hebben derhalve voor eigen risico van de kerkvoogdij van de HHG plaatsgevonden. Mogelijk kan dit bedrag bij het pensioenfonds van de Hersteld Hervormde Kerk worden teruggevorderd als onverschuldigd betaald, dit kan evenwel in deze uitspraak niet worden beoordeeld, nu het hier gaat om betaling op grond van een in de visie van de HHG destijds ontstane arbeidsverhouding tussen ds. M. en de HHG, waarover het generale college niet bevoegd is een beslissing te geven.
Dit geldt ook voor de aan ds. M. gedane betalingen, inclusief de verstrekte periodieke verhogingen in de periode tussen 1 mei 2004 en 30 juni 2006.
Dit bezwaar kan derhalve geen doel treffen.

6. Beslissing

- 6.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart de bezwaren ongegrond;
 - bevestigt het besluit van de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten van 11 september 2007;
 - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak – voorzover het generale college betreffend – komen voor rekening van de kerk;

Aldus gewezen op 27 augustus 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds L. Korevaar, ds W. Nawijn, dhr J.B.W. van Vark R.A.

29/07

Uitspraak op het het bezwaar van [...] [bezwaarde] te [...]

1. De procedure

- 1.1. Bij brief met bijlagen, van 10 november 2007, na doorzending door het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant en Limburg en de Réunion Wallonne bij het generale college ingekomen op 19 december 2007, heeft [bezwaarde] te [...], lid van de Protestantse gemeente te [...] en van de klassicale vergadering [...] (hierna: de klassicale vergadering) bezwaar gemaakt tegen het op 4 oktober 2007 aan het moderamen van de klassicale vergadering meegedeelde besluit van de algemeen directeur van de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: de algemeen directeur) tot benoeming van een nieuwe gemeenteadviseur in het ressort van de classis [...];
- 1.2. Bij brief van 21 januari 2008, met bijlagen, heeft [bezwaarde] toegelicht dat hij van voormeld besluit heeft kennisgenomen door toezending van de stukken voor de klassicale vergadering van 22 november 2007;
- 1.3. Bij brief van 17 maart 2008 heeft de algemeen directeur op het bezwaar gereageerd;
- 1.4. Bij brief van 28 april 2008, met bijlagen, heeft [bezwaarde] een reactie ingezonden en bij brief van 17 juni 2008 heeft de algemeen directeur daarop gereageerd;
- 1.5. Bij brief van 26 juni 2008, met bijlagen, heeft [bezwaarde] een nadere reactie ingezonden, waarop de algemeen directeur bij brief van 29 juli 2008 heeft gereageerd;
- 1.6. De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 27 augustus 2008, alwaar zijn verschenen [bezwaarde] en de algemeen directeur van de Dienstenorganisatie X.
[bezwaarde] heeft een pleitnotitie overgelegd.

2. Het bezwaar

- 2.1. [bezwaarde] heeft aangevoerd dat de benoeming van de desbetreffende gemeenteadviseur leidt tot belangenverstrengeling, aangezien deze de echtgenote is van een der voorzitters van de klassicale vergadering. Bovendien vreest [bezwaarde] dat in de toekomst problemen zullen rijzen met betrekking tot het functioneren van de gemeenteadviseur, gelet op ervaringen in het verleden in de kerkelijke gemeente te [...].
- 2.2. Ter zitting heeft [bezwaarde] toegelicht dat hij er niet aan twijfelt dat de benoemingsprocedure goed is verlopen en hij met zijn bezwaar niet beoogt om het benoemingsbesluit ongedaan te maken, maar het als lid van de klassicale vergadering zijn taak vindt om de belangen van die vergadering te bewaken.

3. Het verweer

- 3.1. De algemeen directeur heeft uiteengezet dat de benoemingsprocedure zorgvuldig is verlopen.
- 3.2. Van belangenverstrengeling is volgens de algemeen directeur geen sprake, aangezien de gemeenteadviseur niet als adviseur van de klassicale vergadering is aangewezen. Voorts zal de gemeenteadviseur niet werkzaam zijn voor de kerkelijke gemeente te [...].

4. Beoordeling

- 4.1. Zoals uit overwegingen 2.1. en 2.2. blijkt, beoogt [bezwaarde] met het bezwaar uitsluitend de belangen van de klassicale vergadering te bewaken in verband met het toekomstig functioneren van de gemeenteadviseur.
- 4.2. In deze intentie, hoe goed deze ook bedoeld kan zijn, kan evenwel geen werkelijk belang van [bezwaarde] of de aantasting van diens kerkelijke verantwoordelijkheid, als bedoeld in ord. 12-3-1, worden gevonden. Ten eerste betreft de door [bezwaarde] geuite vrees een onzekere toekomstige gebeurtenis. Voorts is de behartiging van de belangen van de klassicale vergadering in deze niet aan [bezwaarde] opgedragen, hetgeen ook blijkt uit het feit dat [bezwaarde] het bezwaar op persoonlijke titel heeft gemaakt.
- 4.3. Uit het voorgaande volgt dat het bezwaar van [bezwaarde] niet-ontvankelijk zal worden verklaard.

5. Beslissing

- Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
- verklaart het bezwaar van [bezwaarde] niet-ontvankelijk;

- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 16 december 2008 door
mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds
J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA.

30/07

Uitspraak op het beroepschrift d.d. 24 december 2007 van de heer mr. [...] [appellant]- 1 De procedure

- 1.1. Op 27 december 2007 is bij het Generale College voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) binnen gekomen een beroepschrift van [appellant], gedateerd 24 december 2007 en gericht tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant en Limburg en de Réunion Wallone (hierna: het RCBG), gedateerd 20 november 2007.
- 1.2. Het besluit van het RCBG is genomen op het door [appellant] ingediende bezwaarschrift tegen twee besluiten van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk te [...], genomen in de vergadering van juli 2007.
- 1.3. De kerkenraad van de Gereformeerde kerk te [...] (hierna: de kerkenraad) heeft bij brief van 16 februari 2008, ingekomen bij het generale college op 20 februari 2008 op het beroepschrift gereageerd, in die zin dat hij heeft verwezen naar zijn reactie d.d. 23 oktober 2007 op het genoemde bezwaarschrift van [appellant].
- 1.4. Het generale college heeft tevens kennis genomen van het door het RCBG, eveneens op 20 november 2007, uitgebrachte preadvies op een als verzoek daartoe aangemerkte brief van de kerkenraad van de Hervormde Gemeente te [...].
- 1.5. Partijen hebben niet om een mondelinge behandeling verzocht en het generale college ziet geen aanleiding om ambtshalve tot het bepalen daarvan over te gaan.

2 Samenvatting van het geschil

- 2.1. De kerkenraad heeft in zijn vergadering van juli 2007 besloten dat herdoopte gemeenteleden tot ambtsdrager kunnen worden benoemd als zij aan dezelfde criteria voldoen die ook gehanteerd worden bij de beoordeling van niet herdoopte gemeenteleden. Volgens de kerkenraad mag er geen verschil in beoordeling zijn. Bij die criteria komen de volgende vragen aan de orde:
 - is men meelevend lid van de kerk;
 - worden de kerkdiensten trouw bezocht;
 - neemt men regelmatig deel aan de periodieke viering van het avondmaal;
 - is men niet actief betrokken bij een andere (evangelische) gemeente.
 Tevens heeft de kerkenraad in die vergadering besloten dat er geen bezwaar is wanneer herdoopte leden functies in het kerkelijk leven bekleden, mits zij meelevend lid zijn van de gemeente en mits de herdoop niet wordt gepromoot. Onder overdopen of herdopen wordt verstaan het zich als volwassene opnieuw laten dopen, na als kind al te zijn gedoopt.
- 2.2. [appellant] stelt zich op het standpunt, kort samengevat en zakelijk weergegeven, dat de belijdenisgeschriften van de gereformeerde traditie de kinderdoop als een eenmalige doop beschouwen, die je niet over kunt doen. De herdoop wordt niet erkend. De kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) staat volgens [appellant] om die reden niet toe dat een predikant een herdoop bedient. Een gemeentelid dat zich laat overdopen komt dan ook niet voor een ambtelijke functie in aanmerking. De ambtsdrager draagt mede de verantwoordelijkheid voor de bediening van de sacramenten. Door de herdoop kan een dergelijke ambtsdrager deze verantwoordelijkheid niet waar maken. [appellant] stelt zich ten aanzien van de vraag of overgedoopte gemeenteleden ambtsdrager kunnen worden, primair op het standpunt dat het besluit van de kerkenraad niet in stand kan blijven, omdat dit besluit strijdig is met de kerkorde. Subsidiair is [appellant] van mening dat de voorwaarden die de kerkenraad heeft genoemd aangevuld moeten worden. Ten aanzien van het besluit dat overgedoopte gemeenteleden een functie kunnen vervullen, stelt [appellant] primair dat de bezwaren die hij ten aanzien van ambtsdragers heeft aangevoerd ook voor andere kerkelijke functies hebben te gelden. Subsidiair is hij ook op dit punt van mening dat de voorwaarden aangevuld moeten worden.
- 2.3. Uit hetgeen de kerkenraad tegen het bezwaar en beroep van [appellant] naar voren heeft gebracht en gezien het discussiestuk dat aan de besluitvorming ten grondslag heeft gelegen, kan worden geconcludeerd dat de kerkenraad zich daarbij heeft laten leiden door pastorale motieven. De kerkelijke gemeente is heel verscheiden en de kerkenraad wil de verschillende groepen graag bijeen houden. Het gesprek gaat door, maar de kerkenraad wilde intussen wel tot een besluit komen. Voor de vervulling van het ambt moeten volgens de kerkenraad aan ieder gemeentelid (ook degene die herdoopt is) dezelfde voorwaarden worden gesteld. Voor de

- benoeming in een niet ambtelijke functie wordt van herdoopte leden gevraagd dat zij meelevend lid van de Gereformeerde kerk zijn en dat zij de herdoop niet promoten.
- 2.4 In de uitspraak, waartegen het beroep zich richt, heeft het RCBG het bezwaar van [appellant] tegen het besluit van de kerkenraad ontvankelijk verklaard en gedeeltelijk gegrond. Het RCBG concludeert dat de beide aangevochten besluiten van de kerkenraad in stand kunnen blijven wanneer zij worden uitgelegd zoals in de overwegingen weergegeven: bij kandidaturen zowel voor de ambten als voor de niet-ambtelijke functies in de gemeente worden dezelfde criteria toegepast voor herdoopte en niet-herdoopte gemeenteleden, waaronder het criterium dat een kandidaat de eigen of andermans kinderdoop niet mag miskennen.
- 3 De beoordeling.
- 3.1 Aangezien het beroepschrift meer dan 30 dagen na de beslissingsdatum is verstuurd, moet worden onderzocht of het beroep door [appellant] tijdig is ingesteld. Het besluit van het RCBG maakt geen melding van de verzenddatum. Hetzelfde besluit is bij het generale college ontvangen op 19 december 2007. Nu geen aanwijzingen van het tegendeel aanwezig zijn, moet het er voor gehouden worden dat het beroep tijdig is ingesteld.
- 3.2 Het generale college neemt bij de beoordeling van het geschil de volgende uitgangspunten in acht.
De betekenis van de doop in de belijdenisgeschriften van de gereformeerde traditie valt niet te rijmen met de visie op overdoop of herdoop als 'bevestiging' van de eerste doop, laat staan als vervanging daarvan. De kerkorde van de PKN biedt daarvoor evenmin een grondslag. Ordinantie 6-1-1 daarvan gaat uit van de bediening van de doop aan kinderen. Wanneer iemand als kind niet is gedoopt kan aan deze als volwassene de doop worden bediend, na het afleggen van de openbare belijdenis van het geloof. Een eenmaal gedoopte, hetzij als kind, hetzij als volwassene, draagt voor heel zijn leven het verbondsteken en zegel van de Heer. De ontvangen doop is eenmalig en onherhaalbaar.
- 3.3 Genoemde uitgangspunten nemen echter niet weg dat er, ook binnen de gemeenten van de PKN, lidmaten zijn die de overdoop aanvaarden of gedogen, hetgeen er toe kan leiden dat in die gemeenten binnen hun kerkordelijke verantwoordelijkheid (elders) overgedoopte lidmaten tot het ambt geroepen kunnen worden of worden uitgenodigd om functies te bekleden. Willen (elders) overgedoopte lidmaten van de PKN binnen de kerk een ambt of functie kunnen bekleden, dan moeten aan hen in ieder geval de voorwaarden worden gesteld, dat zij de kinderdoop aanvaarden als legitieme doop en dat zij beloven geen propaganda te maken voor de eigen overtuiging ten aanzien van de - volwassen - (over)doop. Van belang daarbij is verder dat de samenwerking met andere ambtsdragers/ functionarissen niet onder druk komt te staan door de overtuiging dan wel de houding van de (elders) overgedoopte.
- 3.4 Genoemde voorwaarden ontbreken in het besluit van juli 2007 van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk in [...] ten aanzien van de toelating van (elders) overgedoopte gemeenteleden tot een kerkelijk ambt, als ook, behoudens ten aanzien van de promotie van de herdoop, ten aanzien van het bekleden van functies door (elders) overgedoopte gemeenteleden.
- 3.5 Een en ander leidt tot de conclusie dat de beide kerkenraadsbesluiten, waartegen het bezwaar van [appellant] zich richtte, door het RCBG vernietigd hadden moeten worden. Dat betekent tevens dat het besluit van het RCBG van 20 november 2007 niet in stand kan blijven en vernietigd moet worden.
- 3.6 Het behoort niet tot de bevoegdheden van het generale college om over zulke principiële zaken als overdoopen of herdopen belijdenis- dan wel leerstellige uitspraken te doen. Voor zover het beroep van [appellant] een verdergaande uitspraak van dit generale college verlangt dan hiervoor is weergegeven, zoals een algeheel verbod tot het toelaten van (elders) overgedoopte gemeenteleden tot ambten of functies, kan zijn beroep niet worden gehonoreerd.
- 3.7 Het generale college overweegt ten overvloede dat de Generale Synode van de PKN in deze tijd van belevingsdenken zou moeten nadenken of er mogelijke vormen (binnen de PKN) moeten komen waarin gemeenteleden uitdrukking geven aan 'doopgedachtenis', uitgaande van de hiervoor aangehaalde leer van de kerk dat de eenmaal ontvangen doop onherhaalbaar is. Daarbij zou de Generale Synode ook de vraag naar de positie van (elders) overgedoopte ambtsdragers en personen in andere kerkelijke functies dienen te bespreken en de vrijheid van handelen van de plaatselijke gemeente in dergelijke zaken moeten betrekken en daarin beleid aangeven.
Het verdient daarom aanbeveling dat het onderwerp door de kerkenraad via de Classicale

Vergadering op gemeenteverstijgend niveau in bespreking wordt gebracht en ook bij de Generale Synode op de agenda geplaatst gaat worden.

4 Beslissing.

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- vernietigt de beslissing d.d. 20 november 2007 van het RCBG voornoemd;
- vernietigt de door de kerkenraad van de Gereformeerde kerk te [...] in zijn vergadering van juli 2007 genomen besluiten betreffende het toelaten van overgedoopte gemeenteleden tot de ambten en functies binnen de gemeente van die kerk;
- bepaalt dat die kerkenraad de opnieuw te nemen besluiten ter zake dient te nemen met inachtneming van het hiervoor bepaalde en de vorengenoemde voorwaarden daarin moet opnemen;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gedaan op 9 oktober 2008

door mw. mr. M.G.J. Parkins-de Vin, mw. mr. J. Vijlbrief-van der Schaft, mr. G.H. Bunt, mw. mr. J.C.Nouwt, ds. J.C. Fockens, ds. J. Vroegindewey en dhr. J.B.W. van Vark R.A.